

Elg og hjort i Agder 2024

FAUN RAPPORT R006 | 2024 | Viltforvaltning | Espen Åsan, Ida Øie, Anne Engh,
Maria S. Aarbø og Morten Meland

Oppdragsgiver: Agder fylkeskommune

Kolofon

Tittel	Elg og hjort i Agder 2024
Rapportnummer	R006-2024
Forfattere	Espen Åsan, Morten Meland, Ida Øie, Anne Engh og Maria S. Aarbo
Årstell	2024
ISBN	978-82-8389-171-3
Tilgjengelighet	Fritt
Oppdragsgiver	Agder fylkeskommune
Prosjektansvarlig oppdragsgiver	Katrine S. Gunnarsli
Prosjektleder i Faun	Espen Åsan
Kvalitetssikret av	Morten Meland
Emneord	Bestandsvurdering, elg, hjort, bestandskondisjon, jaktuttak, viltforvaltning, viltpåkjørsler, fallvilt
Antall sider	141 + vedlegg
Forsidebilde	Elgokse i los. Foto: Espen Åsan.
Kortfattet sammendrag	Rapporten redegjør for utviklingen i elg- og hjortebestanden i kommunene i Agder. Som grunnlag er det benyttet sett elg/hjort data, samt fellingstall og slaktevekter fra felte elg og hjort. Registrert beitetrykk i Agder fra 2021 danner også et sentralt grunnlag for vurderinger. Relevante samfunnshensyn knyttet til konfliktnivå mot trafikk og avvirket mengde tømmer er og presentert kommunevis. Basert på overnevnte er det gjort bestandsvurderinger og gitt faglige råd på fylkes- og kommunenivå.
Rapporthenvisning	<i>Åsan, E., Øie, I., Engh, A., Aarbo, M. S., og Meland, M. 2024. Elg og hjort i Agder 2024. Faun rapport R006-2024. Faun Naturforvaltning.</i>

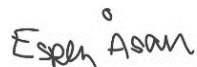
Forord

Denne rapporten oppsummerer trender og utvikling for elg- og hjortebestanden i Agder, fordelt på fylke og kommuner. Faun har hatt æren av å skrive «elg og hjort i Agder-rapportene» over en lengre periode og har kunnet følge utviklingen i bestanden tett. Historisk sett har elgjakt i Agder hatt lengre og større tradisjon enn hjortejakt, men hjortejakta har for alvor etablert seg.

Vi retter en takk til Agder fylkeskommune v/ Katrine Skajaa Gunnarsli for oppdraget med vurdering av elg- og hjortebestanden i Agder etter jakta 2023. En takk rettes også til viltansvarlige i alle fylkets vald og kommuner for tilrettelegging av sett elg og hjort-data i hjorteviltregisteret. Vi takker også alle jegere som hvert år er med på å registrere observasjoner under jakta. Innsatsen som legges ned er avgjørende for en kunnskapsbasert hjorteviltforvaltning.

I denne rapporten har Espen Åsan vært prosjektleder og deltatt med prosjektkoordinering, analyser og rapportering. Ida Øie, Anne Engh og Maria S. Aarbø har bidratt med rapportering og analysering. Morten Meland har bidratt med databehandling, analysering, rapportering og kvalitetssikring. Vi håper rapporten kan være et nyttig supplement til den videre forvaltningen av elg og hjort i Agder-fylket.

Kristiansand 21.03.2024

Espen Åsan
Prosjektleder

Innhold

Innledning	8
Materiale og metode	8
Resultater	11
Agder	11
Vest-Agder.....	16
Aust-Ager	21
Agder i Norgessammenheng	26
Elg.....	26
Hjort	27
Kommunene	28
Arendal kommune.....	31
Birkenes kommune	35
Bygland kommune	40
Bykle kommune.....	45
Evje og Hornnes kommune	49
Farsund kommune	53
Flekkefjord kommune	58
Froland kommune.....	63
Gjerstad kommune	67
Grimstad kommune.....	71
Hægebostad kommune.....	75
Iveland kommune	79
Kristiansand kommune	83
Kvinesdal kommune.....	87
Lillesand kommune.....	92
Lindesnes kommune.....	96
Lyngdal kommune.....	101
Risør kommune	106
Sirdal kommune.....	110
Tvedestrand kommune.....	114
Valle kommune.....	118
Vegårshei kommune	122
Vennesla kommune	126
Åmli kommune.....	130
Åseral kommune.....	135
Diskusjon	139

Hvor stor bør hjortestammen være?.....	139
Lav bestandstilvekst for elg på Agder.....	139
Betydningen av klima for Agder-elgen.....	140
Videre forvaltning av elg.....	141
Vedlegg.....	142
Vedlegg 1. Sett elg 2023.....	142
Vedlegg 2. Sett hjort 2023.....	143
Vedlegg 3. Slaktevekter for elg og hjort (kalv og ungdyr).....	144

Sammendrag

På oppdrag fra Agder fylkeskommune har Faun Naturforvaltning analysert utviklingen i elg- og hjortebestanden på Agder på grunnlag av observasjoner under elg- og hjortejakt (sett data), fellingstall og slaktevekter fra felt elg og hjort. Relevante samfunnshensyn knyttet til konfliktnivå mot trafikk og mengde avvirket tømmer er også undersøkt opp mot elgbestanden. Regionale mål, beitetakst utført våren 2021 og opplevd konfliktnivå for hjort mot skog og jordbruk er også med i vurderingen, men regionale mål og beitetakst må ansees som noe utdatert. Basert på nevnte data er det gjort bestandsvurderinger og gitt faglige råd for Agder fylke, og kommunene i Agder. Videre er Agder sammenlignet med andre relevante fylker for parameterne sett og felt per dag, slaktevekter for klav, samt reproduksjon.

Elg

I 2023 ble det felt 1343 elg av en kvote på 2420 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 55. Bak hver felling lå det omtrent 8500 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 361 kalv, 390 ungdyr, 249 eldre kyr og 343 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 56 prosent av uttaket, mens av dyr 1,5 år og eldre var 58 prosent okser. Det ble registrert 24 681 jegerdagsverk og rapportert 10 995 observasjoner av elg, noe som ga en indeks på 0,45 sett elg per jegerdag. Det ble felt 0,055 elg per jegerdag i 2023.

Bestandstettheten virker å synke svakt for siste treårsperiode.

Observert kjønnsforhold var 1,8 ku per okse, tilsvarende snittet for siste treårsperiode. Kalve- og tvillingratene i 2023 var på henholdsvis 0,45 og 1,09. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var på henholdsvis 44 kg og 107 kg i 2023, ett nytt historisk lavmål. Gjennomsnittlig slaktevekt for ku og okse var på henholdsvis 156 og 179 kg.

Som en følge av lavere tetthet av elg, er antall trafikkdrepte elg redusert i seinere tid. I perioden 2020-2022 er det registrert 162 trafikkdrepte elg, hvorav 92 ble påkjørt av bil og 70 påkjørt av tog. Trafikkdrepte elg tilsvarte 3,8 prosent av jaktuttaket for samme periode.

Beitetaksten fra 2021 viste et moderat overbeite i Agder, et resultat som nå kan være noe endret. Vi ser en stor økning i årlig tømmeravvirkning, noe som vil gi økt fôrproduksjon for elgen i årene fremover. Samtidig vil effekten av økt temperatur trolig være en begrensende faktor for elgens bæreevne på Agder. En god moral bør være å jobbe for en biologisk sunn bestand ved å ivareta «de beste» dyrene og ta ut «mindreverdige» dyr. Ut fra mål om bedring i bestandskondisjonen og bedre beitebetingelser, anbefales en svak reduksjon av elgbestanden for fylket samlet. For å oppnå dette har vi anbefalt et uttak rundt 1770 elg i 2024. Det er imidlertid variasjon mellom kommunene med tanke på elgtetthet, beietrykk og anbefalt utvikling.

Hjort

I 2023 ble det felt 1807 hjort av en kvote på 3227 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 56. Bak hver felling lå det omtrent 6300 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 532 kalv, 527 ungdyr, 356 eldre kolle og 392 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 59 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 53 prosent bukker.

Det ble lagt ned 19091 jegerdagsverk og observerte 8894 hjort i utmark, noe som ga en sett hjort indeks på 0,47. Felt hjort per jegerdag var på 0,074. Både sett per dag og felt hjort per dag viser en økning fra 2014 og viser at hjortebestanden i Agder er i vekst.

Jaktpresset (skutt av sett) på bukk, kolle og kalv var på henholdsvis 25 %, 13 % og 21 %. Observerte kjønnsforhold var på 1,7 kolle per bukk, mens kalveraten var på 0,55 kalv per kolle. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 27 kg og 47 kg i 2023. Gjennomsnittlige slaktevekt for kolle og bukk var på henholdsvis 59 kg og 83 kg i 2023.

Hjortebestanden i Agder har vært i klar økning de siste årene. Det er foreløpig registrert et lavt konfliktnivå mellom hjort og jord- og skogbruk i Agder, mens det i enkeltområder er stor konflikt. Slaktevektene virker å holde seg stabile, men med økende tettheter er det ventet at vektene vil reduseres gradvis. Bestanden har vokst til et nivå hvor det kan være fornuftig å stabilisere den for en periode med hensyn til å opprettholde god kondisjon og lavt konfliktnivå mot jord- og skogbruk. Det er fortsatt slik at det er store regionale forskjeller i tetthet, og det er naturlig at det felles langt større antall dyr i enkelte områder fremfor andre. Det anbefales et uttak rundt 2200 dyr i 2024 for å stabilisere bestanden på fylkesnivå.

Innledning

Elg og hjort er i mange fylker de økonomisk sett viktigste viltartene, som i Agder. Artene representerer store verdier gjennom salg av jakt og kjøtt, men også som en potensiell høy kostnad gjennom trafikkpåkjørslar og som skadegjørere på skog og innmark. Kunnskap om bestandsstruktur, produksjonsevne og villtetthet er viktige aspekter i en bærekraftig forvaltning av hjorteviltartene våre.

Forvaltningen av elg og hjort er i prinsippet grunneierstyrt, hvor kommunen kommer inn som lokalt forvaltningsorgan. Fylkeskommunen har ansvaret for høstbare ikke truede arter av vilt og sitter med det regionale forvaltningsansvaret. Det vil si at fylkeskommunen i prinsippet skal fungere som et verktøy innen forvaltningen av disse artene ovenfor kommunene, og yte bistand til både private og offentlige aktører. En måte å bidra på er gjennom fremstilling av fagrapporter.

Faun Naturforvaltning har fått i oppdrag fra Agder fylkeskommune å utarbeide en rapport som oppsummerer jaktseasonen 2023 og tar for seg utviklingen i elg- og hjortebestanden i Agder. Dette er gjort ved å analysere innrapportert sett elg/hjort data, fellingstall og slaktevekter fra felt elg og hjort. Basert på dette materialet er det gjort bestandsvurderinger og gitt forslag til videre forvaltning for elgen og hjorten i Agder samlet og for den enkelte kommune. Formålet med rapporten er å danne et faglig grunnlag for det forvaltningsrelaterte arbeidet som skjer i fylkeskommunen, kommunene og valdene.

Materiale og metode

Omfang

Fylket «Agder» består i dag av 25 kommuner. I rapporten er data presentert for hver av disse kommunene, samt helhetlig for Agder. I tillegg er også data presentert for hver av de tidligere fylkene «Aust-Agder» og «Vest-Agder».

Sett elg

Data fra sett elg i fylket er lagt direkte inn i Hjorteviltregisteret (HVR) av hver enkelt kommune, og hentet ut av oss fra HVR den 5. februar 2024. I denne rapporten er det hovedsakelig benyttet sett elg-data for perioden 1994-2023. For en mer detaljert beskrivelse av Hjorteviltregisteret vises det til deres hjemmeside (www.hjorteviltregisteret.no).

Sett hjort

Data fra sett hjort i fylket er lagt direkte inn i Hjorteviltregisteret av hver enkelt kommune, og hentet ut av oss fra HVR den 5. februar 2024. Det er benyttet sett hjort data under «utmarksjakt» for perioden 2010-2023.

Data fra Statistisk sentralbyrå

Rapportering av felt elg og hjort til Statistisk sentralbyrå er gjort gjennom Hjorteviltregisteret. Fellingstall for hjort på kommunenivå er presentert for perioden 2010-2023 og hentet fra jaktstatistikken i hjorteviltregisteret. Fellingstall for elg er hentet fra sette- og felte elg i hjorteviltregisteret for perioden 1994-2023. I tilfeller der det er større avvik mellom antallet felte elg fra «sett elg» og jaktstatistikken for en kommune, er det benyttet det høyeste tallet for de siste to årene. Vi har også hentet data fra SSB på kommune og fylkesnivå for registrert avgang av elg utenom jakt (tabell 03501) og tømmeravvirkning (tabell 03795 og tabell 06964).

Datapresentasjon

Tabeller og figurer er i stor grad fremstilt i konturer av svart/hvit for å legge til rette for en «utskriftsvennlig» layout. Tellende areal for kommunene i Agder er hentet fra rapportert informasjon fra www.hjorteviltregisteret.no per oktober 2023. Det forekommer gjerne små endringer av sett data og fellingstall i HRV etter at vi hentet ut data, noe som kan medføre at enkelte tall i denne rapporten kan avvike noe med hva som ligger inne i HVR nå.

Figurpresentasjon elg

Det er presentert 8 figurer for hver kommune/fylke: 1) felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10, 2) fordeling i jaktuttaket, 3) kjønnsforhold, 4) jaktpress, 5) kalve- og tvillingrate, 6) slaktevekter for kalv og ungdyr, 7) fallvilt av elg (trafikkdrept elg samt elg som er felt eller omkommet av andre årsaker) og 8) tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg. Figurene viser data for perioden 1994-2023. Vi gjør oppmerksom på at tall for antall trafikkdrepte elg for jaktåret 2023, samt tømmeravvirkning for samme året ikke er tilgjengelig hos SSB enda; vi har her benyttet tall til og med jaktåret 2022.

Figurpresentasjon hjort

Det er presentert 4 figurer for hver kommune/fylke: 1) Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10, 2) felte hjort fordelt på alder og kjønn, 3) kjønnsforhold og 4) slaktevekter for kalv og ungdyr. For fylkene og kommunene der det ble observert over 500 hjort i 2023, har vi i tillegg presentert 5) sett kalv per hind, 6) sett spissbuk per bukk og 7) jaktpress. Figurene er satt opp i samme mønster og viser data for perioden 2010-2023.

Anbefalinger

For hver kommune er det gitt en kortfattet anbefaling til videre forvaltning med hensyn til fremtidig jaktuttak og avskyting for elg. Anbefalingene tar utgangspunkt i de vedtatte regionale målene for hjorteviltforvaltning i Aust- og Vest-Agder, samt gjennomførte beitetakseringer (senest gjennomført for hele Agder i 2021). For hjort er det i diskusjonen gitt en mer generell anbefaling for videre forvaltning.

Datakvalitet på sett elg og hjort-data

Jegerobservasjoner i jakta er en kostnadseffektiv måte for å overvåke endringer og avdekke trender i hjorteviltbestandene. Evaluering av metodikken har vist at sett dyr indeksene er i stand til å avspeile mellomårsvariasjonen i de ulike bestandsegenskapene, men med varierende presisjon avhengig av art, indeks og område¹. Høy grad av presisjon på indeksene fra sett elg/hjort-data krever imidlertid tilfredsstillende datamengde. Før instruksendringen av sett elg/hjort fra og med 2018, ble det anbefalt minimum 500 observasjoner av elg/hjort og 1000 jegerdager for at indeksene skulle være upåvirket av tilfeldigheter og gjenspeile «virkeligheten»². Som følge av instruksendringen vil observasjonene av elg/hjort bli høyere nå, siden alle observasjoner skal tas med, uavhengig av om dyret er observert tidligere eller av andre jegere. Vi antar da at anbefalingen om 500 observasjoner av elg/hjort er i «snaueste» laget, men likevel et brukbart nivå. I 2023 rapporterte 12 av 25 kommuner minimum 500 observasjoner av elg (Figur 1). For 11 av kommunene ble det lagt ned minimum 1000 jegerdagsverk. Det laveste antall elgobservasjoner var i Lillesand med 78 sette elg. Færrest antall jegerdager ble det registrert i Farsund med 227 jegerdager. I Lindesnes ble det gjort flest elgobservasjoner i 2023 med 946 sette elg.

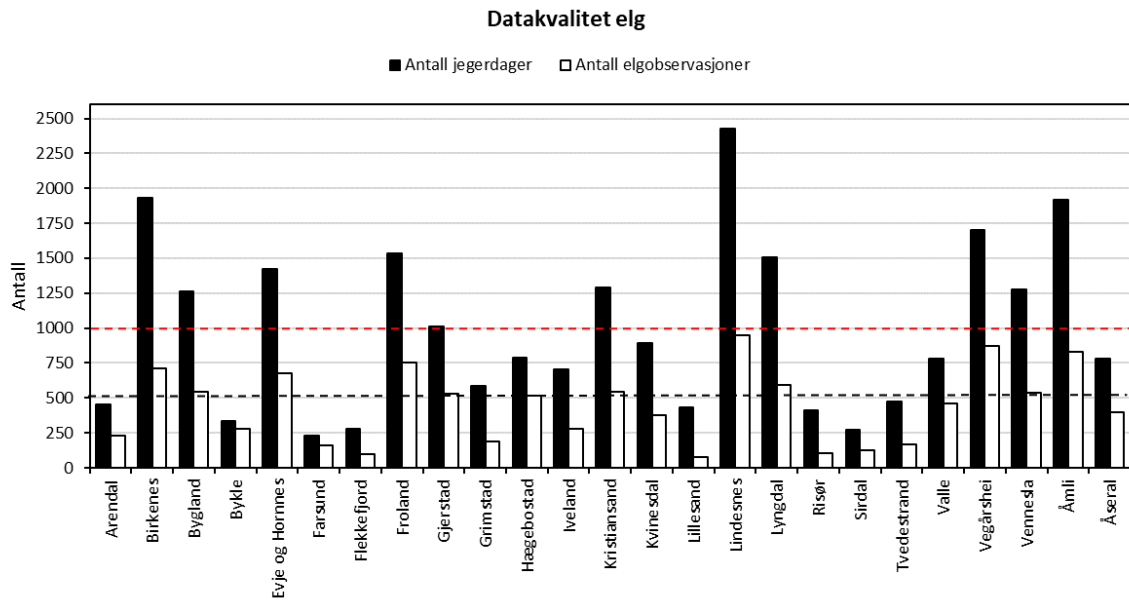
I gjennomsnitt ble det per kommune i Agder lagt ned 987 jegerdagsverk og observert 440 elg i 2023. Generelt anses datamaterialet for elg som brukbart på kommunenivå. I mindre «elgkommuner» som blant andre Farsund, Grimstad, Lillesand, Risør og Tvedestrand med begrenset datamateriale, blir imidlertid indeksene mer usikre. Det bemerkes at jaktinnsatsen i kommuner som Flekkefjord og Sirdal har vært vesentlig lavere de siste årene sammenlignet med tidligere, og at dermed indeksene også her blir mer usikre.

For hjort rapporteres det en lavere jaktinnsats og færre observasjoner, sammenliknet med elg. Det ble i gjennomsnitt lagt ned 764 jegerdagsverk og observert 356 hjort per kommune under utmarksjakt sist høst (Figur 2). I Birkenes, Farsund, Flekkefjord, Kvinesdal, Lindesnes, Lyngdal og Åmli var oppslutningen om sett-hjort data høy. I Arendal, Bykle, Iveland, Risør og Vennesla utgjør datamaterialet svært få observasjoner av hjort (<100), og innebærer at indeksene for hjort bør tolkes med særlig varsomhet.

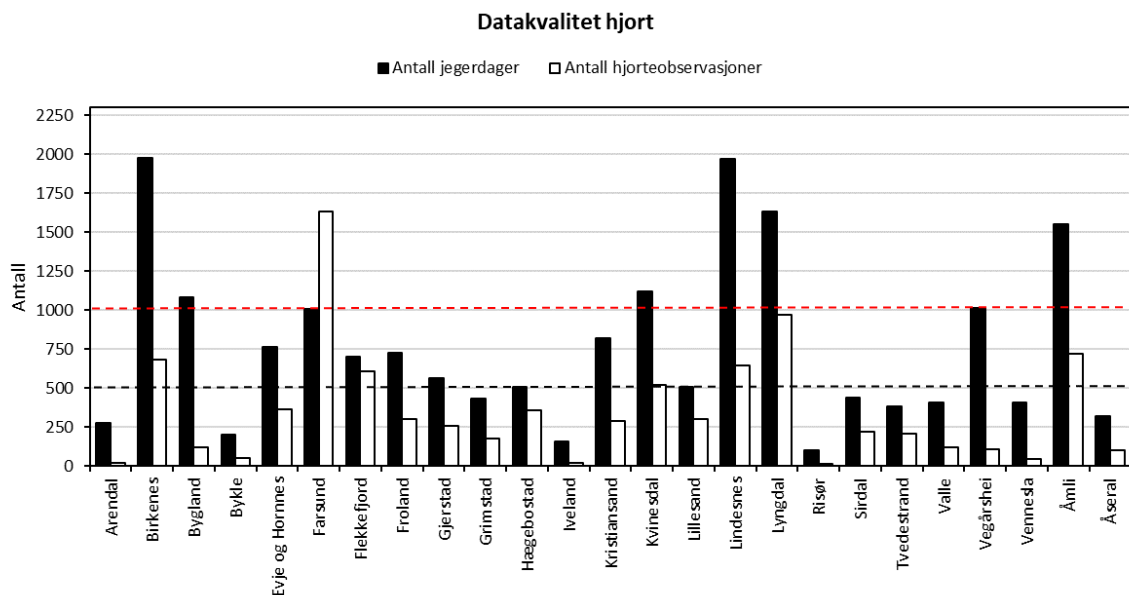
¹ Solberg, E. J., Veiberg, V., Rolandsen, C. M., Ueno, M., Nilsen, E. B., Gangsei, L. E., Stenbrenden, M. & Libjå, L. E. 2014. Sett elg- og sett hjort-overvåkingen: Styrker og forbedringspotensial. – NINA Rapport 1043. 103 s.

² Solberg, E. J., Rolandsen, C. M., Heim, M., Grøtan, V., Garell, M., Sæther, B.-E., Nilsen, E.

B., Austrheim, G., Herfindal, I. 2006. Elgen i Norge sett med jegerøyne. En analyse av jaktmaterialet fra overvåkningsprogrammet for elg og det samlede sett elg-materialet for perioden 1966-2004. NINA Rapport 125

Figur 1. Antall jegerdager (svarte søyler), samt antall observasjoner (hvite søyler) av elg per kommune i Agder i 2023. Rød stiplede linje og svart stiplede linje indikerer anbefalt «grense» over hhv. antall jegerdager og antall observasjoner av elg for at resultatene anses som statistisk representative.

Figur 2. Antall jegerdager (svarte søyler), samt antall observasjoner (hvite søyler) av hjort under utmarksjakt per kommune i Agder i 2023. Rød stiplede linje og svart stiplede linje indikerer anbefalt «grense» over hhv. antall jegerdager og antall observasjoner av hjort for at resultatene skal være statistisk sikre.

Datakvalitet på slaktevekter

Slaktevekter for kalv og ungdyr er hentet ut fra www.hjorteviltregisteret.no (HVR) 1. februar 2024. Her er det kun inkludert data fra dyr som er rapportert som «veid». For å unngå at åpenbare feilrapporteringer skal påvirke gjennomsnittet, har vi ekskludert elg- og hjortekalver med oppgitt slaktevekt over henholdsvis 99 og 49 kg, samt åringer av elg og hjort med slaktevekt over henholdsvis 189 og 89 kg. Til sammen er 39 elg og 11 hjort i perioden 1999-2021 fjernet fra utvalget på bakgrunn av usannsynlig slaktevekt (gjaldt ingen felte elg/hjort i 2022 og 2023). Vi har også justert for alder, i tilfeller der det var avvik mellom rapportert alder og eksakt alder fra tannsnitt (gjelder kommunene Lyngdal, Lindesnes, Kristiansand og Vennesla som er med i overvåkingsprogrammet for hjortevilt). Dette gjaldt til sammen 77 elg og 26 hjort i perioden 1994-2023.

Resultater

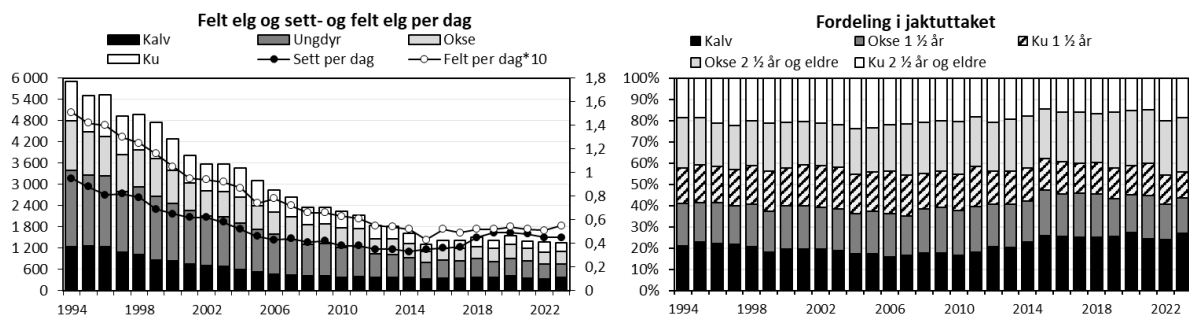
Agder

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 1343 elg av en kvote på 2420 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 55. Bak hver felling lå det omtrent 8500 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 361 kalv, 390 ungdyr, 249 eldre kyr og 343 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 56 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 58 prosent okser.

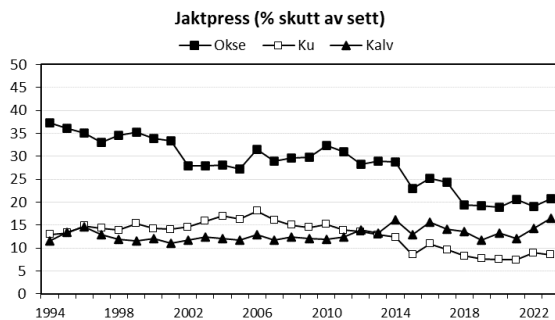
Det ble observert 0,45 elg per jegerdag og felt 0,055 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å synke svakt for siste treårsperiode.

Figur Agder 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

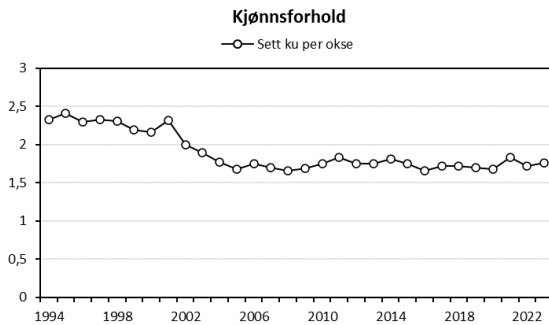
Det ble registrert 24 681 jegerdager og 10 995 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget er tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold for fylket. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 21, 9 og 16 prosent i 2023. Jaktpresset for okse og ku har holdt seg stabilt siste femårsperiode, mens det for kalv har økt noe.

Figur Agder 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

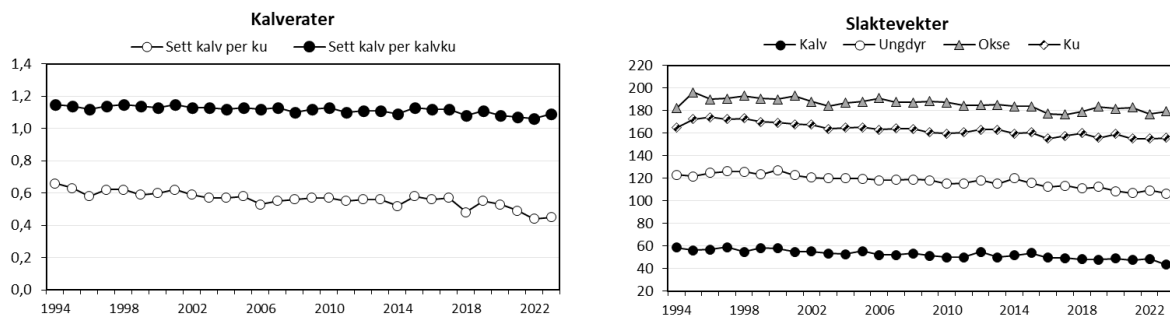
Det ble observert 1,8 ku per okse i 2023, samme som snittet for siste treårsperiode. Okseandelen har vært stabil siste tiårsperiode.

Figur Agder 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

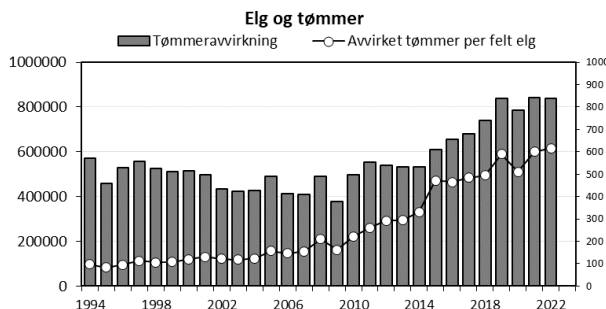
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,45 og 1,09. Det har vært en markert negativ utvikling i kalveraten siste femårsperiode, mens tvillingraten har vært stabil for samme periode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 44 kg og 107 kg. Gjennomsnittlig slaktevekt for ku og okse var på henholdsvis 156 og 179 kg i 2023. Slaktevektene for alle kategorier har generelt sett sunket gradvis fra 1994 til 2023. Snittvektene for kalv og ungdyr nådde et nytt historisk lavmål i 2023.

Figur Agder 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv, ungdyr, ku og okse (høyre delfigur).

Elg og tømmer

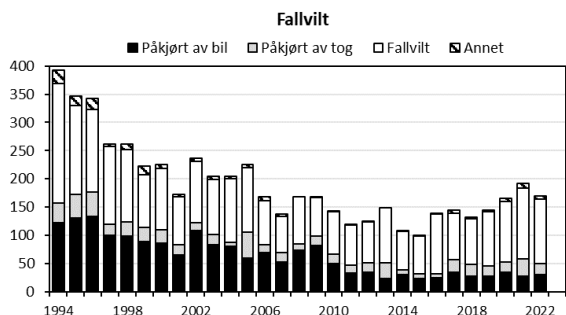
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 821 900 m³ årlig. Det har vært en økning i tømmeravvirkning den senere tiden, særlig i fra 2015 til i dag. Den økte avvirkningen vil ha positiv effekt på fôrgrunnlaget gjennom at det finnes mye ungskog. Det forventes derfor at det finnes et høyere beitetilbud av kvist i inneværende periode sammenlignet med perioden før 2015.

Figur Agder 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 162 trafikkdrepte elg, hvorav 92 ble påkjørt av bil og 70 påkjørt av tog. I samme periode er det registrert 346 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 3,8 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som moderat per i dag fordi det er noe høyere enn tidligere målsetting i regionale målsettinger.

Figur Agder 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

Beitetaksten i 2021 viste samlet sett et moderat overbeite i Agder. Bestanden virker i ettertid å ha gått noe ned og samt at økt hogstaktivitet gir mer ungskog og tilgjengelig kvistbeite for elgen. Kondisjonen er likevel fortsatt på et historisk lavt nivå hvor kalve- og ungdyrvektene er svært lave. I takt med dårligere kondisjon virker dødelighet utenom jakt å ha økt de siste årene. Konfliktnivået mot trafikk er lavt i flere kommuner, mens enkelte områder har større konflikter enn andre. Samlet er det for stor andel trafikkdrepte elg.

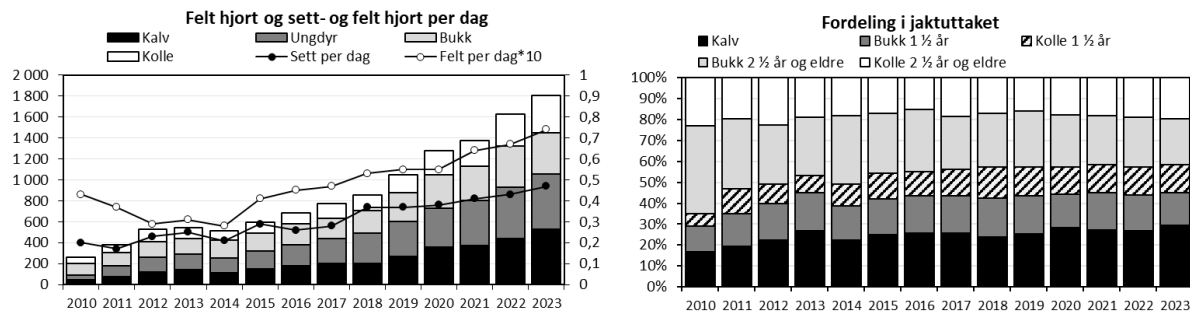
Med mål om en bestand i bedre kondisjon og noe lavere konfliktnivå mot trafikk, anbefaler vi en svak reduksjon av elgtettheten i Agder. For å oppnå dette antyder vi et uttak på rundt 1770 elg i 2024. Det må samtidig tas hensyn til at det er stor variasjon mellom kommunene med hensyn til elgtetthet, beitetrykk og anbefalt utvikling. En god moral bør være å jobbe for en biologisk sunn bestand ved å ivareta «de beste» dyrene og ta ut «mindreverdige» dyr.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 1807 hjort av en kvote på 3227 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 56. Bak hver felling lå det omtrent 6300 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 532 kalv, 527 ungdyr, 356 eldre kolle og 392 eldre bukker. Kalv og ungdyr utgjorde 59 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 53 prosent bukker.

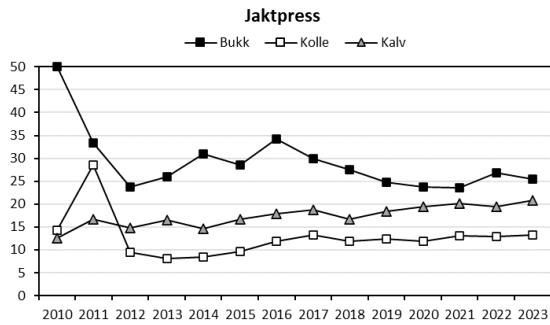
Det ble observert 0,47 hjort per jegerdag og felt 0,074 hjort per jegerdag i 2023. Fellingstallene har vært jevnt økende siden 2014 og bestanden virker fortsatt å være i vekst.

Figur Agder 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

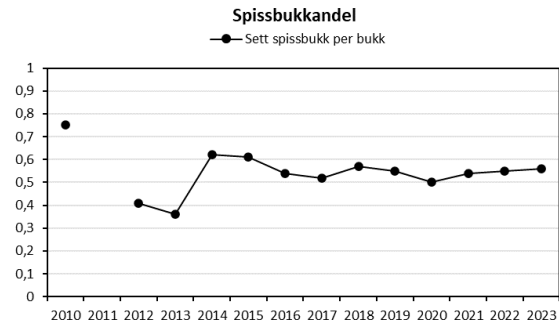
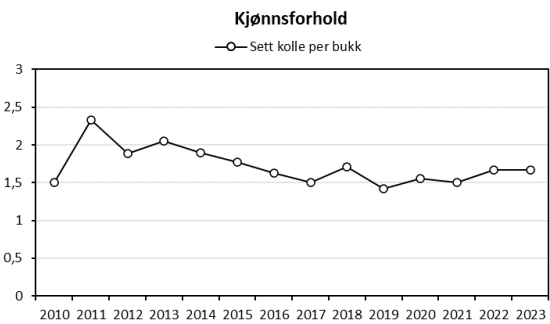
Det ble registrert 19091 jegerdager og 8894 observasjoner av hjort under utmarksjakt i 2023. Datagrunnlaget er tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold for fylket. Prosent skutt av sett for bukk, kolle og kalv var på henholdsvis 25, 13 og 21 prosent i 2023.

Figur Agder 8. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnssforhold

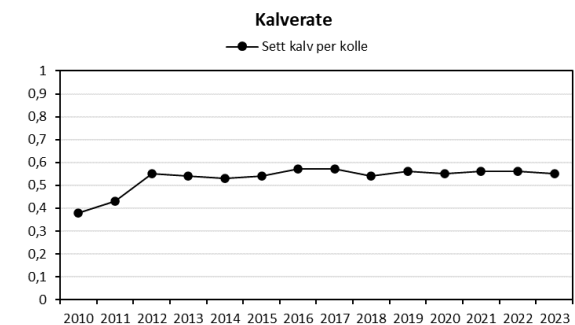
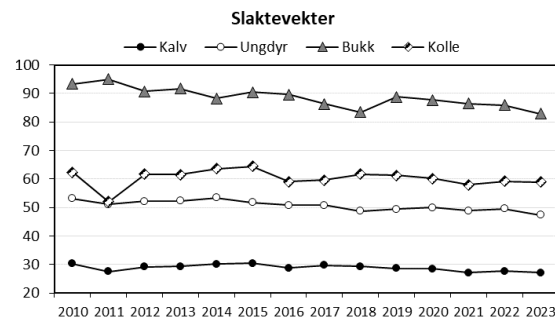
Det ble observert 1,7 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,6 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært svakt synkende siste femårsperiode. Andel spissbukk av observerte bukker har holdt seg stabil over tid og var på 56 prosent i 2023.

Figur Agder 9. Sett kolle per bukk (venstre delfigur) og sett spissbukk per bukk (høyre delfigur).

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 27 kg og 47 kg i 2023. Det har vært en stabil utvikling for slaktevekter for kalv og ungdyr de siste årene, mens det for siste tiårsperiode virker å ha vært en svak negativ utvikling. Gjennomsnittlige slaktevekt for kolle og bukk var på henholdsvis 59 kg og 83 kg i 2023. Kalveraten var i 2023 på 0,55, og har hatt vært stabil fra 2012.

Figur Agder 10. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv, ungdyr, kolle og bukk (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Hjortebestanden i Agder har vært i klar økning de siste årene. Det er foreløpig registrert et lavt konfliktnivå mellom hjort og jord- og skogbruk i Agder, mens det i enkeltområder er stor konflikt³. Slaktevektene virker å holde seg stabile, men med økende tettheter er det ventet at vektene vil reduseres gradvis. Bestanden har vokst til et nivå hvor det kan være fornuftig å stabilisere den for en periode med hensyn til å opprettholde god kondisjon og lavt konfliktnivå mot jord- og skogbruk. Det er fortsatt slik at det er store regionale forskjeller i tetthet, og det er naturlig at det felles langt større antall dyr i enkelte områder fremfor andre. Det anbefales å stabilisere bestanden på fylkesnivå.

³ Meland, M., Lysestøl, S. Arstein, A. og Åsan, E. 2023. Beiteskader fra hjort i Agder – kartlegging av beiteskader på skog og innmark, samt forslag til overvåkingsprogram. Faun rapport R21-2023. Faun Naturforvaltning.

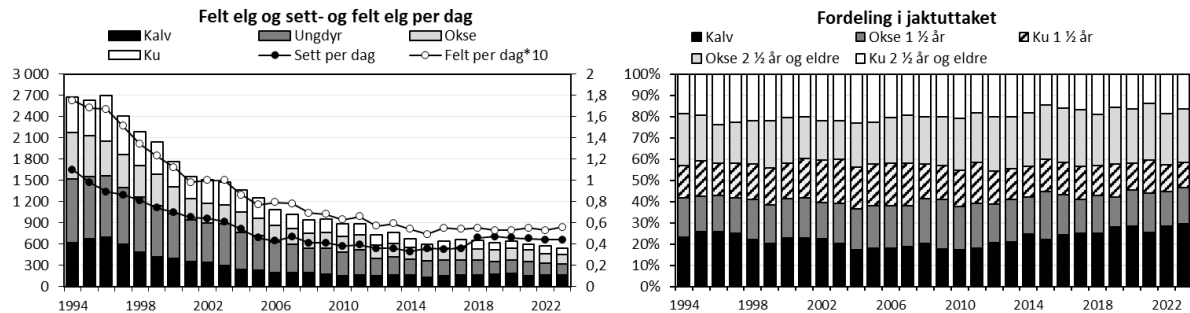
Vest-Agder

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 540 elg av en kvote på 1132 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 48. Bak hver felling lå det omtrent 9600 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 160 kalv, 155 ungdyr, 89 eldre kyr og 136 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 58 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 60 prosent okser.

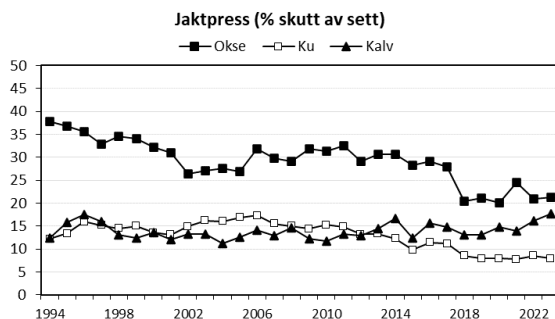
Det ble observert 0,44 elg per jegerdag og felt 0,056 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabilt til svakt synkende for siste treårsperiode.

Figur Vest-Agder 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

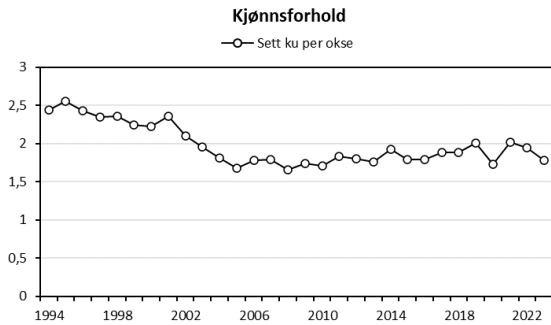
Det ble registrert 9738 jegerdager og 4289 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 21, 8 og 18 prosent i 2023. Jaktpresset for kalv har økt siste femårsperiode.

Figur Vest-Agder 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

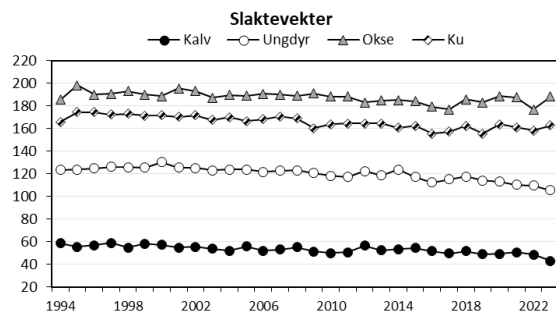
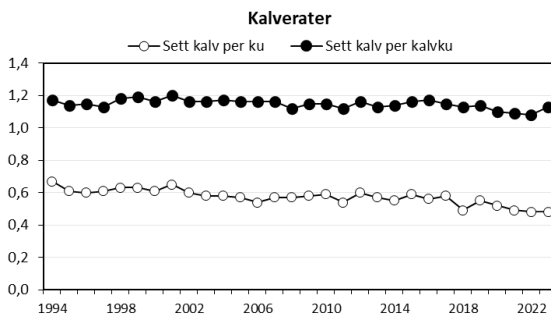
Det ble observert 1,8 ku per okse i 2023, med snitt på 1,9 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært synkende fra 2020 til 2023.

Figur Vest-Agder 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

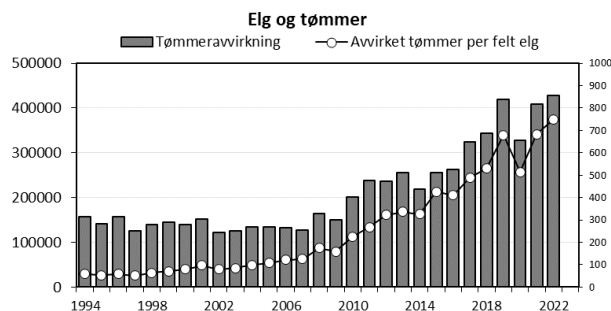
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,48 og 1,13. Det har vært en stabil utvikling for siste treårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 43 kg og 106 kg. Det har vært en negativ utvikling for både kalve- og ungdyrvekter siste treårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for ku og okse var på henholdsvis 163 og 188 kg i 2023.

Figur Vest-Agder 4. Kalve- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

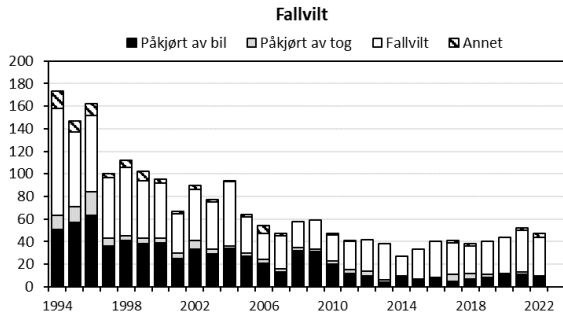
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 387 800 m³ årlig. Det har vært en markant økning i tømmeravvirkning for siste fem til tiårsperiode. Økt tømmeravvirkning har og vil ha positiv effekt på fôrgrunnlaget, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Vest-Agder 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 35 trafikkdrepte elg, hvorav 31 ble påkjørt av bil og 4 påkjørt av tog. I samme periode er det registrert 103 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 1,8 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Vest-Agder 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

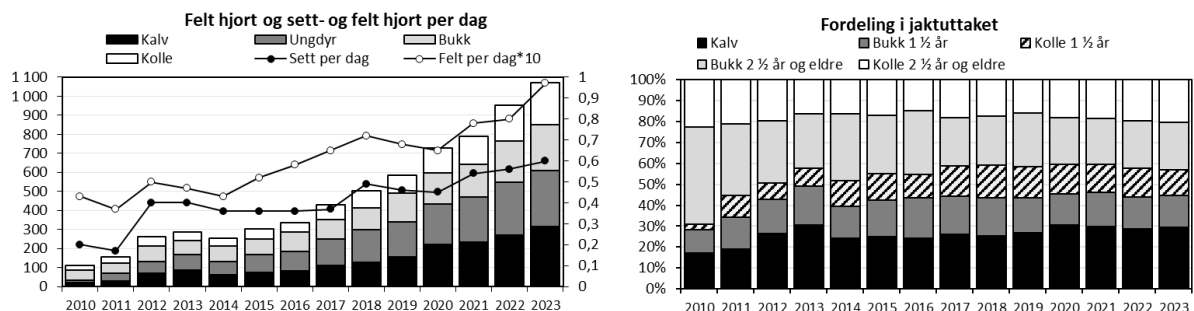
Slaktevekter og kalveproduksjon er på et lavt nivå og under regional målsetting, men er høyere i Vest-Agder enn i Aust-Agder. Konfliktnivået mot trafikk er på et akseptabelt nivå, mens beitetrykket antas å fortsatt være noe høyt i enkelte områder. Effekten av klima på bestandskondisjonen er vanskelig å beregne, men økt temperatur har en negativ påvirkning for elgen. Vi anbefaler at bestanden stabiliseres noe under dagens nivå som følge av fortsatt dårlig bestandskondisjon og antatt fortsatt høyt beitetrykk. For å oppnå dette har vi anbefalt et uttak rundt 705 elg i 2024. Det er imidlertid stor variasjon mellom kommunene mht. elgtetthet og anbefalt utvikling. Det bør være et fokus på å ta ut «mindreverdige» dyr.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 1070 hjort av en kvote på 2071 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 52. Bak hver felling lå det omtrent 4900 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 314 kalv, 296 ungdyr, 219 eldre kolle og 241 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 57 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 54 prosent bukker.

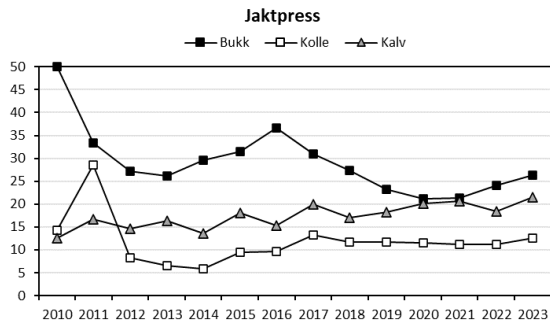
Det ble observert 0,6 hjort per jegerdag og felt 0,097 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å fortsatt øke jevnt.

Figur Vest-Agder 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

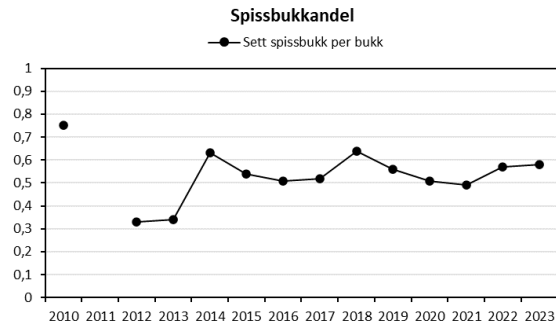
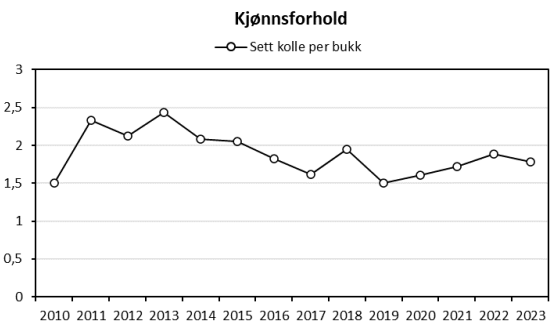
Det ble registrert 8929 jegerdager og 5397 observasjoner av hjort i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for bukk, kolle og kalv var på henholdsvis 26, 13 og 22 prosent i 2023.

Figur Vest-Agder 8. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

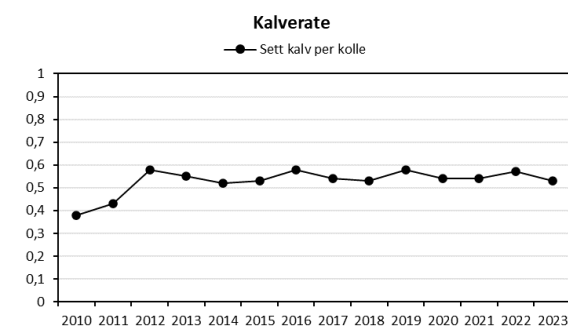
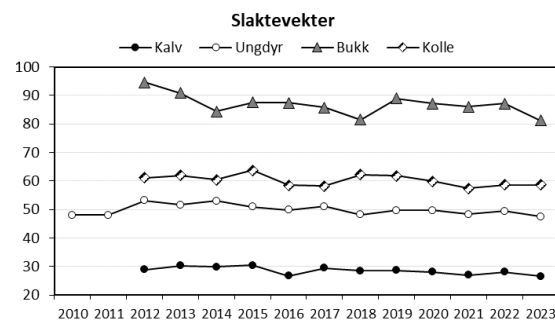
Det ble observert 1,8 kolle per bukk i 2023, tilsvarende snittet for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært synkende i fra 2019 til 2023. Andel spissbukk av observerte bukker var på 58 prosent i 2023.

Figur Vest-Agder 9. Sett kolle per bukk (venstre delfigur) og sett spissbukk per bukk (høyre delfigur).

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 27 kg og 47 kg i 2023. Det har vært en svak negativ utvikling i kalve- og ungdyrvekter for siste tiårsperiode. Gjennomsnittlige slaktevekt for kolle og bukk var på henholdsvis 59 kg og 81 kg i 2023. Kalveraten var i 2023 på 0,53, og har vært stabil siste tiårsperiode.

Figur Vest-Agder 10. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Bestanden har økt gradvis over flere år generelt i fylket, men mest i vest. Vestre del av Agder er det området med høyest tetthet av hjort i fylket. En økning i størrelsen på bestanden, høyere andel koller siste år og stabil kalveproduksjon fører til at bestanden fortsatt vil vokse. For å opprettholde god kondisjon og

holde konfliktnivået mot andre samfunnsinteresser lavt, anbefaler vi at bestanden stabiliseres for en periode. Det vil fortsette å være regionale forskjeller i bestandstetthet og det er særlig i områder med høy tetthet at uttaket bør være størst. Kvoteene bør fortsatt ikke være en begrensende faktor i arbeidet med å forvalte hjorten. For å oppnå stabilisering vil jaktuttaket måtte økes og/eller man kan felle større andel koller.

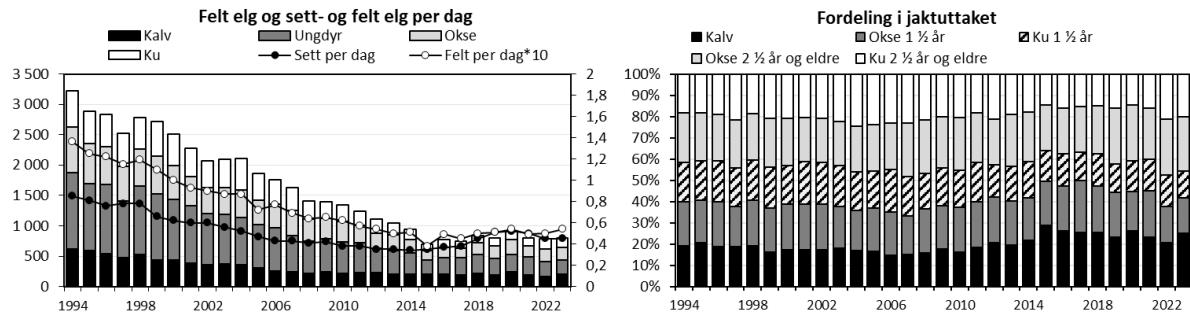
Aust-Ager

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 803 elg av en kvote på 1288 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 62. Bak hver felling lå det omtrent 7700 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 201 kalv, 235 ungdyr, 160 eldre kyr og 207 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 54 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 56 prosent okser.

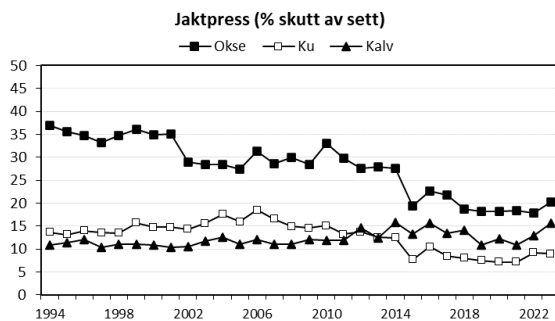
Det ble observert 0,45 elg per jegerdag og felt 0,054 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabil til svakt synende for siste treårsperiode.

Figur Aust-Agder 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

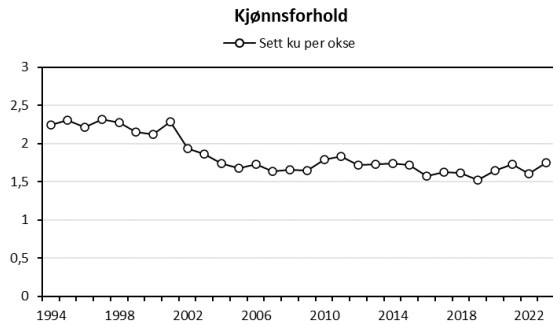
Det ble registrert 14943 jegerdager og 6706 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 20, 9 og 16 prosent i 2023.

Figur Aust-Agder 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

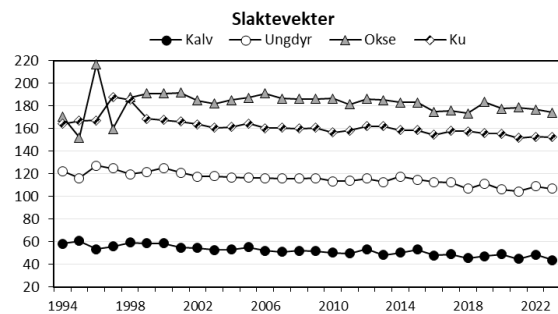
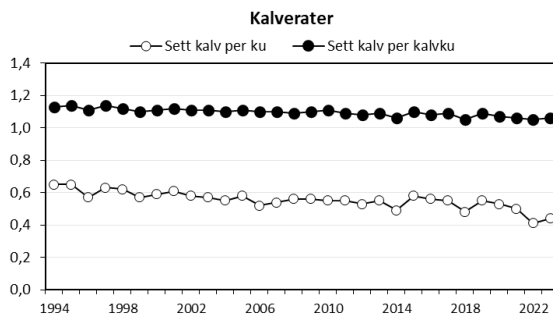
Det ble observert 1,8 ku per okse i 2023, med snitt på 1,7 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært stabil i perioden 2021-2023.

Figur Aust-Agder 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

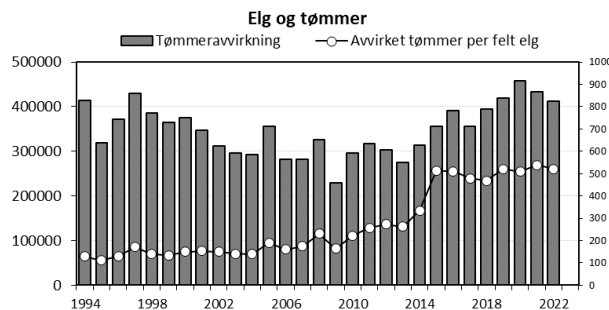
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,44 og 1,06. Det har vært en stabil utvikling for siste treårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 44 kg og 107 kg. Det har vært en stabil utvikling i ungdyrvekter og en nedgang i kalvevekter for siste treårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for ku og okse var på henholdsvis 153 og 174 kg i 2023.

Figur Aust-Agder 4. Kalve- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

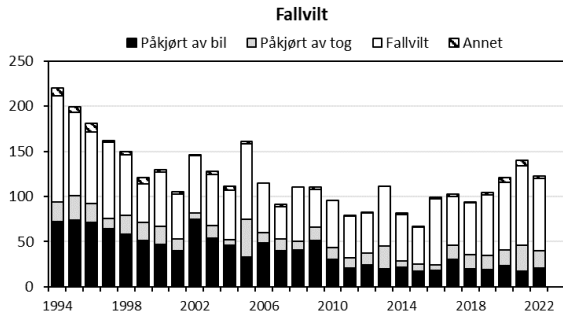
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 434 000 m³ årlig. Det har vært en stabil utvikling i tømmeravvirkning for siste femårsperiode, men avvirkningen er på et høyere nivå enn perioden 2002 til 2014. Økt avvirkning vil ha positiv effekt på fôrgrunnlaget, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Aust-Agder 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 127 trafikkdrepte elg, hvorav 61 ble påkjørt av bil og 66 påkjørt av tog. I samme periode er det registrert 243 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 5,1 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som moderat per i dag.

Figur Aust-Agder 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

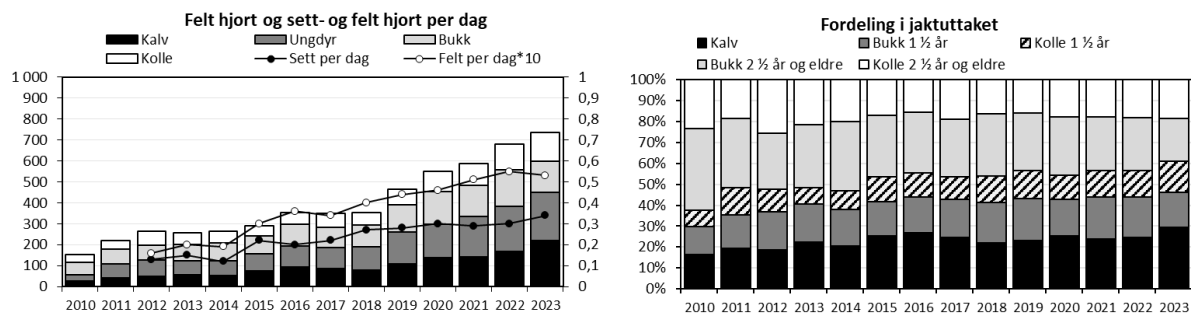
Slaktevekter og kalveproduksjon er på et lavt nivå, og er lavere i Aust-Agder enn i Vest-Agder. Konfliktnivået mot trafikk er høyere enn ønsket. Beitetrykket antas fortsatt å være noe høyt i enkelte områder, uten at man har nyere tall på dette. Effekten av klima på bestandskondisjonen er vanskelig å beregne, men økt temperatur har en negativ påvirkning for elgen. Vi anbefaler at bestanden stabiliseres noe under dagens nivå med mål om å redusere konfliktnivå mot trafikk, samt bedring i beitebetingelser. For å oppnå dette har vi anbefalt et uttak rundt 1065 elg i 2024. Det er imidlertid stor variasjon mellom kommunene mht. elgtetthet og anbefalt utvikling. Det bør være et fokus på å ta ut «mindreverdige» dyr.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 737 hjort av en kvote på 1156 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 64. Bak hver felling lå det omtrent 8400 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 218 kalv, 231 ungdyr, 137 eldre kolle og 151 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 61 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 52 prosent bukker.

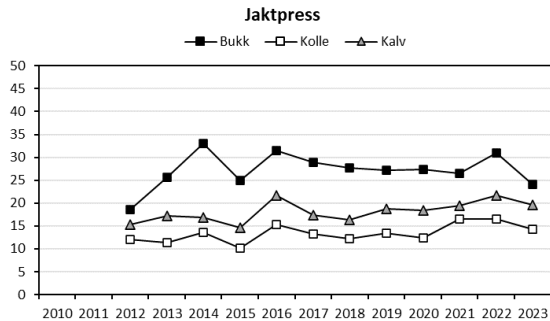
Det ble observert 0,34 hjort per jegerdag og felt 0,053 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten har vært økende siste tiårsperiode med årlig økning i fellingstall fra 2018 til 2023.

Figur Aust-Agder 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

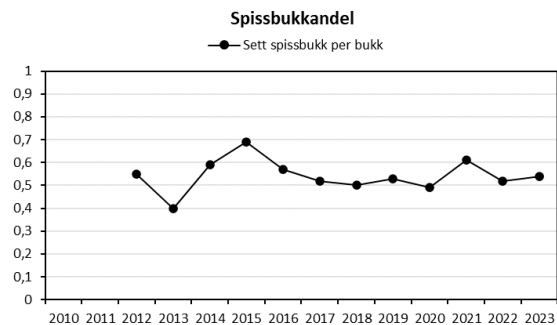
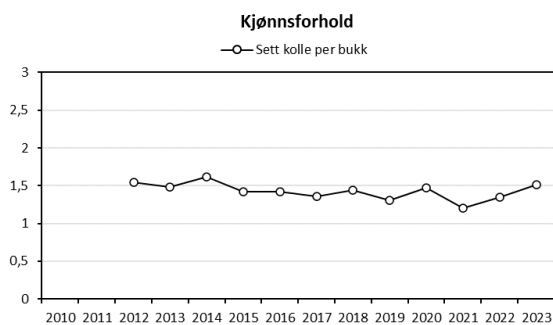
Det ble registrert 10 162 jegerdager og 3497 observasjoner av hjort i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i fylket. Prosent skutt av sett for bukk, kolle og kalv var på henholdsvis 24, 14 og 20 prosent i 2023. Jaktpress for bukk var noe lavere i 2023 enn i perioden fra 2013 til 2022.

Figur Aust-Agder 8. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnssforhold

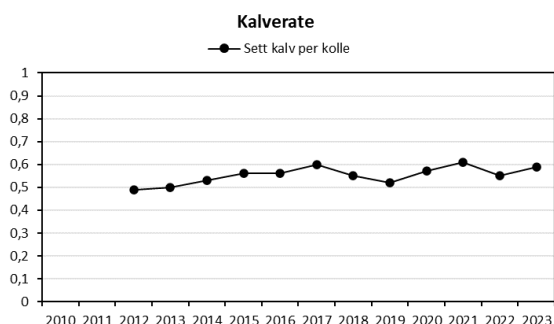
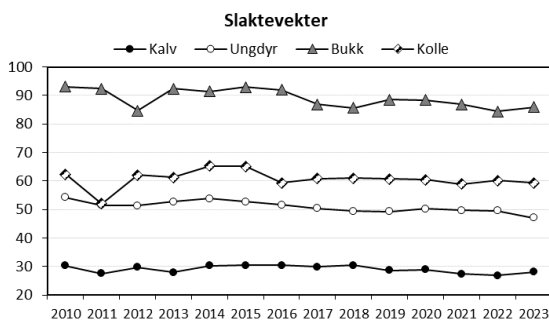
Det ble observert 1,5 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,4 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært stabil fra 2012 til 2023. Andel spissbukk av observerte bukker var på 54 prosent i 2023.

Figur Aust-Agder 9. Sett kolle per bukk (venstre delfigur) og sett spissbukk per bukk (høyre delfigur).

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 28 kg og 47 kg i 2023. Det har vært en stabil utvikling for kalvevekter siden 2010, mens det for ungdyr har vært en svak negativ utvikling i gjennomsnittlige slaktevekter. Gjennomsnittlige slaktevekt for kolle og bukk var på henholdsvis 59 kg og 86 kg i 2023. Kalveraten har siden 2012 variert mellom 0,49 og 0,61, og var i 2023 på 0,59 kalv per kolle.

Figur Aust-Agder 10. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

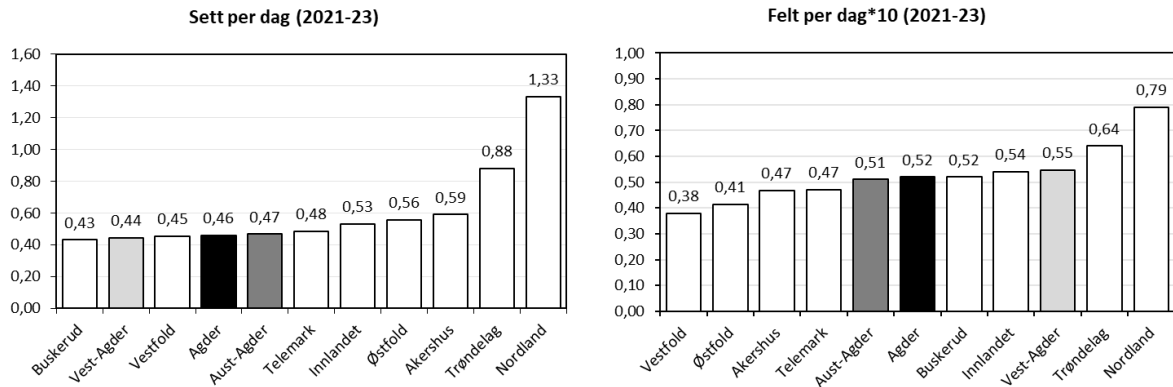
I Aust-Agder virker bestanden å fortsatt vokse jevnt og kontrollert, riktignok med store regionale forskjeller. Kondisjonen er fortsatt god og opplevd konfliktnivå mot jord- og skogbruk virker ikke å være stort. For å opprettholde god kondisjon og lavt konfliktnivå mot andre samfunnsinteresser anbefaler vi at man nå stabiliserer bestanden for en periode. Det vil fortsatt være slik at noen områder har rom for høyere tetthet, mens andre områder har oppnådd en tetthet som er fornuftig å ikke overstige.

Agder i Norgessammenheng

For å tegne et bilde av hvordan det står til med elg- og hjortebestanden i Agder har vi sammenlignet bestandsindeksene sett og felt dyr per jegerdag, kalveproduksjon og slaktevekter for kalv i Agder med andre relevante fylker.

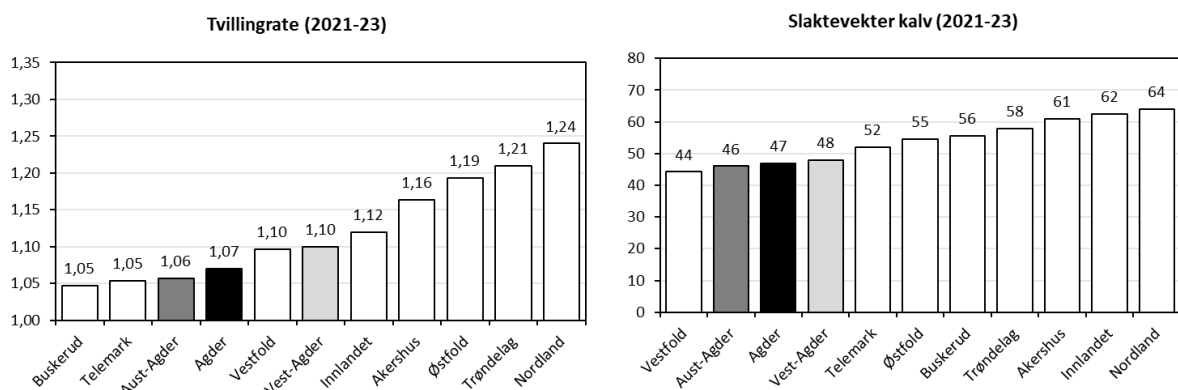
Elg

Sett og felt elg per jegerdag for perioden 2021-2023 er høyest i Nordland fylke med 1,33 elg sett per jegerdag og 0,79 elg felt per jegerdag *10. Sammenlignet med Nordland og andre fylker har Agder den fjerde laveste sett elg-indeksen med 0,46 elg per jegerdag. Vest-Agder har den nest laveste sett elg-indeksen med 0,44 elg per jegerdag, mens Aust-Agder har en noe høyere score med 0,47.

Figur Agder i Norgessammenheng 1. En fylkesvis sammenligning av sett elg per jegerdag (venstre delfigur) og felt elg per jegerdag*10 (høyre delfigur).

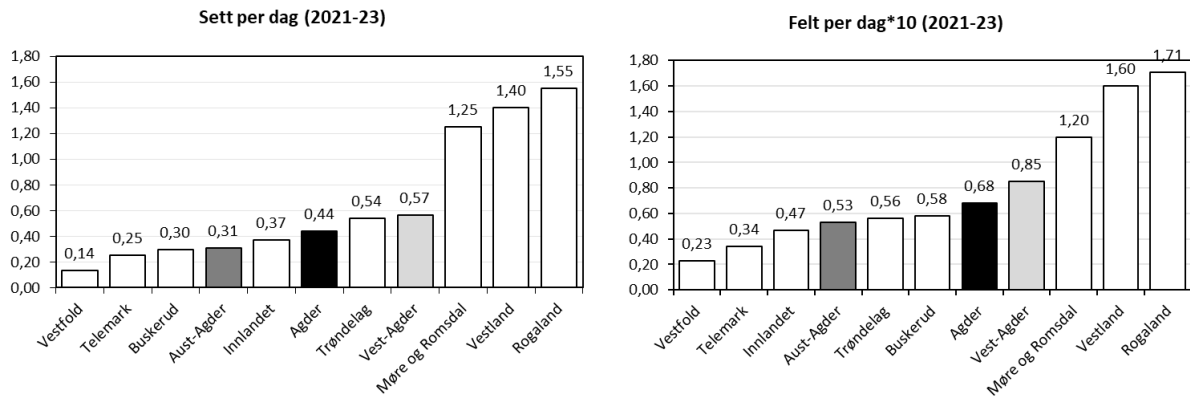
Bestandskondisjonen i Aust-Agder er den nest laveste sammenlignet med de andre fylkene. Tvillingraten er den tredje laveste på landsbasis med 1,06 (6 prosent) kalv per kalvku i perioden 2021-2023. For Agder generelt ligger tvillingraten på fjerde laveste på landsbasis med 1,07 (7 prosent) og Vest-Agder med sjettede laveste på 1,10 (10 prosent) kalv per kalvku i samme periode. Nordland har den høyeste tvillingraten i perioden 2021-2023 med 1,24 kalv per kalvku (24 prosent). Aust-Agder har de nest laveste kalvevektene med en snittvekt på 46 kg, mens Agder og Vest-Agder har tredje og fjerde laveste kalvevekter med en snittvekt på henholdsvis 47 kg og 48 kg. Nordland har de høyeste slaktevektene med en snittvekt på 64 kg.

Figur Agder i Norgessammenheng 2. Sammenligning av tvillingrater (kalv per kalvku) og slaktevekter for kalv med andre relevante fylkes i perioden 2021-2023.

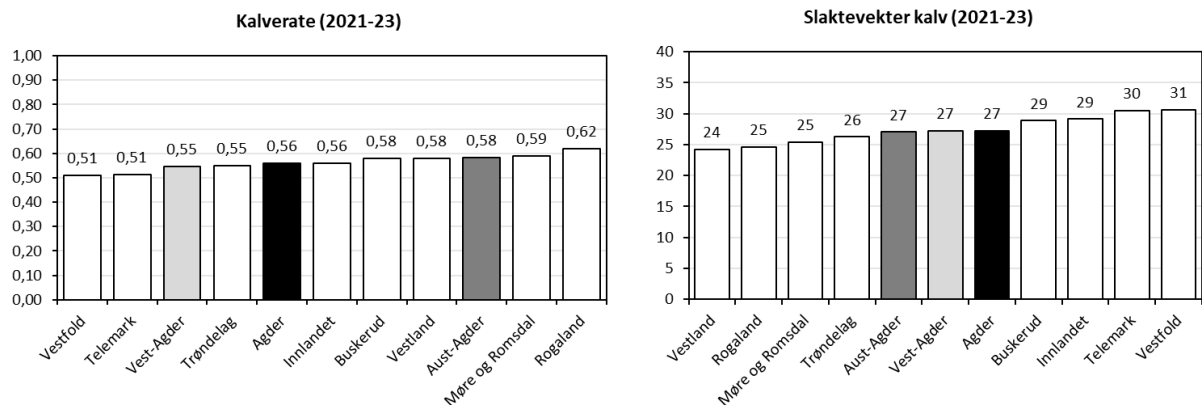
Hjort

Sett og felt hjort per jegerdag for perioden 2021-2023 er høyest i Rogaland med 1,55 hjort sett per jegerdag og 1,71 hjort felt per jegerdag*10. Vestfold har lavest indeks for sett hjort per jegerdag med 0,14 og lavest indeks for felt hjort per jegerdag*10 med 0,23. Agder ligger fortsatt «midt på treet» med 0,44 hjort sett per jegerdag, men ligger noe høyere på felt hjort per jegerdag*10 med 0,68. Likevel er det fortsatt stor variasjon innad i fylket, Vest-Agder har høyest indeks for sett og felt per jegerdag.

Figur Agder i Norgessammenheng 3. Sammenligning av sett og felt hjort per jegerdag mellom sammenlignbare fylker for periode 2021-2023.

Bestandskondisjonen for hjort i Agder er også på et middels nivå i norgessammenheng, med en kalverate på 0,56 kalv per kolle og en kalvevekt på 27 kg. Rogaland har den høyeste kalveraten på 0,62 kalv per kolle. De laveste kalveratene finner man i Vestfold med 0,51 kalv per kolle, men Vestfold har også den høyeste snittvekter for kalv på 31 kg. Som forventet er Vestland som også er det fylket med høyest bestandstetthet som har den laveste gjennomsnittlige slaktevekten for kalv på 24 kg. Observert kalveproduksjon fra jakt (kalverate) synes å være lavere i de østlige fylkene (Vestfold og Telemark) enn i de mer tette hjortebestandene i vest.

Figur Agder i Norgessammenheng 4. Sammenligning av kalverate (venstre delfigur) og slaktevekt for kalv (høyre delfigur) mellom sammenlignbare fylker, hvor Agder, Aust-Agder og Vest-Agder er markert i mørkere farger.

Kommunene

I avsnittene under presenteres hovedtrekk samt konklusjoner for bestandssituasjonen for henholdsvis elg og hjort i Agder-kommunene. For elg presenteres utvikling i fellingstall, sett elg per jegerdag, felt elg per jegerdag, jaktpress, bestandskondisjon (kalveproduksjon og slaktevekter) og kjønnsstruktur. Relevante samfunnshensyn som trafikk og årlig tømmeravvirkning har også blitt vurdert opp mot elg. Som avslutning for hver kommune gis det en anbefaling for jaktuttak i 2024. For hjort presenteres fellingstall, sett- og felt hjort per jegerdag, bestandskondisjon (slaktevekt og kalverate) samt kjønnsstruktur. For kommunene med godt datagrunnlag for hjort presenteres også jaktpress og spissbukandel.

Elg 2023

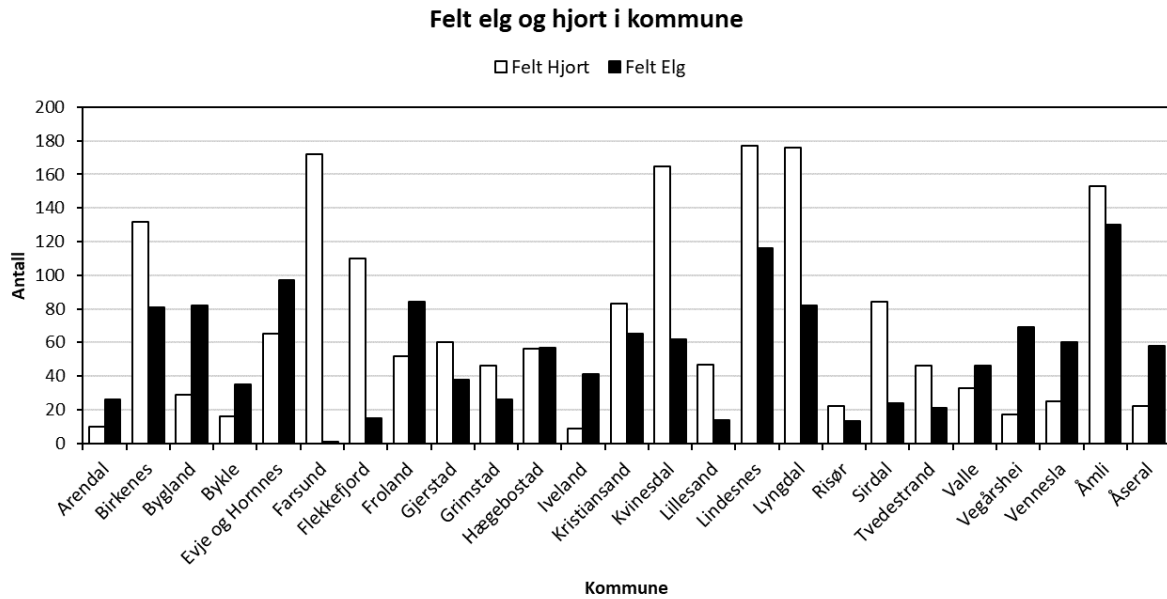
Det ble felt 1343 elg i Agder i 2023, hvorav 803 elg ble felt i Aust-Agder og 540 i Vest-Agder. Det er fortsatt stor variasjon i antall felte elg mellom kommunene fra 1 felt elg i Farsund til 130 i Åmli. Ut ifra tellende areal er det flest elger i Vegårshei med 4616 dekar bak hver felling. For fylket samlet lå det 8484 daa bak hver felling i 2023. Gjennomsnittlig fellingsprosent var 55 prosent for Agder samlet. «Sett elg per dag» var i 2023 på 0,45, tilsvarende som i 2022, mens «felt elg per dag» gikk noe opp fra 0,51 i 2022 til 0,55 i 2023.

Vi har anbefalt en stabilisering av elgstammen i 6 av 25 kommuner. Videre har vi anbefalt en svak reduksjon i elgtetthet for 14 kommuner. I de resterende 5 kommuner anbefaler vi en bestandsreduksjon.

Hjort 2023

Tettheten av hjort i Agder fortsetter å øke, som forventet. Fra 2014 er det årlig satt nye fellingsrekorder for hjort i Agder. I 2023 ble det felt 1807 hjort i Agder, hvorav 737 hjort felt i Aust-Agder og 1070 felt i Vest-Agder. Totalt sett ble det tildelt 3227 hjort, med en fellingsprosent på 56 prosent. Bak hver felt hjort lå det 6325 dekar. I 14 av kommunene ble det felt mer hjort enn elg i 2023. Det ble felt flest hjort i Lindesnes på 177, etterfulgt av Lyngdal med 176 og Farsund med 172. Ut fra tellende areal ble det felt flest hjort i Farsund med 1211 dekar bak hver felling.

Vi oppfordrer til en stabilisering av bestanden fremfor å la den vokse ytterligere. De tette hjortebestandene på Vestlandet gir gode indikasjoner på at bestandskondisjonen går ned ved økende tetthet. Slaktevektene for kalv og ungdyr fortsetter på den nedadgående kurven når det gjelder bestandskondisjon. En forverring i bestandskondisjonen er vanskelig å forsvare om man skal drive en bærekraftig forvaltning. Det er positivt at flere kommuner har lagt til rette for økt felling og bedre kontroll på bestandsveksten. Gjennom et jevnt kjønnsforhold og å opprettholde jaktuttaket kan bestanden holdes mer kontrollert. Det bør fortsatt felles noe høyere andel koller i tiden fremover for å holde unna for en fortsatt produktiv bestand i vekst.

Figur Kommunene 1. Felt elg (sort søyle) og hjort (hvit søyle) i 2023 per kommune i Agder.

Tabell 1. Oversikt over situasjonen for elg i Agder mht. antall tildelte og felte elg i 2022, fellingsprosent, felt elg per 10 km², antall daa per felt elg, samt anbefaling til uttak i 2023 for å oppnå anbefalt utvikling i elgтеттет. Kommuner markert med stjerne (*) har ufullstendige data, ved at vi mangler eller er usikre på antall tildelte eller felte dyr.

Kommune/fylke	Tellende areal	2023					2024	
		Tildelt	Felt	%	Felt per 10 km ²	Antall daa per felte elg	Anbefalt uttak	Anbefalt utvikling i elgтеттет
Arendal	181533	42	26	62	1,4	6982	35	Reduksjon
Birkenes	638074	133	81	61	1,3	7877	95	Svak reduksjon
Bygland	652039	130	82	63	1,3	7952	105	Svak reduksjon
Bykle*	327430	53	35	66	1,1	9355	50	Svak reduksjon
Evje og Hornnes	557408	125	97	78	1,7	5746	115	Reduksjon
Farsund	205000	22	1	5	0,0	205000	15	Stabilisere
Flekkefjord	443418	57	15	26	0,3	29561	40	Svak reduksjon
Froland	605344	112	84	75	1,4	7206	120	Svak reduksjon
Gjerstad	396900	55	38	69	1,0	10445	55	Reduksjon
Grimstad	242524	53	26	49	1,1	9328	35	Stabilisere
Hægebostad*	393363	114	57	50	1,4	6901	75	Svak reduksjon
Iveland	233548	66	41	62	1,8	5696	50	Stabilisere
Kristiansand	474067	118	65	55	1,4	7293	80	Svak reduksjon
Kvinesdal	671086	162	62	38	0,9	10824	80	Svak reduksjon
Lillesand	108800	29	14	48	1,3	7771	20	Stabilisere
Lindesnes	873126	249	116	47	1,3	7527	135	Svak reduksjon
Lyngdal	562609	139	82	59	1,5	6861	100	Svak reduksjon
Risør	147151	37	13	35	0,9	11319	15	Stabilisere
Sirdal	724659	90	24	27	0,3	30194	40	Svak reduksjon
Tvedestrand	183669	120	21	18	1,1	8746	30	Svak reduksjon
Valle	523767	65	46	71	0,9	11386	75	Reduksjon
Vegårshei	318503	118	69	58	2,2	4616	95	Svak reduksjon
Vennesla	346214	75	60	80	1,7	5770	70	Svak reduksjon
Åmli	1079157	150	130	87	1,2	8301	150	Reduksjon
Åseral	504718	106	58	55	1,1	8702	70	Stabilisere
Aust-Agder*	6195847	1288	803	62	1,3	7716	1045	Svak reduksjon
Vest-Agder*	5198260	1132	540	48	1,0	9626	705	Svak reduksjon
Agder*	11394107	2420	1343	55	1,2	8484	1750	Svak reduksjon

Tabell 2. Oversikt over situasjonen for hjort i 2023 i kommunene i Agder mht. antall tildelt og felt hjort, fellingsprosent, felt hjort per km², og antall daa per felte hjort. Kommuner markert med stjerne (*) har ufullstendige data ved at det helt eller delvis mangler tall på tildelte.

Kommune/fylke	Tellende areal	2023				Antall daa per felt hjort
		Tildelt	Felt	%	Felt per 10 km ²	
Arendal	181533	23	10	43	0,6	18153
Birkenes	638074	167	132	79	2,1	4834
Bygland	645216	71	29	41	0,4	22249
Bykle*	331920	81	16	20	0,5	20745
Evje og Hornnes	557408	115	65	57	1,2	8576
Farsund	208227	186	172	92	8,3	1211
Flekkefjord	463294	118	110	93	2,4	4212
Froland	605344	75	52	69	0,9	11641
Gjerstad	396900	65	60	92	1,5	6615
Grimstad*	242524	71	46	65	1,9	5272
Hægebostad	395407	185	56	30	1,4	7061
Iveland	233548	35	9	26	0,4	25950
Kristiansand	470137	153	83	54	1,8	5664
Kvinesdal	687011	339	165	49	2,4	4164
Lillesand	108801	58	47	81	4,3	2315
Lindesnes	875426	471	177	38	2,0	4946
Lyngdal	565400	242	176	73	3,1	3213
Risør	147151	27	22	81	1,5	6689
Sirdal	717159	222	84	38	1,2	8538
Tvedestrand	183669	50	46	92	2,5	3993
Valle	523767	87	33	38	0,6	15872
Vegårshei	318503	52	17	33	0,5	18735
Vennesla	349496	69	25	36	0,7	13980
Åmli	1079157	179	153	85	1,4	7053
Åseral	504718	86	22	26	0,4	22942
Aust-Agder*	6193515	1156	737	64	1,2	8404
Vest-Agder	5236275	2071	1070	52	2,0	4894
Agder*	11429790	3227	1807	56	1,6	6325

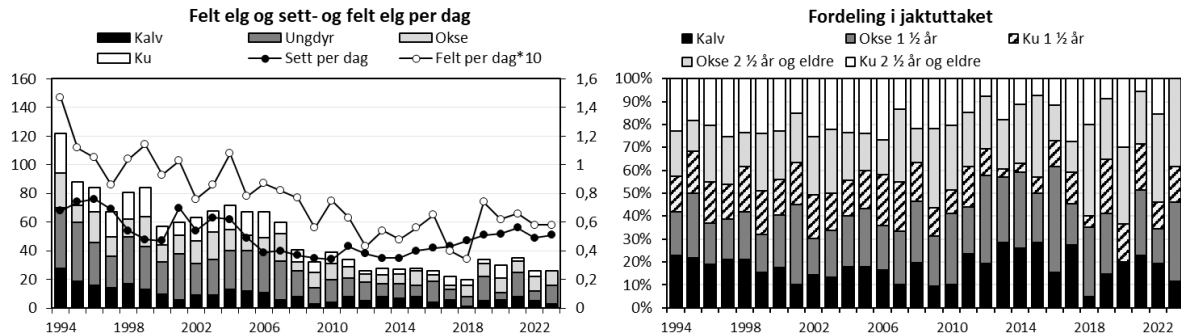
Arendal kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 26 elg av en kvote på 42 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 62. Bak hver felling lå det omtrent 6980 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 3 kalv, 13 ungdyr og 10 eldre okser. Det ble ikke skutt voksen ku i 2023. Kalv og ungdyr utgjorde 62 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 83 prosent okser.

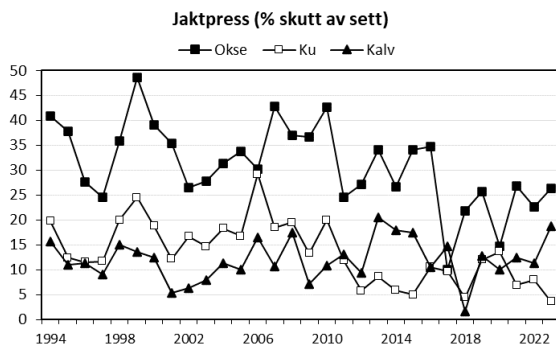
Det ble observert 0,51 elg per jegerdag og felt 0,058 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabil med en mulig svak økning for siste treårsperiode.

Figur Arendal 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

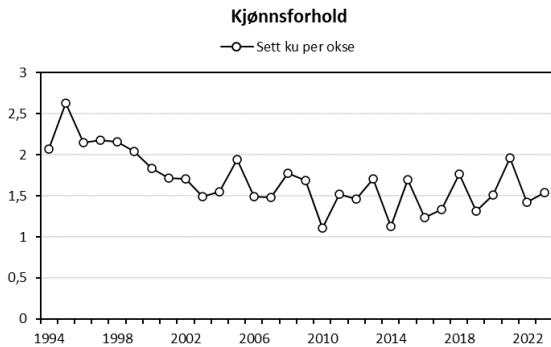
Det ble registrert 451 jegerdager og 228 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed ikke som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 26, 4 og 19 prosent i 2023.

Figur Arendal 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

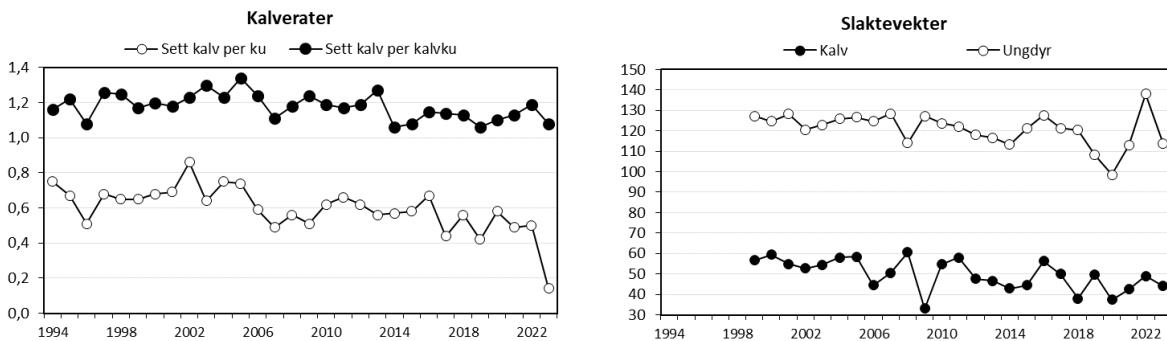
Det ble observert 1,5 ku per okse i 2023, med snitt på 1,6 for siste treårsperiode. Okseandelen har variert mye fra år til år de siste 10 år. Dette gjenspeiler kanskje første og fremst den knappe datamengden.

Figur Arendal 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

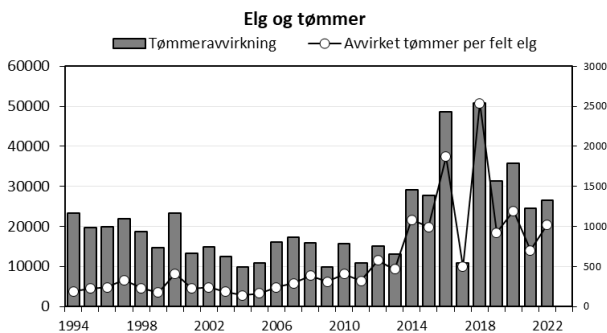
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,14 og 1,08. Tvillingraten har hatt en økende trend før et dropp i 2023, da spesielt sett kalv per ku stupte dramatisk til 0,14. Kalveraten har hatt et snitt på 0,51 de siste fem årene før 2023. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 44 kg og 114 kg. Etter lang tids nedgang har det vært en positiv utvikling i kalve og ungdyrvekter i de tre årene fram til 2022, med en liten nedgang igjen i 2023.

Figur «Kommune» 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

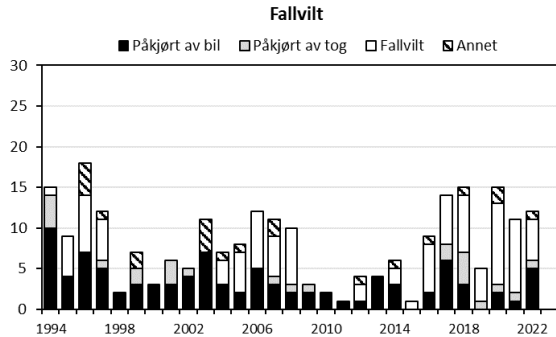
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 28 900 m³ årlig. Det har vært en økning i tømmeravvirkning for siste 7 års periode. Økt avvirkning vil kunne bidra med en positiv effekt på fôrgrunlaget på sikt, forutsatt at tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur «Arendal» 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 11 trafikkdrepte elg, hvorav 8 ble påkjørt av bil og 3 påkjørt av tog. I samme periode er det registrert 27 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 13 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som moderat per i dag, mens antall fallvilt ligger på et relativt høyt nivå.

Figur Arendal 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

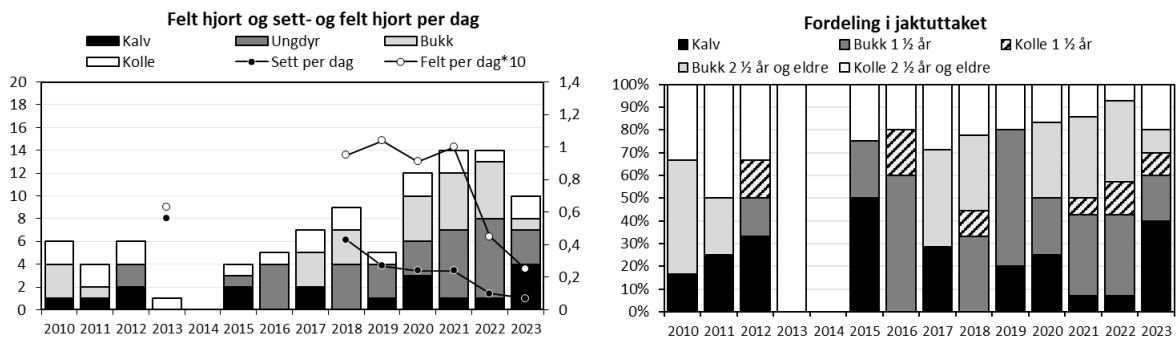
Den dårlige kondisjonen, moderat overbeite i forrige beitetakst og antall trafikkdrepte utløser en anbefaling om reduksjon i bestanden. Årets dårlige observerte kalverate gir allikevel grunn til noe varsomhet i uttaket, og flere års skjevhet i uttaket mellom ku og okse gir også grunn til å se på hva en tar ut. Vi anbefaler at det felles minimum 35 elg i 2024, med et fokus på å ta ut små og skrantne dyr. Det kan gjerne være et mål med jevnere kjønnsbalanse i uttaket.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 10 hjort av en kvote på 23 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 43. Bak hver felling lå det omtrent 18 150 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 4 kalv, 3 ungdyr, 2 eldre koller og 1 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 70 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 50 prosent bukker.

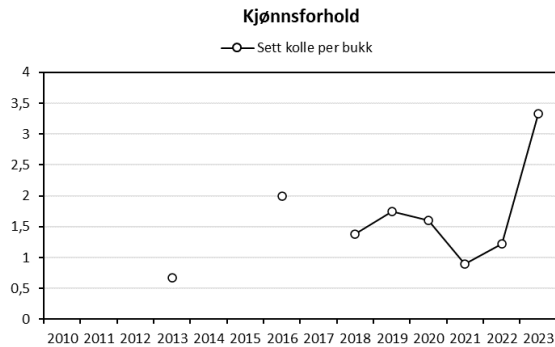
Det ble observert 0,07 hjort per jegerdag og felt 0,025 hjort per jegerdag i 2023. Antall jegerdager har mer enn doblet seg de to siste årene. Det er for lite data til å kunne si noe tydelig om endringene i bestandstettheten, men bestandstettheten virker å synke for siste treårsperiode.

Figur Arendal 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnforhold

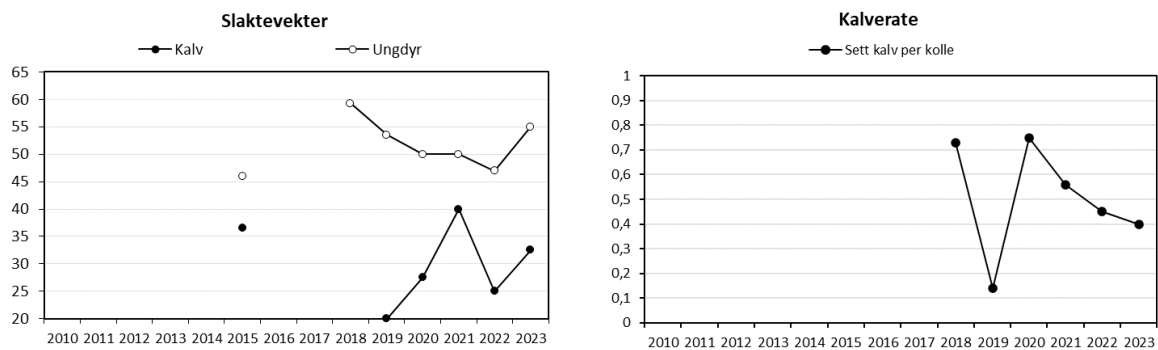
Det ble observert 3,3 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,8 for siste treårsperiode. Andelen bukk har hatt en nedgang i perioden 2020-2023.

Figur Arendal 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 33 kg og 55 kg i 2023. Slaktevektene de siste 5 årene baserer seg på maks 2-3 observasjoner for hver kategori og sier lite om utviklingen. Kalveraten var i 2023 på 0,4, og har hatt en negativ trend for siste fire års periode.

Figur Arendal 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr.

Anbefaling hjort

Antall felte hjort i Arendal kommune er foreløpig beskjedent, og tallene viser ikke den forventede økningen i bestandsstørrelse. Dette kan allikevel skyldes tilfeldigheter i dataregistreringen, da datagrunnlaget ikke er så stort som ønsket. Vi anbefaler at det årlige uttaket opprettholdes og at det er fokus på å legge inn sett hjort samt slaktevekter for å få et best mulig grunnlag for videre forvaltning av hjorten i kommunen.

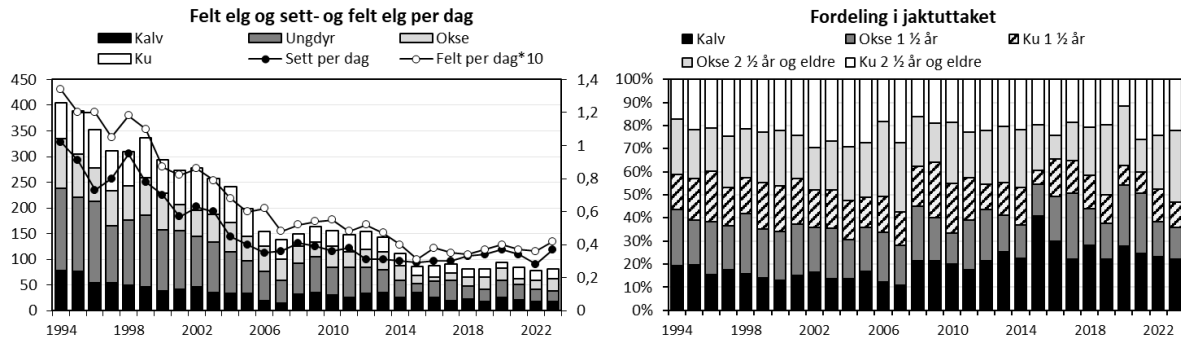
Birkenes kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 81 elg av en kvote på 133 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 61. Bak hver felling lå det omtrent 7900 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 18 kalv, 20 ungdyr, 18 eldre kyr og 25 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 47 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 57 prosent okser.

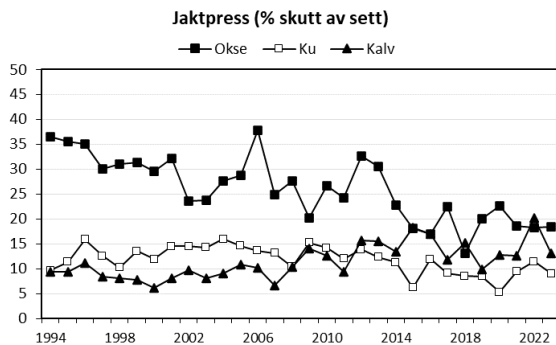
Det ble observert 0,37 elg per jegerdag og felt 0,042 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten ser ut til å være noe økende for siste treårsperiode.

Figur Birkenes 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre del) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre del).

Jaktpress

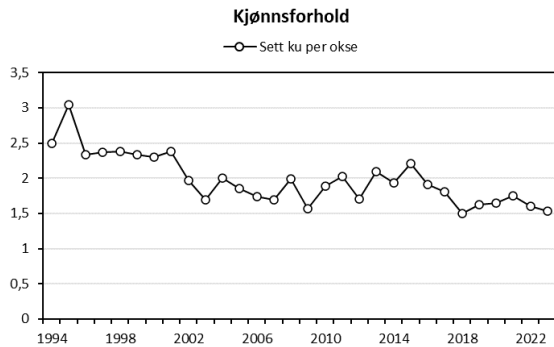
Det ble registrert 1931 jegerdager og 712 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 18, 9 og 13 prosent i 2023.

Figur Birkenes 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

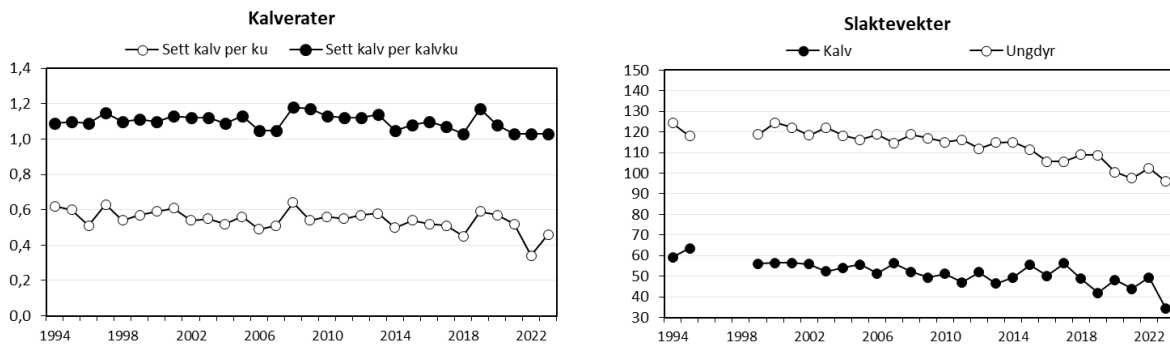
Det ble observert 1,5 ku per okse i 2023, med snitt på 1,6 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært økende i perioden 2021-2023.

Figur Birkenes 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

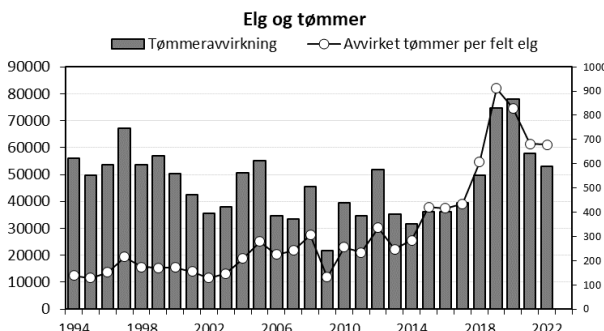
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,46 og 1,03. Dette betød for «sett kalv per ku» en noe bedre verdi enn for bunnåret 2022, men fortsatt en av de laveste verdiene som er registrert i kommunen. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 34 kg og 96 kg, som var bunnotering for begge. Det har vært en negativ utvikling i kalve- og ungdyrvekter gjennom hele perioden.

Figur Birkenes 4. Kalve- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

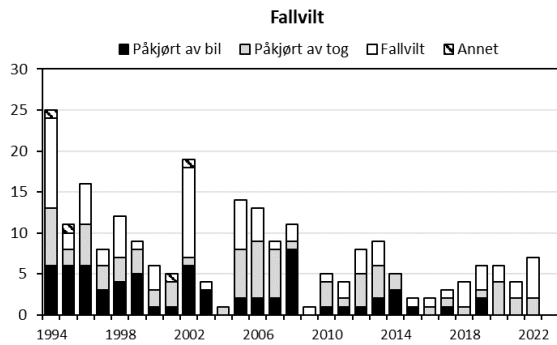
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 63 000 m³ årlig. Dette er en betydelig økning sammenlignet med de foregående ti årene. Økt avvirkning vil ha positiv effekt på fôrgrunnlaget, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Birkenes 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 8 trafikkdrepte elg, samtlige påkjørt av tog. I samme periode er det registrert 9 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 3,1 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur «Kommune» 6. Fallvilt av elg (trafikkdrepte og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

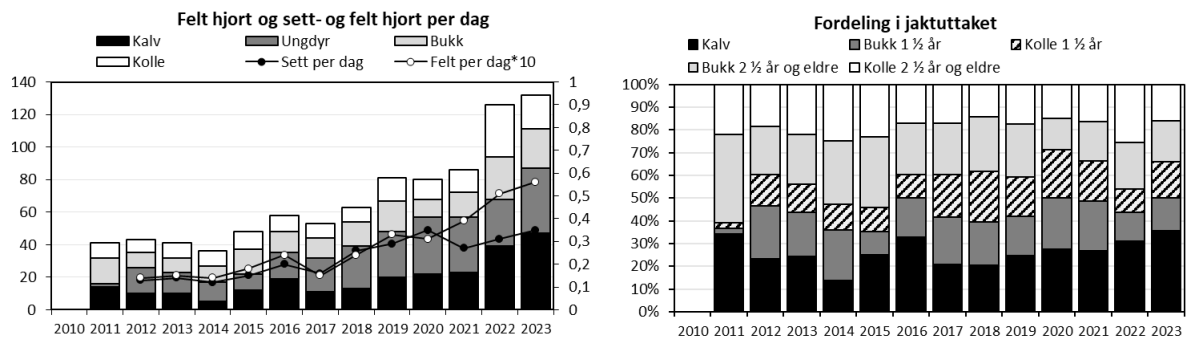
De synkende kalvevektene kan ha sammensatte årsaker, men negativ utvikling i bestandskondisjon i kombinasjon med moderat overbeite i forrige beitetakst utløser en anbefaling om svak reduksjon i bestandstettheten, med et anbefalt uttak på minimum 95 dyr i 2024. Anbefalt minimumsuttak er noe redusert sammenliknet med foregående år av hensyn til en lav kalverate i 2022-2023.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 132 hjort av en kvote på 167 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 79. Bak hver felling lå det omtrent 4800 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 47 kalv, 40 ungdyr, 21 eldre kolle og 24 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 66 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 51 prosent bukker.

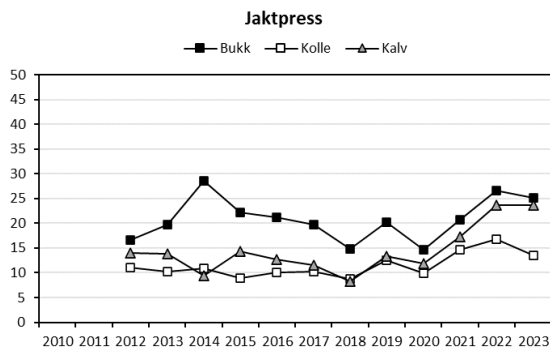
Det ble observert 0,35 hjort per jegerdag og felt 0,056 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å øke for siste seksårsperiode.

Figur Birkenes 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

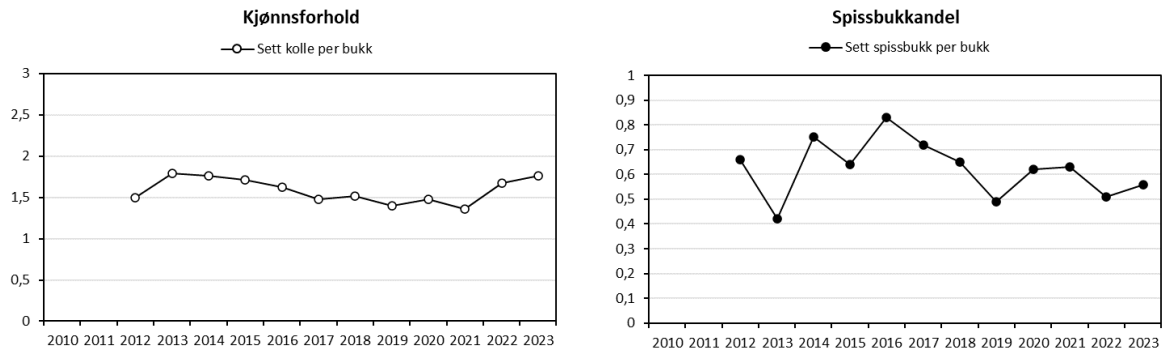
Det ble registrert 1978 jegerdager og 686 observasjoner av hjort i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for bukk, kolle og kalv var på henholdsvis 25, 14 og 24 prosent i 2023.

Figur Birkenes 8. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

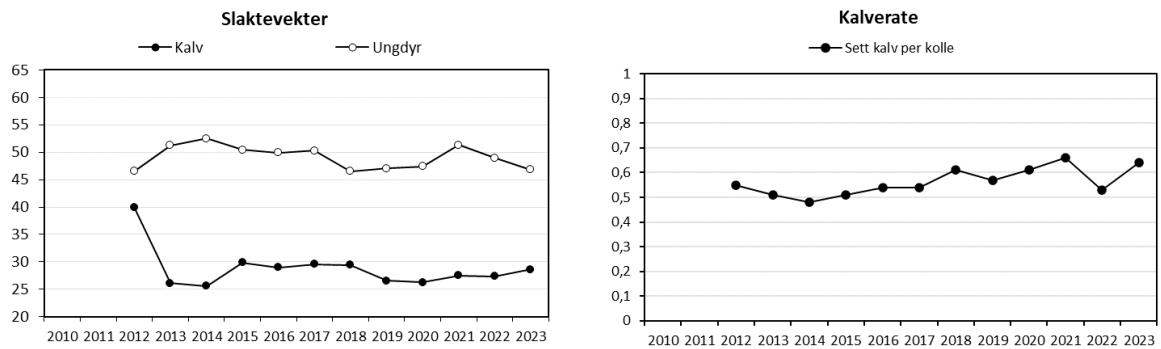
Det ble observert 1,8 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,6 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært minkende i perioden 2020-2023. Andel spissbukk av observerte bukker var på 56 prosent i 2023.

Figur Birkenes 9. Sett kolle per bukk (venstre delfigur) og sett spissbukk per bukk (høyre delfigur).

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 29 kg og 47 kg i 2023. Det har vært en svakt positiv utvikling i kalvevektene siste femårsperiode, men en liten nedgang i ungdyrvektene siste tre år. Kalveraten var i 2023 på 0,64, og har hatt en noe ujevn utvikling siste 4 år.

Figur Birkenes 10. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Hjortestammen i Birkenes viser fortsatt tegn til rask vekst til tross for økende uttak de siste årene. I områder og år med snørike vintre vil en økende hjortestamme ytterligere forringe eller forsinke forbedringen for elgens vinterbeite, og en økende hjortestamme må derfor sees i sammenheng med hvilken utvikling elgens kondisjon kan få. Vi anbefaler et økt uttak i 2024, med et noe større uttak av hodyr dersom man ønsker å gå inn for stabilisering.

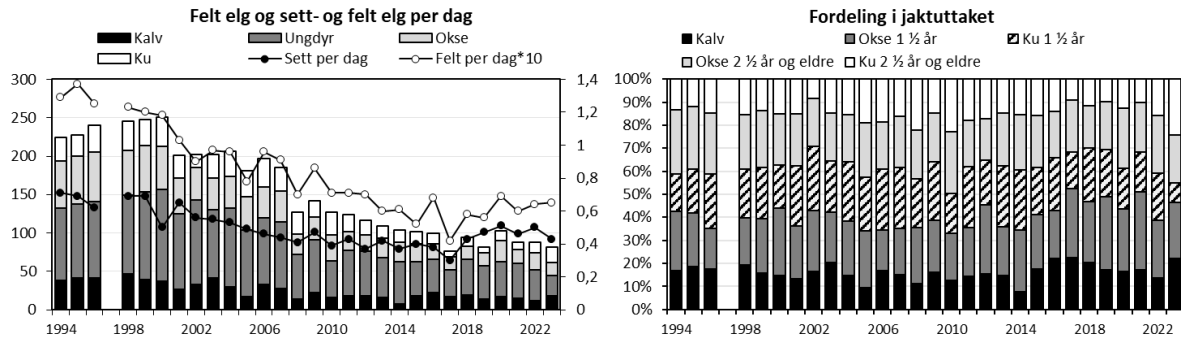
Bygland kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 82 elg av en kvote på 130 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 63. Bak hver felling lå det i underkant av 8000 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 18 kalv, 27 ungdyr, 20 eldre kyr og 17 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 55 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 58 prosent okser.

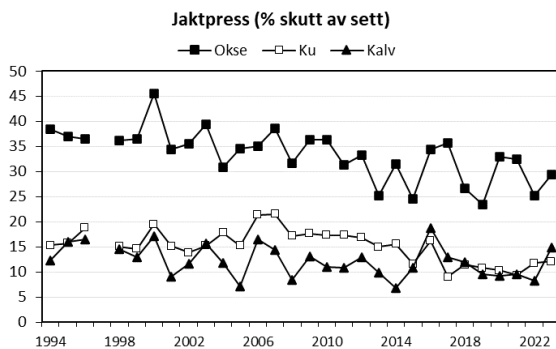
Det ble observert 0,43 elg per jegerdag og felt 0,065 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å være i ferd med å stabilisere seg etter en periode med svak vekst.

Figur Bygland 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

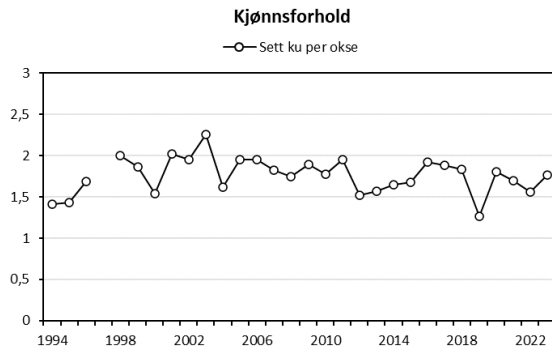
Det ble registrert 1259 jegerdager og 544 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 29, 12 og 15 prosent i 2023.

Figur Bygland 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

Det ble observert 1,8 ku per okse i 2023, med snitt på 1,7 for siste treårsperiode. Okseandelen ser ut til å ha holdt seg noenlunde stabil de siste fire årene.

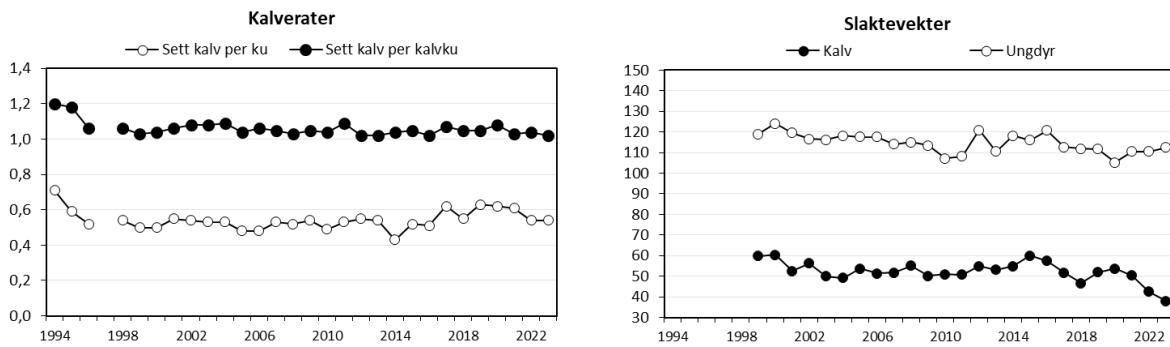

Figur Bygland 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,54 og 1,02. Det har vært en liten nedgang, men nokså stabil utvikling for siste 5 års periode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 38 kg og 112 kg. Det har vært en brå negativ utvikling i kalvevekter for siste 3 år.

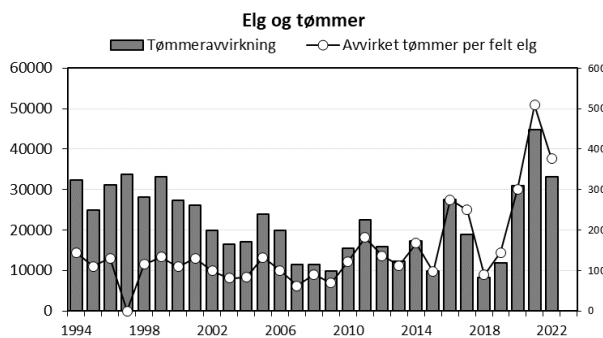
Ungdyrvektene ser ut til å ha holdt seg på et jevnere nivå i samme periode.

Figur Bygland 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

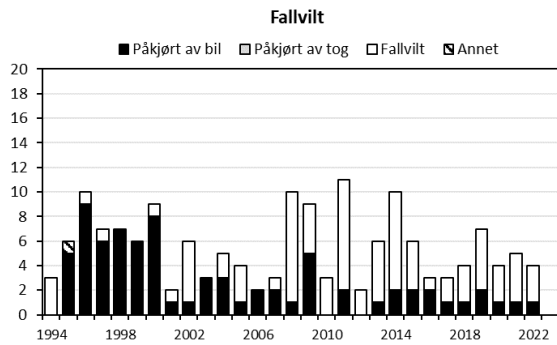
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 36 300 m³ årlig. Dette tilsvarer en nær doubling av snittet for tiårsperioden før dette. Økt avvirkning vil ha positiv effekt på førgrunnlaget på sikt, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Bygland 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 3 trafikkdrepte elg; ett individ per år. I samme periode er det registrert 10 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 1,1 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Bygland 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

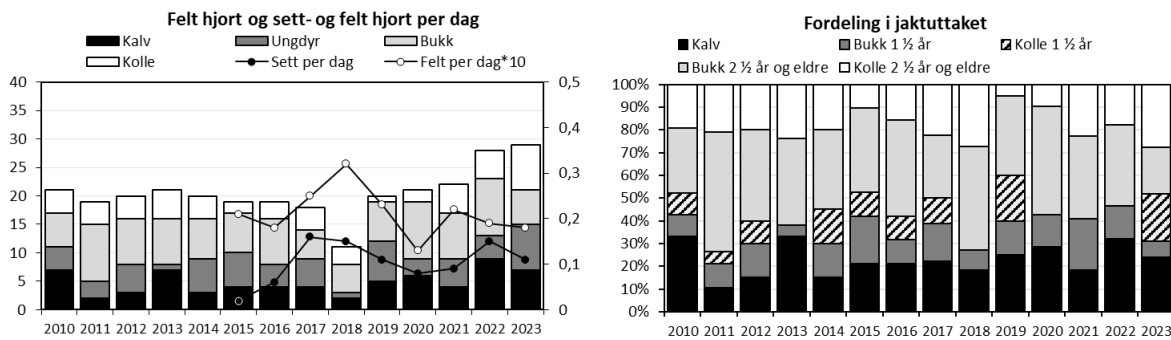
Beitetrykket registrert under beitetaksering i 2021 viste et moderat overbeite i kommunen. Kondisjonen hos elgen har vært relativt stabil over lengre tid, men på et noe lavere nivå enn ønskelig. Slaktevekter for kalv viser allikevel en drastisk nedgang de siste 3 årene. En svak reduksjon i elgstammen på kort sikt vil kunne bremse en negativ utvikling, vi anbefaler derfor et uttak på minimum 105 dyr i 2024.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 29 hjort av en kvote på 71 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 44. Bak hver felling lå det omtrent 22 250 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 7 kalv, 8 ungdyr, 8 eldre kolle og 6 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 52 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 36 prosent bukker.

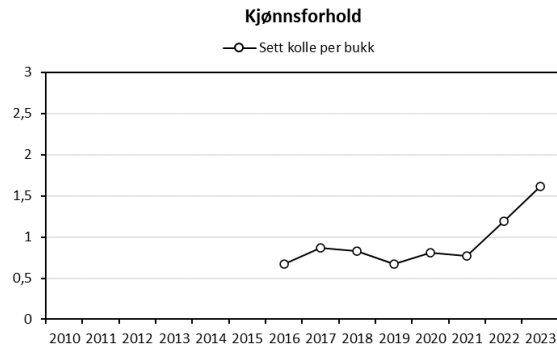
Det ble observert 0,11 hjort per jegerdag og felt 0,018 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabilt for siste treårsperiode.

Figur Bygland 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnforhold

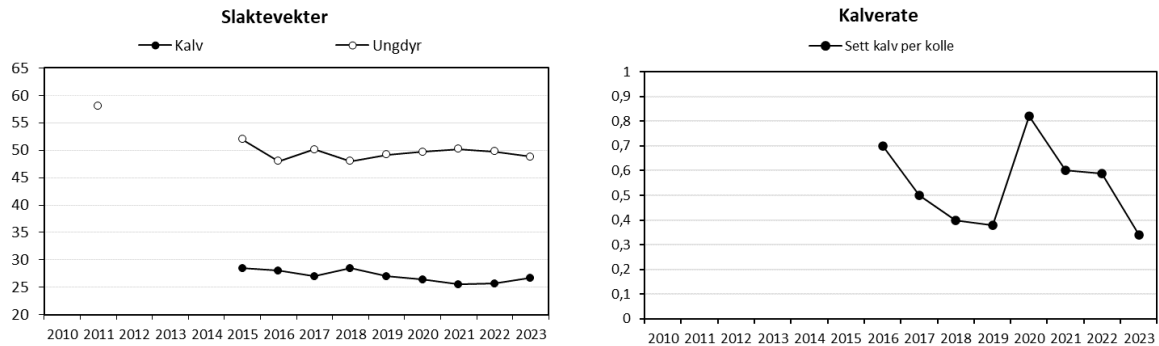
Det ble observert 1,6 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,2 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært synkende i perioden 2020-2023.

Figur Bygland 8. Sett kolle per bukk (venstre delfigur)

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 27 kg og 49 kg i 2023. Slaktevektene har holdt seg stabile de siste 6 årene. Kalveraten var i 2023 på 0,34, og har hatt en negativ trend for siste fireårsperiode.

Figur Bygland 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Hjortebestanden i Bygland ser ut til å stabilisere seg, selv om datagrunnlaget er noe for tynt til å kunne si noe sikkert om den utviklingen. Vi anbefaler å opprettholde avskytingen dersom det er et mål å stabilisere, og samtidig ha fokus på å samle inn mest mulig sett hjort data og slaktevekter for å kunne styrke forvaltningsgrunnlaget.

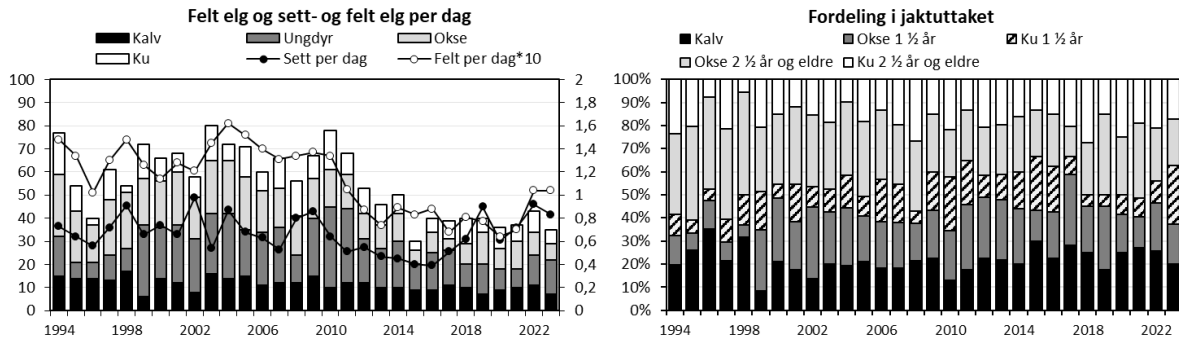
Bykle kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 35 elg av en kvote på 53 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 66. Bak hver felling lå det omtrent 9350 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 7 kalv, 15 ungdyr, 6 eldre kyr og 7 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 63 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 46 prosent okser.

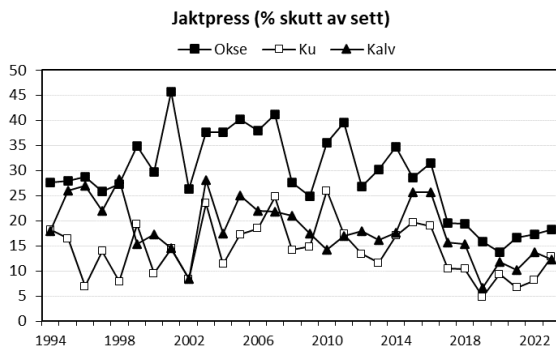
Det ble observert 0,83 elg per jegerdag og felt 0,104 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten ser ut til å ha vært i vekst siden omkring 2020, men med noe usikkerhet knyttet til liten datamengde.

Figur Bykle 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre del) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre del).

Jaktpress

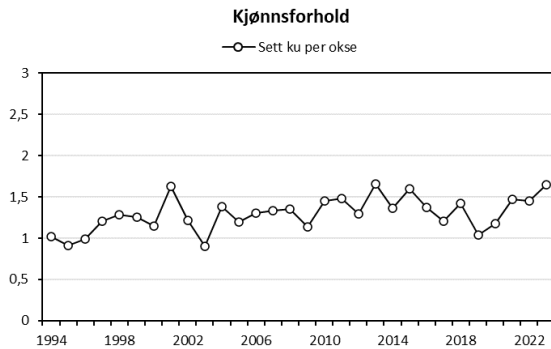
Det ble registrert 338 jegerdager og 282 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed ikke som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 18, 13 og 12 prosent i 2023.

Figur Bykle 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

Det ble observert 1,7 ku per okse i 2023, med snitt på 1,5 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært synkende i perioden 2019-2023.

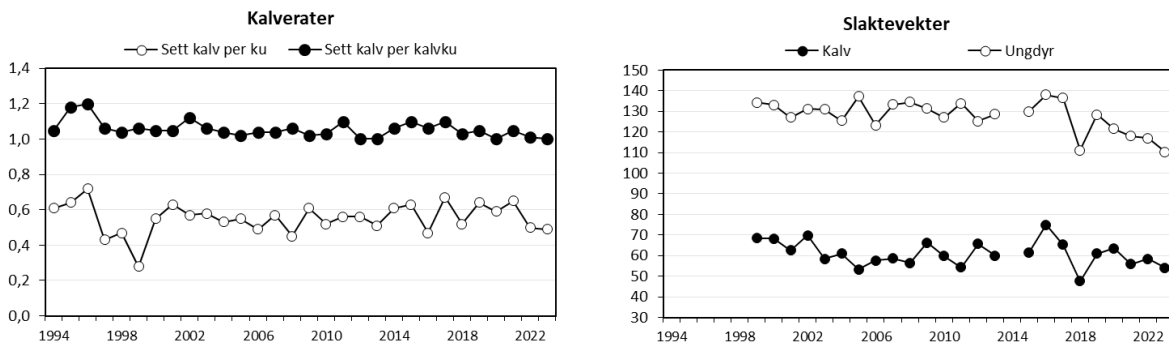

Figur Bykle 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,49 og 1,00, med andre ord ble det ikke observert tvillingkalver i Bykle i 2023. Det har vært en negativ utvikling i kalverater de siste par årene..

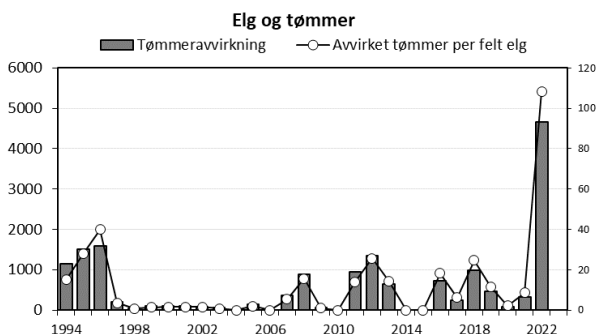
Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 54 kg og 110 kg. Det har vært en negativ utvikling i slaktevektene i siste femårsperiode, spesielt markant hos ungdyr.

Figur Bykle 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

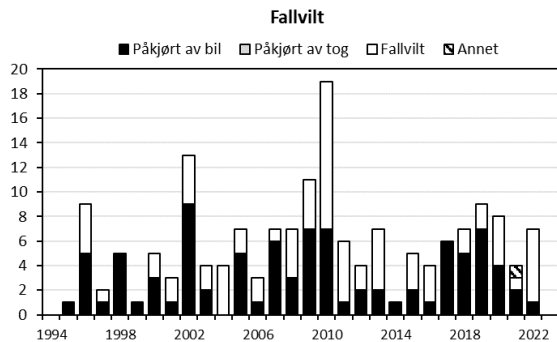
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 1700 m³ årlig. Tømmeravvirkningen i Bykle har generelt sett ligget på et lavt nivå, men med en stor økning i 2022. Dette skyldes i stor grad at kommunen har stor andel uproduktiv skog. Økt avvirkning vil kunne ha positiv effekt på fôrgrunnlaget i løpet av få år, forutsatt at elgstammen holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Bykle 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 7 trafikkdrepte elg, alle påkjørt av bil. I samme periode er det registrert 11 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 2 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Bykle 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

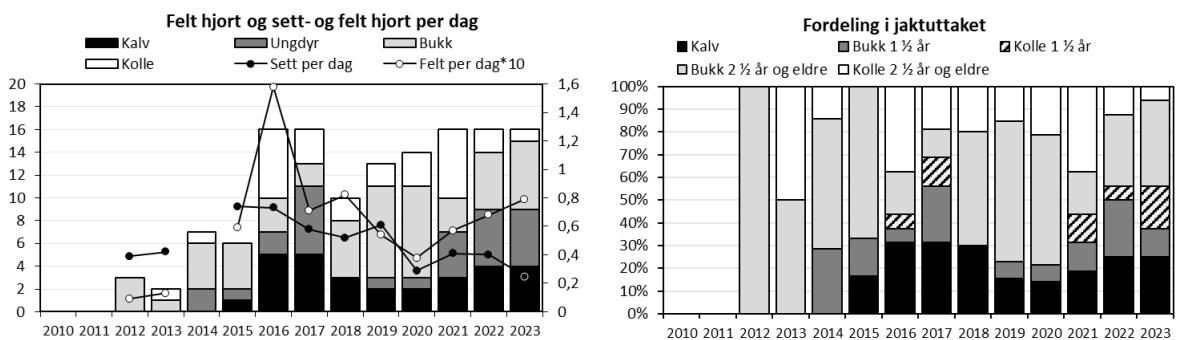
Bykle kommune var en av mange som fikk registrert et moderat overbeite under beitetakst i 2021. De siste årene ser vi også en synkende bestandskondisjon i form av lavere slaktevekter og lave kalverater. Vi anbefaler at det felles minst 50 elg i 2024 med mål om en svak bestandsreduksjon.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 16 hjort av en kvote på 81 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 20. Bak hver felling lå det omtrent 20 745 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 4 kalv, 5 ungdyr, 1 eldre kolle og 6 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 56 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 67 prosent bukker.

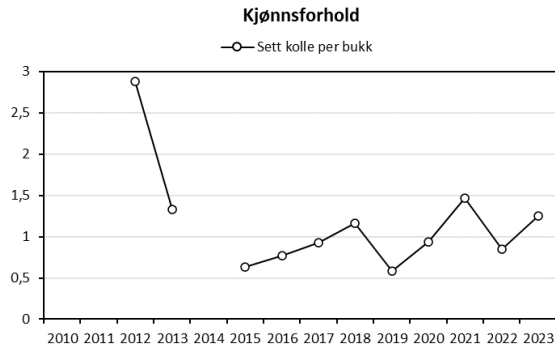
Det ble observert 0,25 hjort per jegerdag og felt 0,079 hjort per jegerdag i 2023. Det er for lite data til å kunne si noe sikkert om hvorvidt bestanden går opp, er stabil eller nedover per i dag. Det virker likevel som om bestanden har holdt seg stabil for siste treårsperiode.

Figur Bykle 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnsforhold

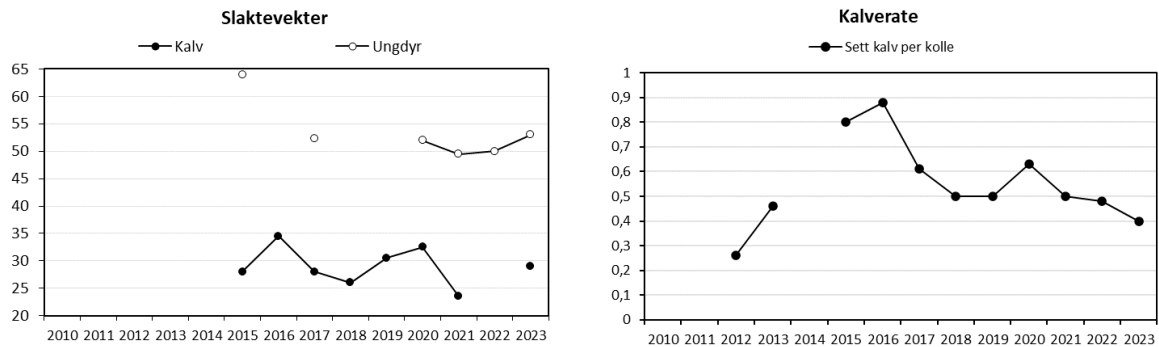
Det ble observert 1,3 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,2 for siste treårsperiode. Andelen bukk observert har store svingninger fra år til år, noe som trolig forårsakes av et tynt datagrunnlag-

Figur Bykle 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 29 kg og 53 kg i 2023, men det ble kun veid 1 kalv. Generelt sett blir det registrert for få kalver og ungdyr med veid slaktevekt til å kunne si noe sikkert om utviklingen i slaktevektene. Kalveraten var i 2023 på 0,40, og har hatt en negativ trend over lengre tid.

Figur Bykle 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Hjortebestanden i Bykle ser ut til å være på et lavt nivå, og fellingsprosenten er svært lav. Det er rom for høyere tetthet av hjort i kommunen, om ønskelig. Ellers er det viktig at all data registreres; fra sett hjort til slaktevekt (veid) på alle felte kalver og ungdyr. Dette for å få et bedre kunnskapsgrunnlag for videre forvaltning av hjort i kommunen.

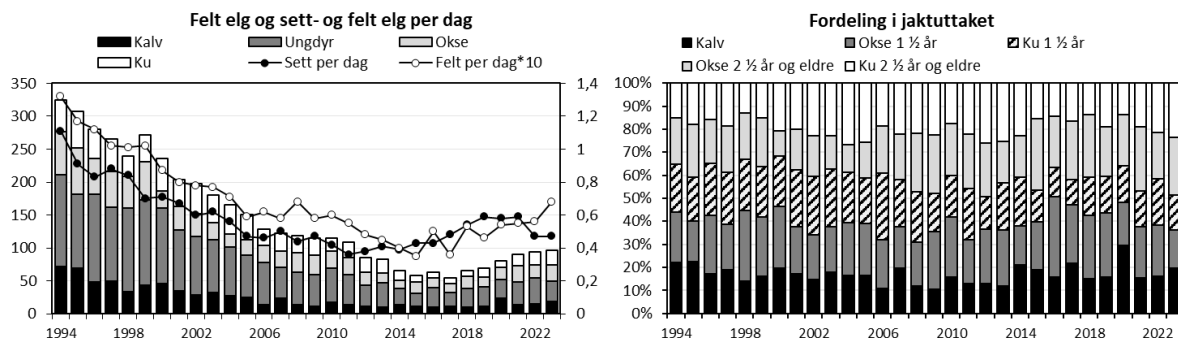
Evje og Hornnes kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 97 elg av en kvote på 125 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 78. Bak hver felling lå det omtrent 5750 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 19 kalv, 31 ungdyr, 23 eldre kyr og 24 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 52 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 51 prosent okser.

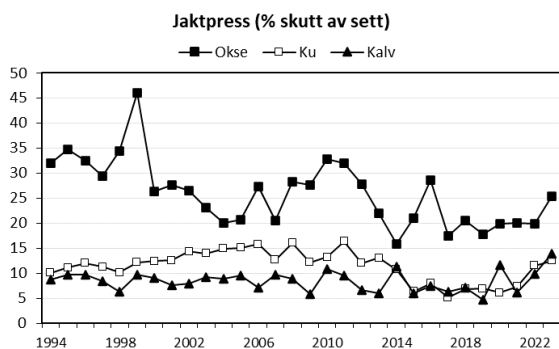
Det ble observert 0,47 elg per jegerdag og felt 0,068 elg per jegerdag i 2023. Tallene kan indikere en stabilisering eller svak økning i bestanden.

Figur Evje og Hornnes 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

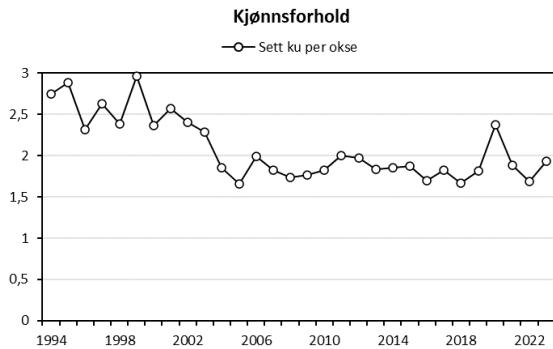
Det ble registrert 1421 jegerdager og 674 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 25, 12 og 14 prosent i 2023.

Figur Evje og Hornnes 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

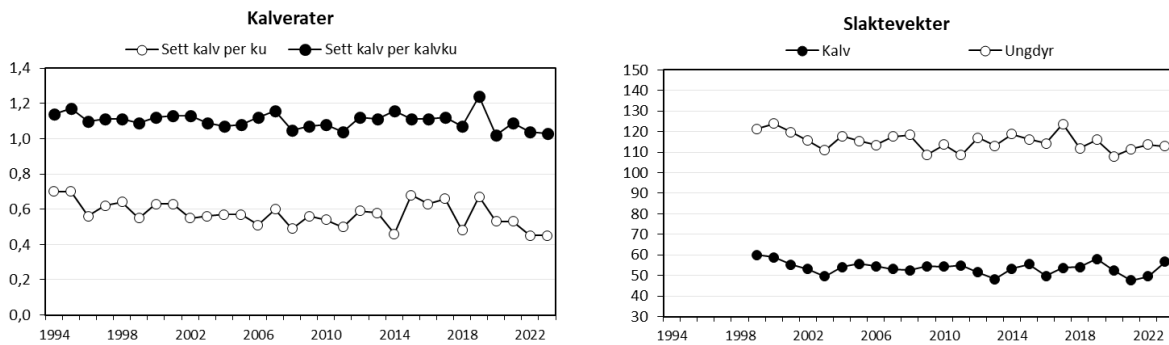
Det ble observert 1,9 ku per okse i 2023, med snitt på 1,8 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært noenlunde stabil i perioden 2021-2023.

Figur Evje og Hornnes 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

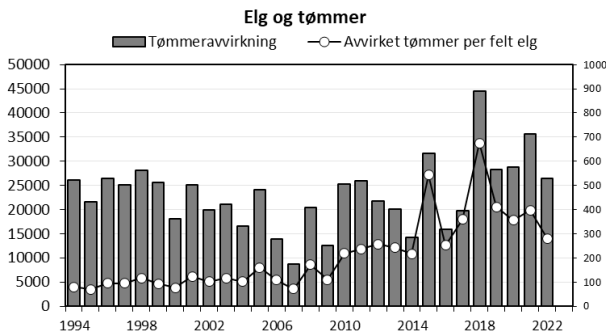
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,45 og 1,03. Det har vært en negativ utvikling i kalverater i kommunen de siste 4 årene, og 2022 og 2023 viser rekordlave tall for antall kalv per ku. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 57 kg og 113 kg. Det har vært en positiv utvikling i kalvevekter for siste treårsperiode.

Figur Evje og Hornnes 4. Kalve- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

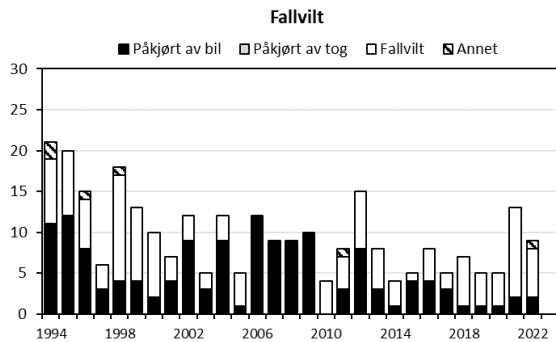
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 30 295 m³ årlig. Det har vært økt tømmeravvirkning de siste 5 årene sammenliknet med tidligere i perioden, noe som vil kunne ha en positiv effekt på førgrunlaget på sikt, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Evje og Hornnes 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 5 elg drept av bil. I samme periode er det registrert 22 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 2 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Evje og Hornnes 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

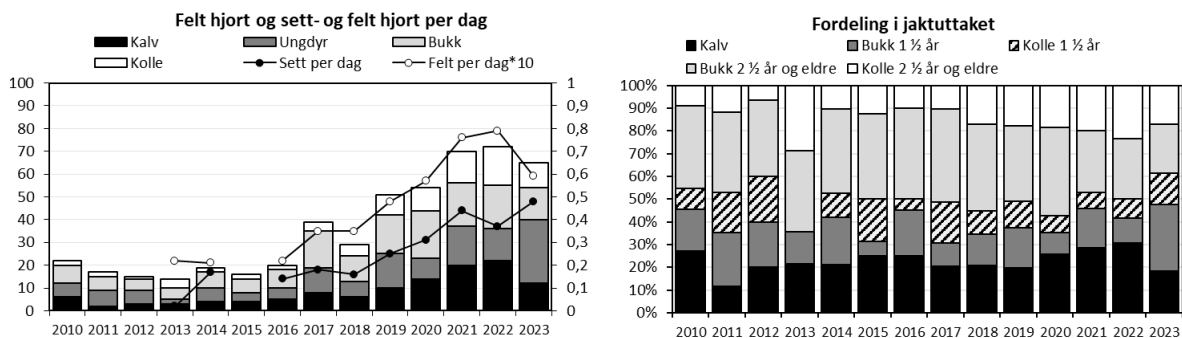
Elgbestanden har lite konflikt med trafikk, og viser liten nedgang i slaktevekter, selv om kalv og ungdyrvekter ligger på et lavere nivå enn hva som er ønskelig. Beitetaksering fra 2021 viser et moderat overbeite, men uttaket har også økt de siste 4 årene. Vi anbefaler å opprettholde uttaket på rundt 115 elg i 2024 for å holde elgstammen på et bærekraftig nivå fram til beitetrykket er bedret.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 65 hjort av en kvote på 115 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 57. Bak hver felling lå det omtrent 8550 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 12 kalv, 28 ungdyr, 11 eldre kolle og 14 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 62 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 62 prosent bukker.

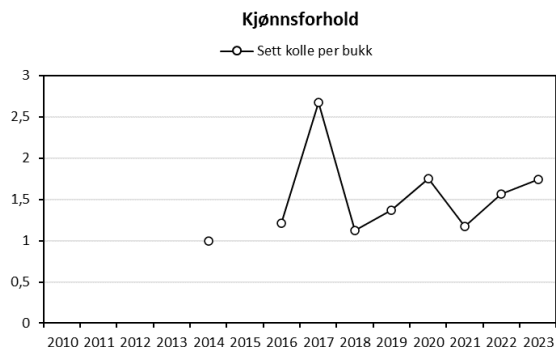
Det ble observert 0,48 hjort per jegerdag og felt 0,059 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabilt for siste treårsperiode.

Figur Evje og Hornnes 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnsforhold

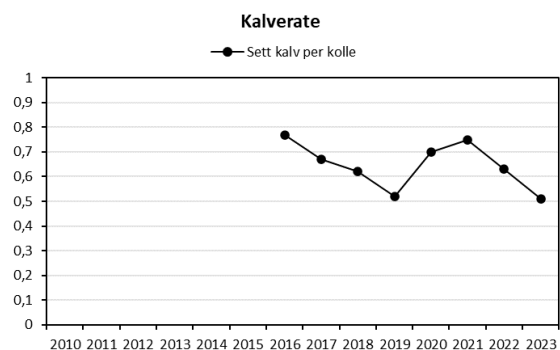
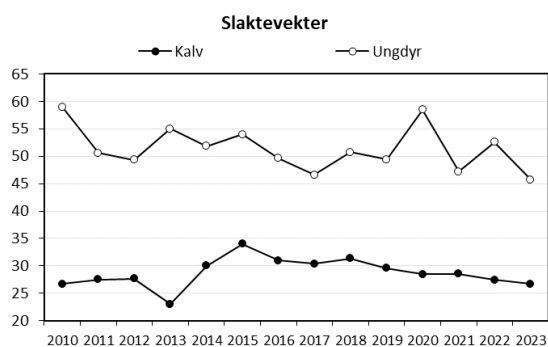
Det ble observert 1,7 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,5 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært synkende i perioden 2020-2023.

Figur Evje og Hornnes 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 27 kg og 46 kg i 2023. Det har vært en negativ utvikling i slaktevekter hos kalv gjennom mange år, mens det hos ungdyr ser noe mer ujevnt ut, dog med en negativ trend. Kalveraten var i 2023 på 0,51, det laveste som er registrert i kommunen. Utviklingen ser ut til å ha vært negativ de siste to årene.

Figur Evje og Hornnes 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Den tidligere sterke veksten i hjortebestanden i kommunen kan se ut til å ha blitt bremsert opp som følge av et høyere uttak, spesielt de siste tre årene. En høyere bestandstetthet virker også som det har gitt utslag på slaktevekter og kalverater, i tillegg til at en mer tallrik hjortestamme vil gi økt slitasje også på elgens beite, spesielt i snørike vintre. Vi anbefaler å opprettholde uttaket i 2024 for å unngå en ytterligere vekst i stammen. Et økt uttak av hodyr vil også virke positivt på å bremse en potensiell vekst.

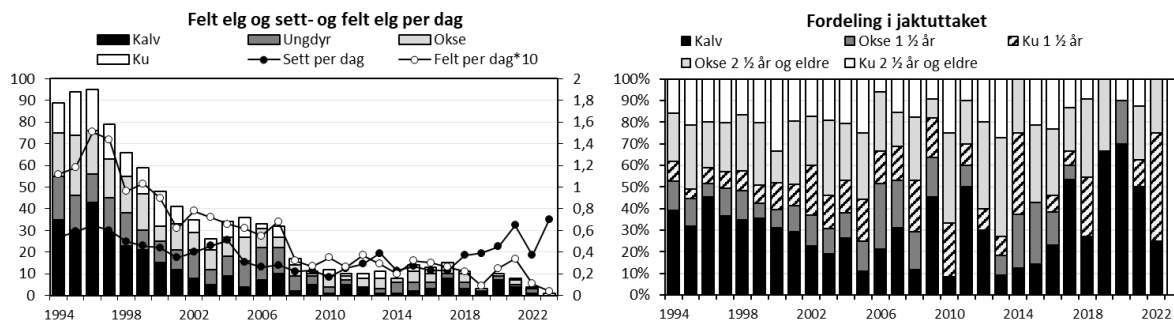
Farsund kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 1 elg av en kvote på 22 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 5 %. Bak hver felling lå det omtrent 205 000 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 1 eldre ku.

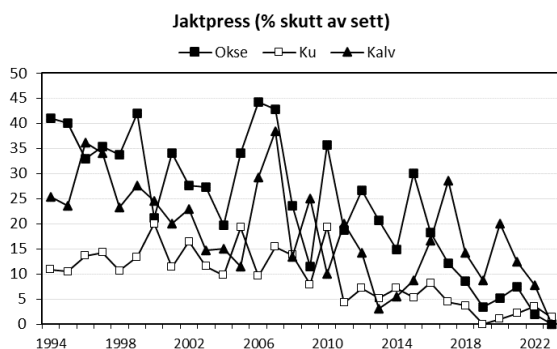
Det ble observert 0,7 elg per jegerdag og felt 0,004 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å være økende for siste treårsperiode.

Figur Farsund 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre del) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre del).

Jaktpress

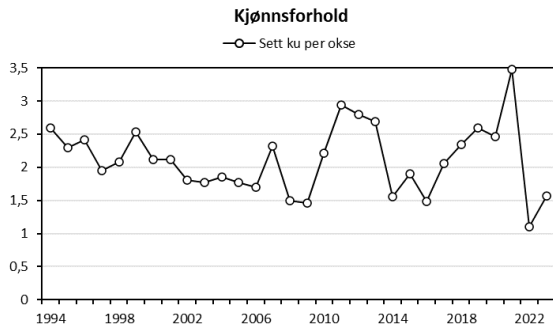
Det ble registrert 227 jegerdager og 159 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget er ikke tilstrekkelig til å slå fast at dataene med stor sannsynlighet gjenspeiler faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 0, 1 og 0 prosent i 2023.

Figur Farsund 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

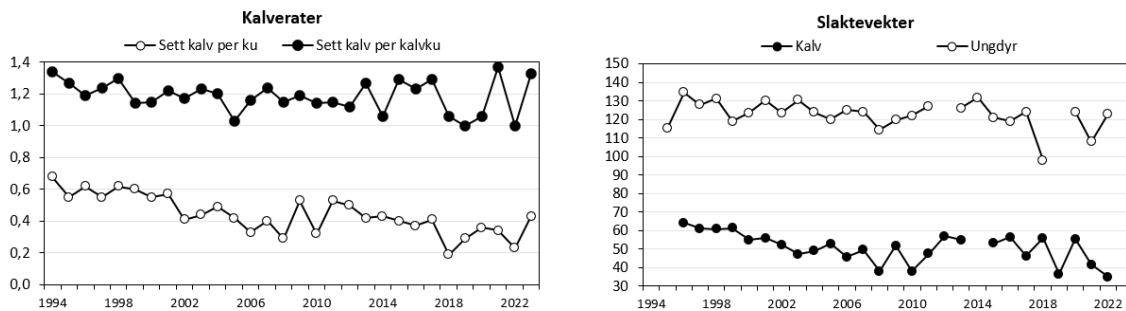
Det ble observert 1,6 ku per okse i 2023, med snitt på 2,1 for siste treårsperiode. Okseandelen har variert i en lengre perioden som følge av lite datagrunnlag.

Figur Farsund 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

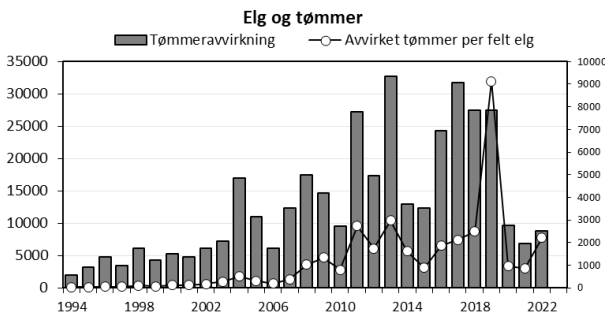
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,43 og 1,33. Det har vært en antatt stabil utvikling for siste treårsperiode. Gjennomsnittlige kalv- og ungdyrvekter er varierende som følge av få felte dyr. På grunn av lite tallmateriale er det vanskelig å si noe konkret om kondisjonen i elgbestanden de senere år, men den antas å være lav.

Figur Farsund 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

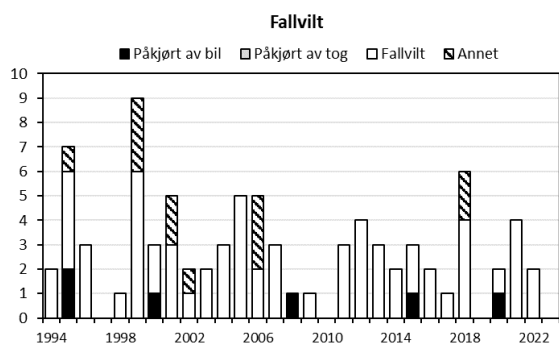
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 8400 m³ årlig. Det har vært en nedgang i tømmeravvirkning for siste treårsperiode sammenlignet med perioden fra 2009 til 2019. Det bør i innværende periode være et høyere fôrgrunnlag i form av ungskog enn hva det har vært i perioden før rundt 2010.

Figur Farsund 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felt elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 1 trafikkdrepte elg, hvorav 1 ble påkjørt av bil. I samme periode er det registrert 7 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 4,5 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Farsund 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

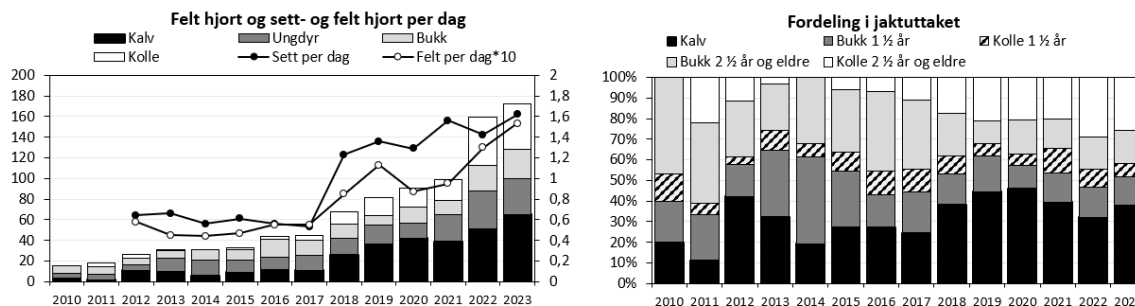
Ut ifra beitetakster gjennomført i 2021 var det et bærekraftig beitetrykk. Videre er det lavt konfliktnivå når det gjelder elg og trafikk i Farsund. Kondisjonen på dyrene er det vanskelig å si noe om på grunn av lite data for 2023. Hva klaveratene angår ser det ut til å ha vært en økning i kalv per ku i 2023 i sammenligning med de tre siste årene. Resultatene tatt i betraktning bør Farsund kommune ta sikte på å stabilisere sin elgstamme. Uttaket de siste årene har vært minimalt og man antar at bestanden har økt. Det anbefales et uttak på 15 dyr for 2024.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 172 hjort av en kvote på 186 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 92. Bak hver felling lå det omtrent 1211 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 65 kalv, 35 ungdyr, 44 eldre kolle og 28 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 58 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 49 prosent bukker.

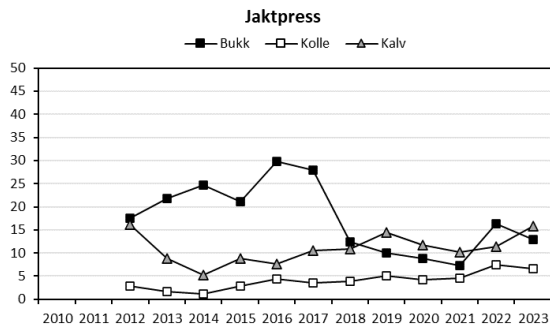
Det ble observert 1,62 hjort per jegerdag og felt 0,153 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å øke for siste treårsperiode.

Figur Farsund 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

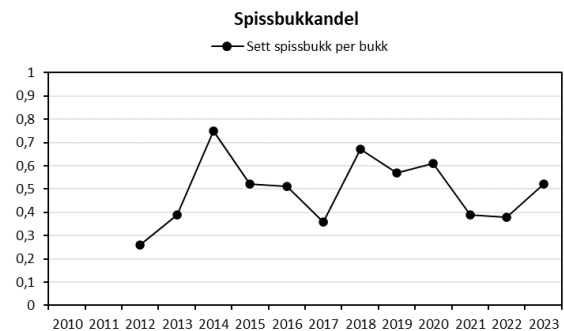
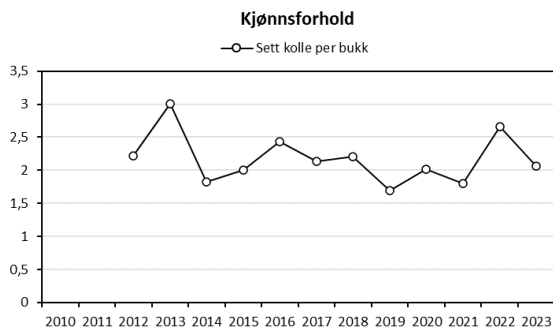
Det ble registrert 1007 jegerdager og 1635 observasjoner av hjort i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for bukk, kolle og kalv var på henholdsvis 13, 7 og 16 prosent i 2023.

Figur Farsund 8. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønsforhold

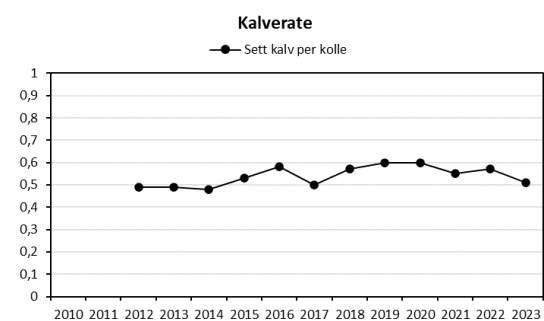
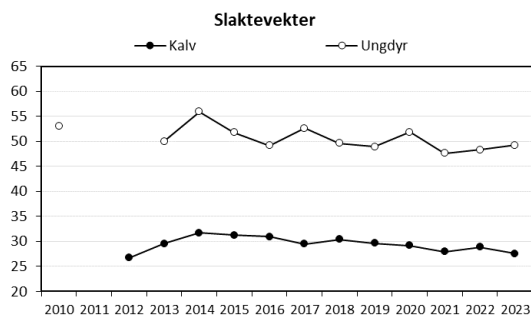
Det ble observert 2,1 kolle per bukk i 2023, med snitt på 2,2 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært stabil i perioden 2020-2023. Andel spissbukk av observerte bukker var på 0,52 i 2023.

Figur Farsund 9. Sett kolle per bukk (venstre delfigur) og sett spissbukk per bukk (høyre delfigur).

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 28 kg og 49 kg i 2023. Det har vært en stabil utvikling for siste treårsperiode. Kalveraten var i 2023 på 0,51, og har hatt en liten nedgang for siste treårsperiode.

Figur Farsund 10. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (venstre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Bestanden av hjort ser ut til å øke, basert på observasjoner og fellingstall. Det har også vært en liten nedgang i kolle per bukk.. Kondisjonen hos dyra ser ut til å holde seg på et stabilt nivå. Uttak av hodyr er effektivt for bestandsreguleringen, og vil også bidra til å balansere kjønnsforholdene i kommende periode. Farsund har hatt en fellingsprosent på 92 % i 2023, noe som danner grunnlag for å øke uttaket noe mer. Det anbefales å redusere hjortebestanden i Farsund, med et uttak høyere enn foregående år for å unngå at bestanden skyter ytterligere i været.

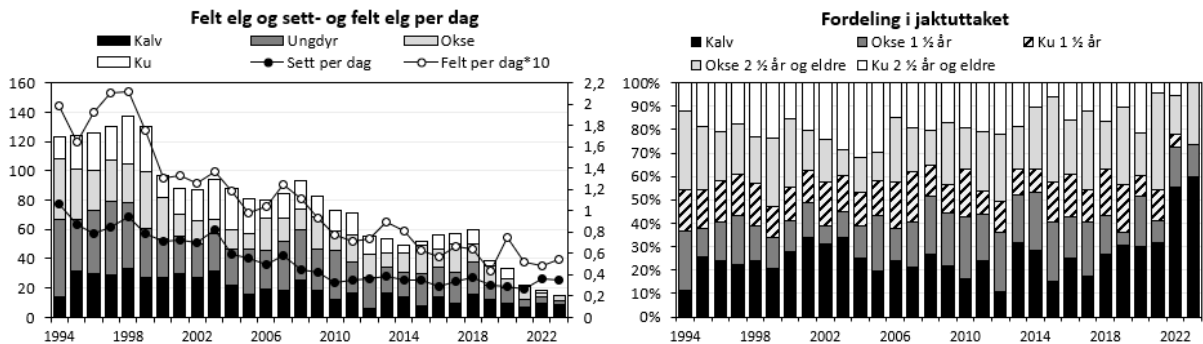
Flekkefjord kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 15 elg av en kvote på 57 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 26. Bak hver felling lå det omtrent 29600 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 9 kalv, 2 ungdyr og 4 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 73 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 100 prosent okser.

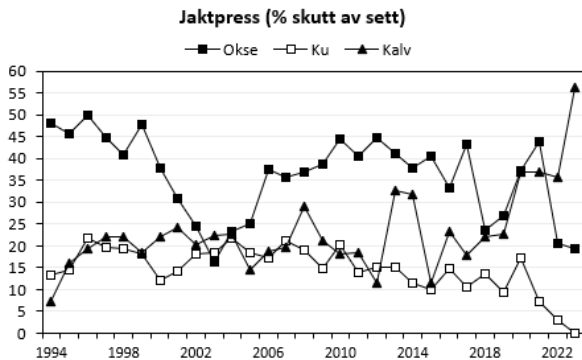
Det ble observert 0,35 elg per jegerdag og felt 0,054 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å være i svak vekst i siste treårsperiode. Her bemerkes det at jaktinnsatsen er betydelig redusert de siste 4 årene, særlig for jaktvaldet Flekkefjord viltlag. Dataene vil dermed være noe misvisende for kommunen som helhet.

Figur Flekkefjord 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

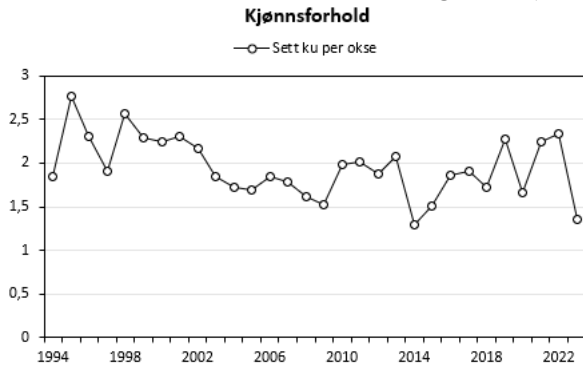
Det ble registrert 278 jegerdager og 97 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget er for lavt til å slå fast at dataene med stor sannsynlighet gjenspeiler de faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 19, 0 og 56 prosent i 2023.

Figur Flekkefjord 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

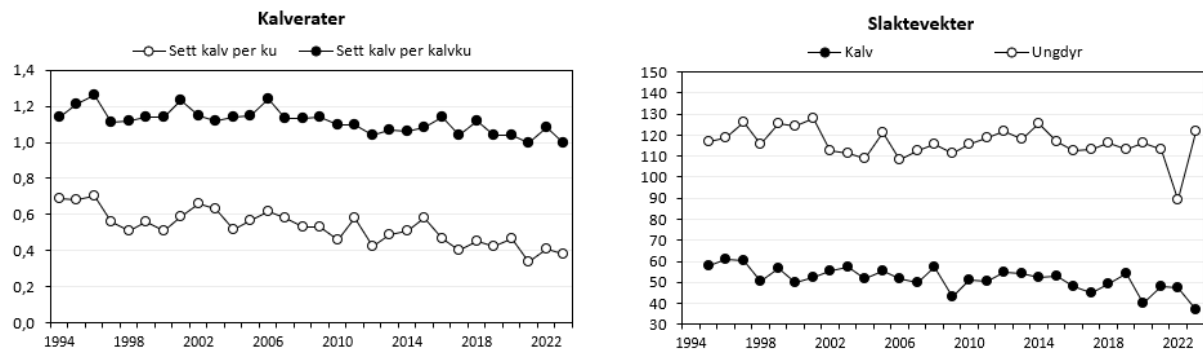
Det ble observert 1,4 ku per okse i 2023, med snitt på 2,0 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært svakt økende siden 2014, men med årlige variasjoner.

Figur Flekkefjord 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

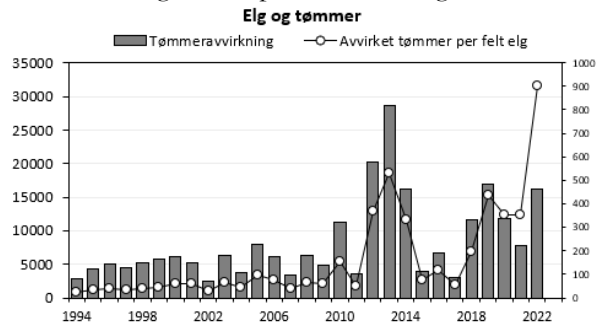
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,38 og 1,00 (ingen tvillingkyr). Det har vært en svak negativ utvikling over mange år. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 37 kg og 122 kg. Kalvevektene har hatt en negativ utvikling de siste 5 årene, mens utviklingstrenden for ungdyr er noe mer stabil, men med årlige variasjoner.

Figur Flekkefjord 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

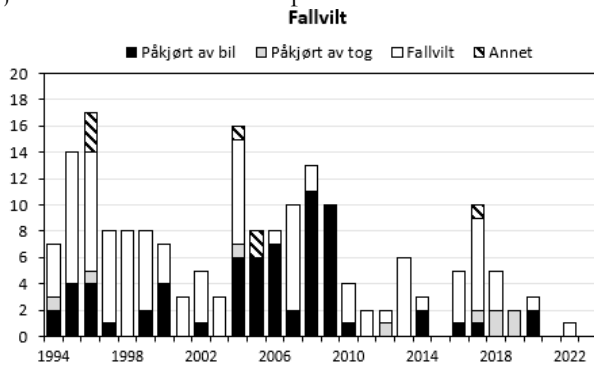
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 11 900 m³ årlig. Det har vært en økning i tømmeravvirkning de siste 5 årene. Økt avvirkningen vil ha positiv effekt på fôrgrunlaget på sikt, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Flekkefjord 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 2 trafikkdrepte elg, begge påkjørt av bil. I samme periode er det registrert 2 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 2,7 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Flekkefjord 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

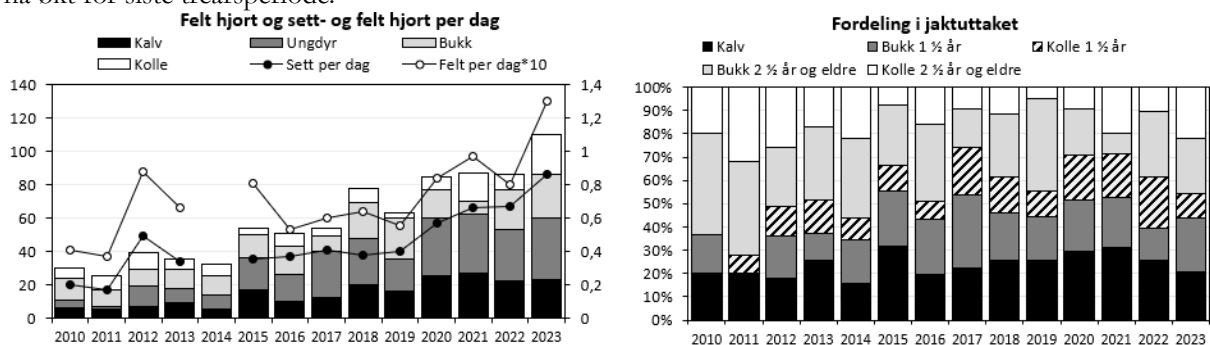
Ved forrige beitetakst i 2021 var beitetrykket nær bærekraftig. Siden den gang har jaktuttaket i Flekkefjord vært lavere enn den forventede årlige tilveksten over flere år, med delvis fredning av elg i noen deler av kommunen. Uttaket har også dreid over mot et høyere uttak av kalv og færre hodyr. Ut ifra dette forventer vi at tettheten av elg har økt noe, men kanskje mindre enn tidligere forventet som følge av lav kalvproduksjon de siste 3 årene. Vi anbefaler at uttaket økes til minimum 40 elg i 2024, med målsetting om svak reduksjon av elgbestanden for å unngå kortsiktig overbeiting. Det økte uttaket bør fortrinnsvis gjennomføres i de delene av kommunen som har hatt et svært redusert jaktuttak de siste årene.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 110 hjort av en kvote på 118 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 93. Bak hver felling lå det omtrent 4200 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 23 kalv, 37 ungdyr, 24 eldre kolle og 26 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 55 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 59 prosent bukker.

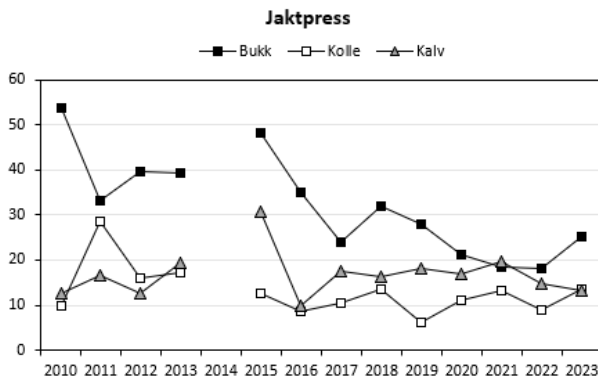
Det ble observert 0,86 hjort per jegerdag og felt 0,130 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å ha økt for siste treårsperiode.

Figur Flekkefjord 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

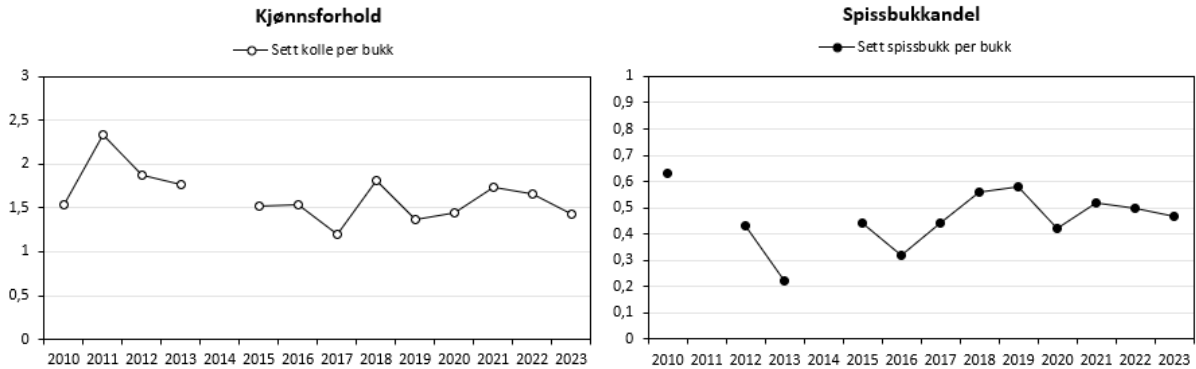
Det ble registrert 705 jegerdager og 608 observasjoner av hjort i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed (ikke) som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for bukk, kolle og kalv var på henholdsvis 25, 13 og 13 prosent i 2023.

Figur Flekkefjord 8. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

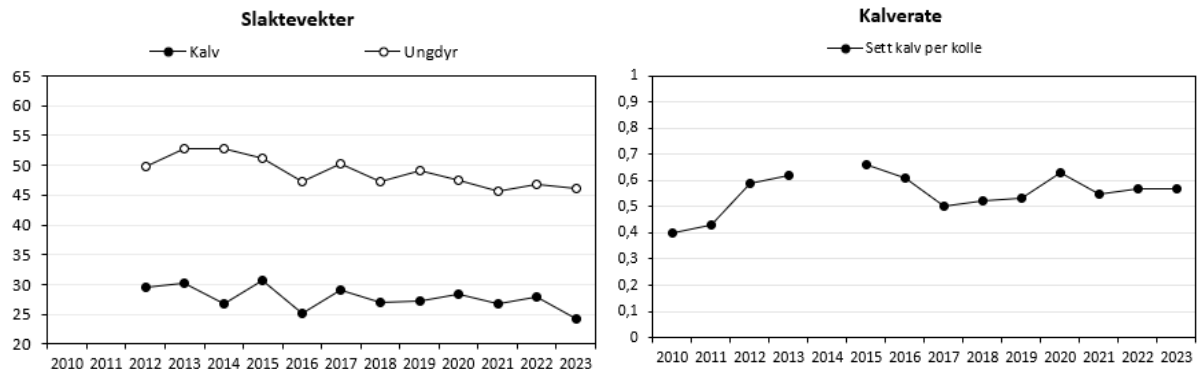
Det ble observert 1,4 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,6 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært stabil i perioden 2020-2023. Det ble sett 0,47 spissbukk per bukk i 2023.

Figur Flekkefjord 9. Sett kolle per bukk (venstre delfigur) og sett spissbukk per bukk (høyre delfigur).

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 24 kg og 46 kg i 2023. Det har vært en svak negativ utvikling de siste 5 årene. Kalveraten var i 2023 på 0,57, og har vært stabil de siste 3 årene.

Figur Flekkefjord 10. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Fellingstallene fortsetter å øke i Flekkefjord. En høy fellingsprosent i kombinasjon med stadig økende fellingstall tilsier at bestanden er i vekst. Slaktevektene for ungdyr har vært lavere enn regionalt mål (50 kg) siden 2018, og beiteskader på innmark observeres ofte ifølge en nylig gjennomført spørreundersøkelse⁴. Det anbefales å øke kvotene og årlig uttak, for å stabilisere tettheten av hjort. Et økt uttak av hodyr vil ha en større bestandsregulerende effekt, og anbefales for å unngå videre økning i tetthet.

⁴ Meland, M., Lysestøl, S. Arstein, A. og Åsan, E. 2023. Beiteskader fra hjort i Agder – kartlegging av beiteskader på skog og innmark, samt forslag til overvåkingsprogram. Faun rapport R21-2023. Faun Naturforvaltning.

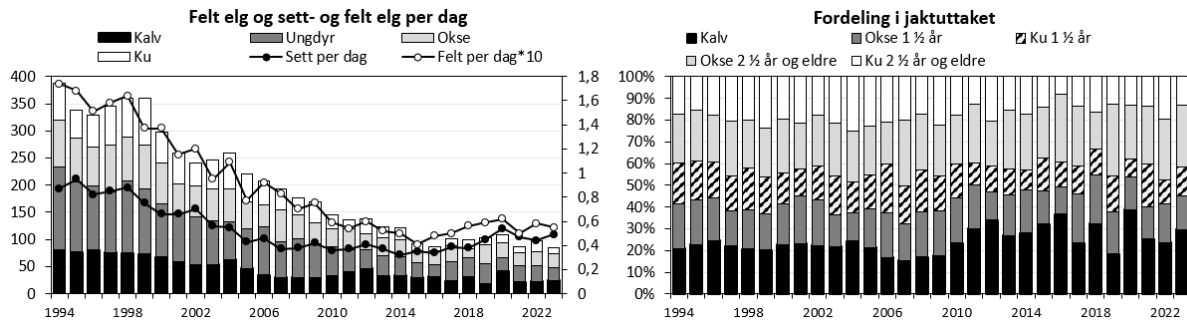
Froland kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 84 elg av en kvote på 112 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 75. Bak hver felling lå det omtrent 11 600 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 25 kalv, 24 ungdyr, 11 eldre kyr og 25 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 58 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 63 prosent okser.

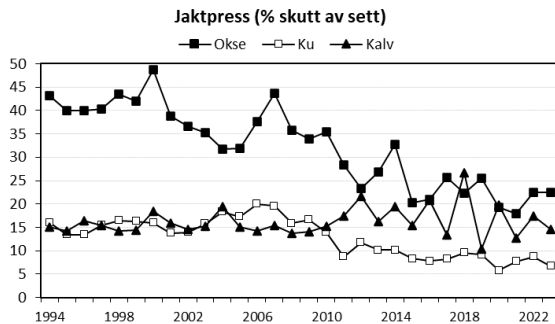
Det ble observert 0,49 elg per jegerdag og felt 0,055 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabilt for siste treårsperiode.

Figur Froland 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

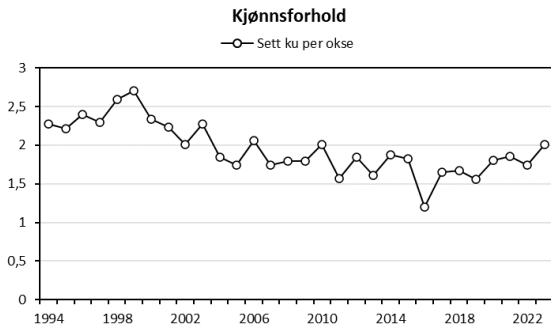
Det ble registrert 1532 jegerdager og 754 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 23, 7 og 15 prosent i 2023.

Figur Froland 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

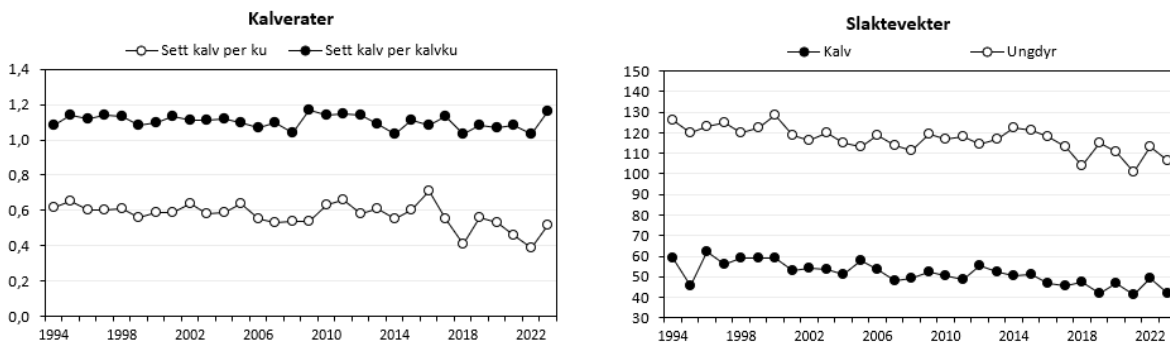
Det ble observert 2 kyr per okse i 2023, med snitt på 1,9 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært synkende i siste femårsperiode.

Figur Froland 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

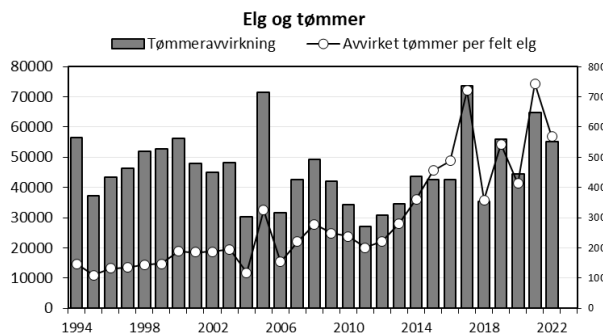
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,52 og 1,16. Det har vært en økende utvikling for siste treårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 42 kg og 106 kg. Det har vært en antatt stabil utvikling i kalve- og ungdyrvekter for siste treårsperiode, men med årlig variasjon.

Figur Froland 4. Kalve- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

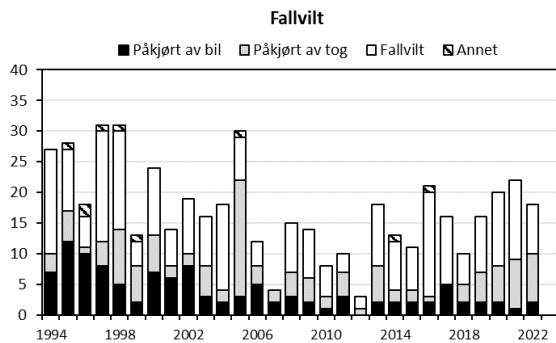
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 54 800 m³ årlig. Det har vært en stabil utvikling i tømmeravvirkning for siste treårsperiode. Økt avvirkning siste seksårsperiode vil ha positiv effekt på førgrunnlaget på sikt, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Froland 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 27 trafikkdrepte elg, hvorav 5 påkjørt av bil og 22 påkjørt av tog. I samme periode er det registrert 33 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 9,2 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk anses som for høyt per i dag. Det er særlig toget som står for mye av påkjørslene, og det anbefales å se på botende tiltak.

Figur Froland 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

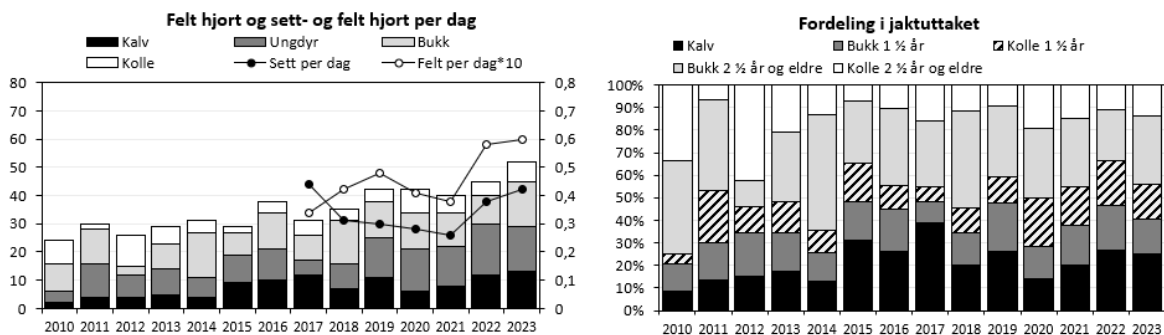
Kondisjonen er svakt nedadgående de senere år. Beitetaksten fra 2021 viste moderat overbeite. Konfliktnivået mellom elg og trafikk i kommunen er moderat til høyt. Det er noe høyere kalverate og skjevare kjønnsforhold (flere kyr) i 2023, noe som tilsier en økning i bestanden mot 2024. Det anbefales en svak reduksjon i bestanden. Vi anbefaler et uttak rundt 120 elg i 2024.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 52 hjort av en kvote på 75 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 69 – en økning fra 2022. Bak hver felling lå det omtrent 11 600 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 13 kalv, 16 ungdyr, 7 eldre kolle og 16 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 56 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 62 prosent bukker.

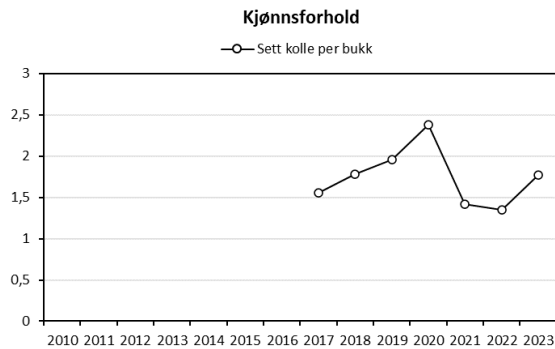
Det ble observert 0,42 hjort per jegerdag og felt 0,06 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å øke for siste treårsperiode.

Figur Froland 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnforhold

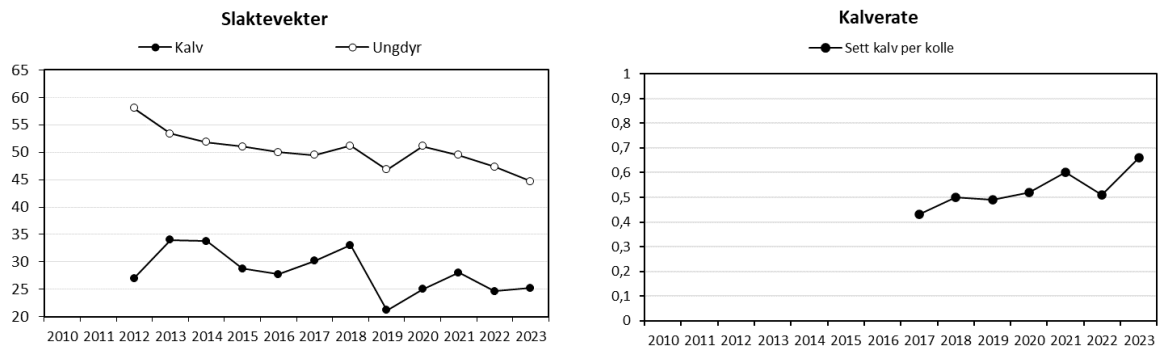
Det ble observert 1,8 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,5 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært stabil i perioden 2021-2023. Andel spissbukk av observerte bukker var på 0,68 i 2023.

Figur Froland 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 25 kg og 45 kg i 2023. Det har vært en negativ utvikling i slaktevekter for kalv og ungdyr siste femårsperiode. Kalveraten var i 2023 på 0,66 og har hatt en økende trend for siste femårsperiode.

Figur Froland 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Hjortebestanden i Froland ser fortsatt ut til å være i vekst med økte observasjoner, fellingstall og kalverate. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr ser ut til å gå ned. Med mål om forbedring av bestandskondisjon bør man begrense bestandsveksten og forsøke å stabilisere bestanden. Det anbefales å legge seg rundt fjorårets uttak, gjerne med høyere andel hodyr.

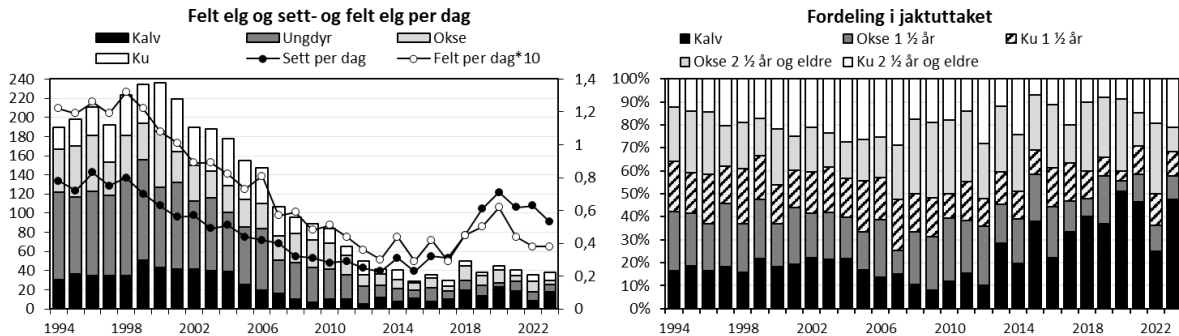
Gjerstad kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 38 elg av en kvote på 55 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 69. Bak hver felling lå det omtrent 10 500 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 18 kalv, 8 ungdyr, 8 eldre kyr og 4 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 68 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 40 prosent okser.

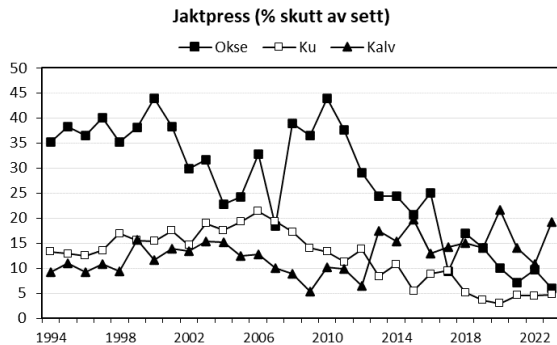
Det ble observert 0,53 elg per jegerdag og felt 0,038 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten ser ut til å ha hatt en mulig stabiliserende eller synkende tendens de siste tre årene, etter en vekst i bestanden fram til 2020.

Figur Gjerstad 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

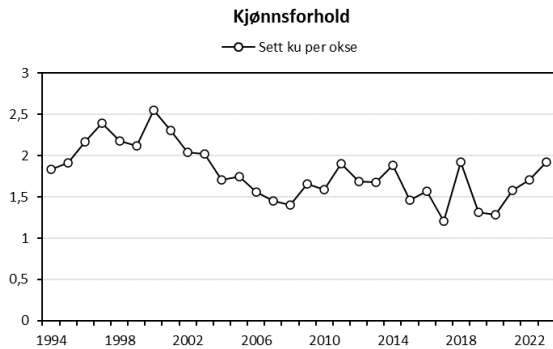
Det ble registrert 1009 jegerdager og 531 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som akkurat tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 6, 5 og 19 prosent i 2023.

Figur Gjerstad 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

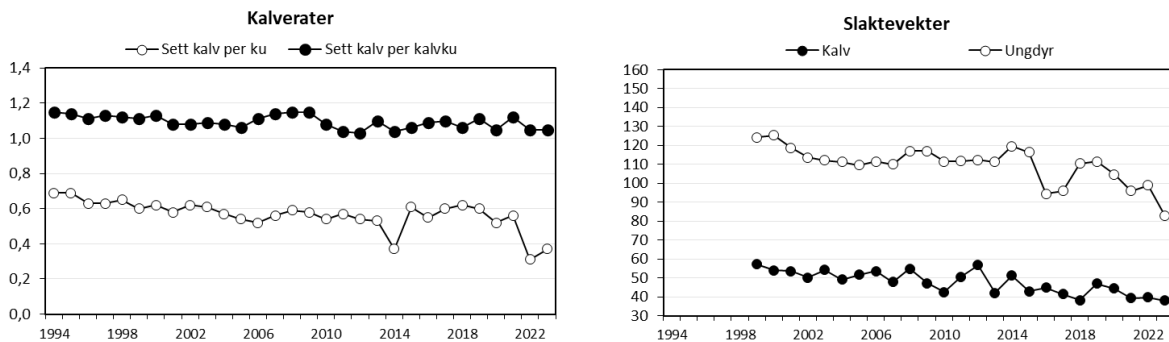
Det ble observert 1,9 ku per okse i 2023, med snitt på 1,7 for siste treårsperiode. Okseandelen ser ut til å ha sunket noe de siste fire årene.

Figur Gjerstad 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

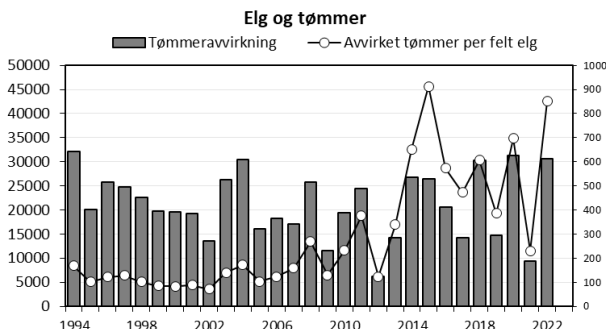
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,37 og 1,05. Observerte kalver per ku var noe bedre i 2023 enn for bunnåret 2022, men fortsatt har 2023 blant de laveste observerte kalveratene som er registrert i kommunen. Gjerstad kommune har gode rutiner på å registrere slaktevekter, og samtlige felte kalver og ungdyr i 2023 ble registrert med veid vekt. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 38 kg og 83 kg. Det har vært en negativ utvikling i kalve og ungdyrvekter over lengre tid, og årets gjennomsnittsvekter er det hittil dårligste som er registrert i kommunen.

Figur Gjerstad 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

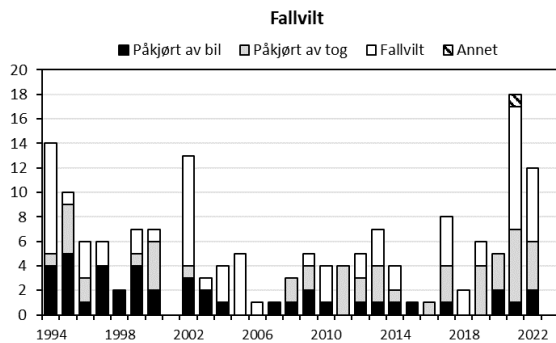
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 23 816 m³ årlig. Det har vært store mellomårlege variasjoner i tømmeravvirkning for siste seksårsperiode.

Figur Gjerstad 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 18 trafikkdrepte elg, hvorav 5 ble påkjørt av bil og 13 påkjørt av tog. I samme periode er det registrert 17 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 16,7 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som moderat per i dag, hvor tog står for den største delen av trafikkdrepte elg. Andelen fallvilt lå også over normalen for årene 2021-2022.

Figur Gjerstad 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

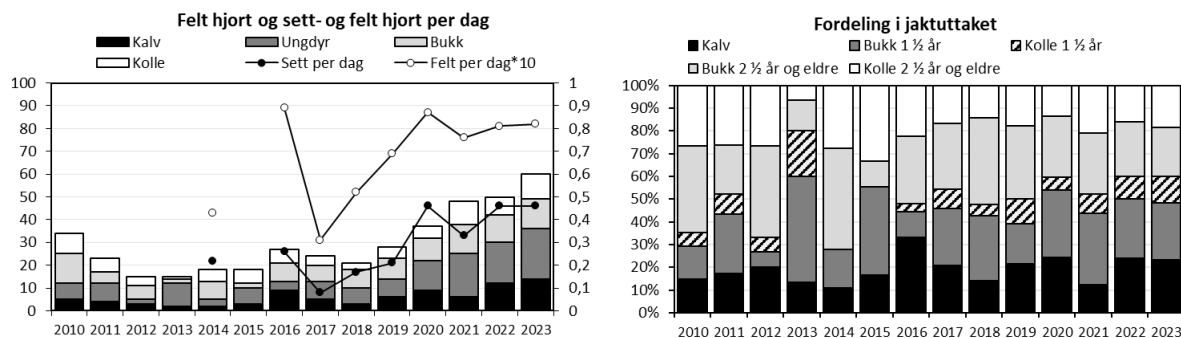
Gjerstad kommune hadde et registrert moderat overbeite under beitetaksering gjennomført i 2021. En økende mengde registrerte fallvilt samt fallende kondisjon og kalverater tilsier at uttaket bør økes noe sammenliknet med 2023, for å holde elgstammen på et noe lavere nivå enn dagens fram til ny beitetakst viser at beitetrykket er bærekraftig. Dette for å gi best mulig forhold for elgstammen i kommende år. Anbefalt uttak er allikevel redusert noe sammenliknet med tidligere år, for å ta den lave tilveksten de to siste årene med i beregningen. Vi anbefaler derfor at det felles minimum 55 elg i 2024.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 60 hjort av en kvote på 65 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 92. Bak hver felling lå det omtrent 6600 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 14 kalv, 22 ungdyr, 11 eldre kolle og 13 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 60 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 61 prosent bukker.

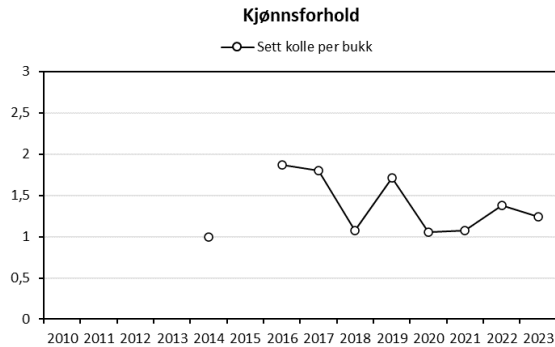
Det ble observert 0,46 hjort per jegerdag og felt 0,082 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å øke for siste treårsperiode.

Figur Gjerstad 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnforhold

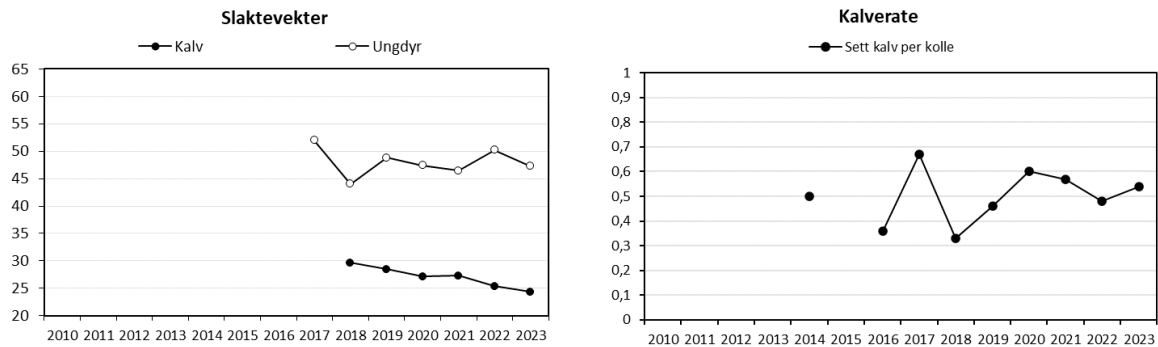
Det ble observert 1,2kolle per bukk i 2023, det samme som snittet for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært relativt stabil den siste fireårsperioden.

Figur Gjerstad 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 24 kg og 47 kg i 2023. Slaktevekter for ungdyr har holdt seg relativt stabile med små mellomårslige variasjoner, mens gjennomsnittlige slaktevekter for kalv viser en mer negativ utvikling. Andelen veide kalver og ungdyr har hatt en svært positiv utvikling de siste årene, og gir økt sikkerhet til gjennomsnittene. Kalveraten var i 2023 på 0,54, og har hatt en ganske stabil trend for siste fireårsperiode.

Figur Gjerstad 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Det moderate overbeitet registrert i kommunen i 2021 vil også kunne påvirkes av en høy hjortetetthet, spesielt i snørike vintre hvor også hjorten tvinges mer over på kvist som vinterføde. Kondisjonen hos hjorten i Gjerstad virker foreløpig som den er på et greit nivå, men vi ser starten på en potensielt negativ trend i slaktevektene hos kalv. Vi anbefaler et økt jaktuttak i 2024. Dersom det er ønskelig å begrense veksten til hjortestammen kan en med fordel legge en noe større andel av uttaket over på hodyr.

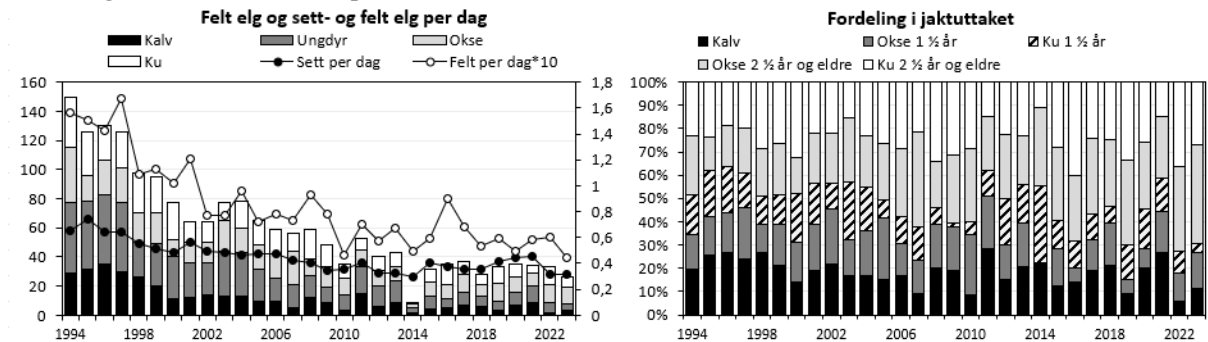
Grimstad kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 26 elg av en kvote på 53 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 49. Bak hver felling lå det omtrent 9300 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 3 kalv, 5 ungdyr, 7 eldre kyr og 11 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 31 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 58 prosent okser.

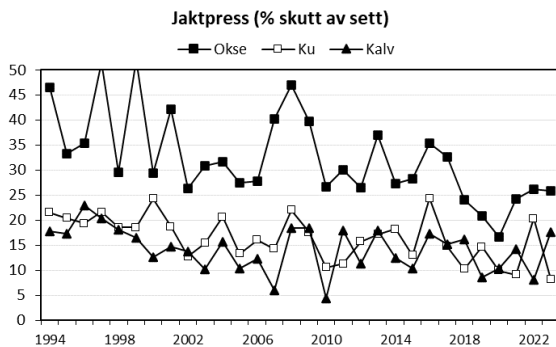
Det ble observert 0,32 elg per jegerdag og felt 0,044 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabil for siste treårsperiode.

Figur Grimstad 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre del) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre del).

Jaktpress

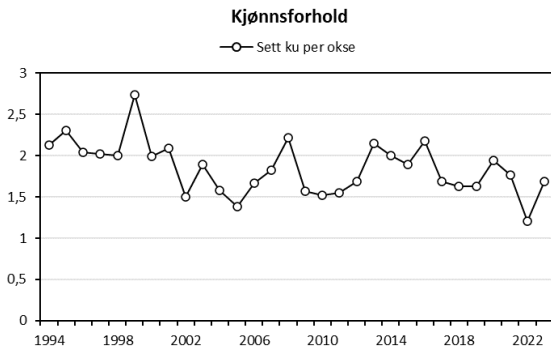
Det ble registrert 585 jegerdager og 187 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget er for lavt til å kunne slå fast at dataene med stor sannsynlighet gjenspeiler de faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 26, 8 og 17 prosent i 2023.

Figur Grimstad 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

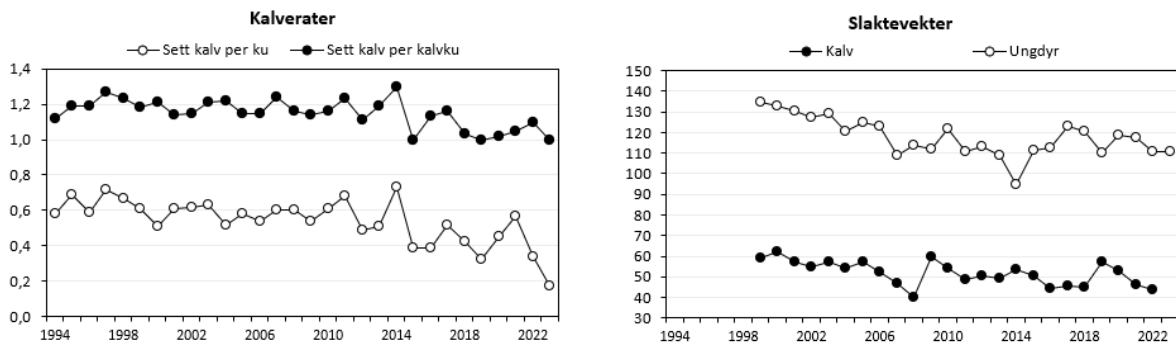
Det ble observert 1,7 ku per okse i 2023, med snitt på 1,6 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært stabil i perioden 2021-2023.

Figur Grimstad 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

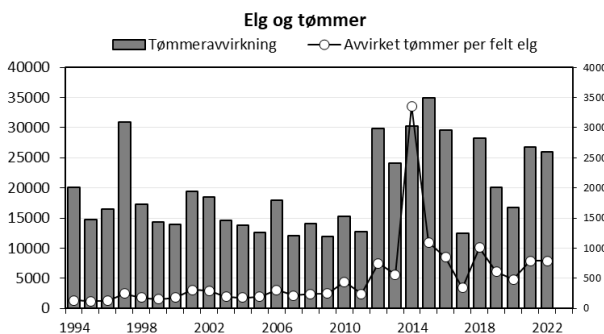
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,38 og 1 (ikke observert tvillinger). Det har vært en negativ utvikling i kalverater for siste treårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for ungdyr var i 2023 på henholdsvis 111 kg. Det er vanskelig å si noe om kalvevektene, ettersom individene som har blitt felt ikke har blitt registrert med vekt i hjorteviltregisteret. Hos ungdyra har slaktevekta hatt en jevn negativ utvikling fra årtusensskiftet frem til i nå.

Figur Grimstad 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

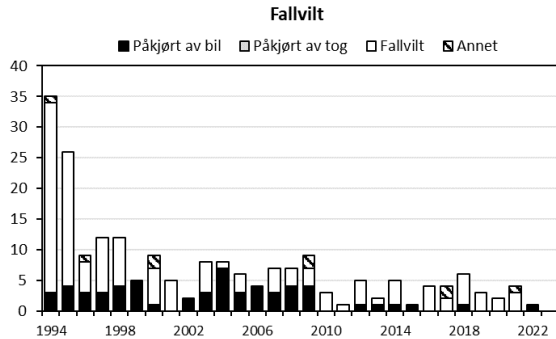
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 23 100 m³ årlig. Det har vært en stabil utvikling i tømmeravvirkning for siste treårsperiode. Økt avvirkning de senere årene vil ha positiv effekt på fôrgrunnlaget dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Grimstad 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 1 trafikkdrepte elg, hvorav 1 ble påkjørt av bil og 0 påkjørt av tog. I samme periode er det registrert 5 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 3 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Grimstad 6. Fallvilt av elg (trafikkdrepte og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

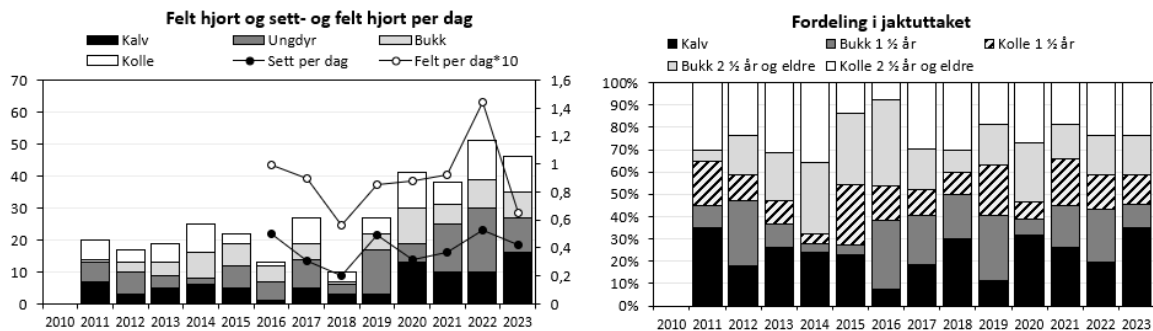
Det er vanskelig å dra konklusjoner basert på relativt lite mengde jegerdager og observasjoner de senere årene. Det er mest trolig ikke tilvekst i stammen basert på svært lav kalverate. Samtidig var beitetrykket i 2021 for høyt på de antatt viktigste beiteplantene og kondisjonen virker å være lavere enn ønskelig. Basert på et føre-var-prinsipp anbefales det ikke å øke stammen. Det anbefales å stabilisere bestanden, og det anbefales et uttak på 35 dyr i 2024.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 46 hjort av en kvote på 71 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 65. Bak hver felling lå det omtrent 5300 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 16 kalv, 11 ungdyr, 11 eldre kolle og 8 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 59 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 43 prosent bukker.

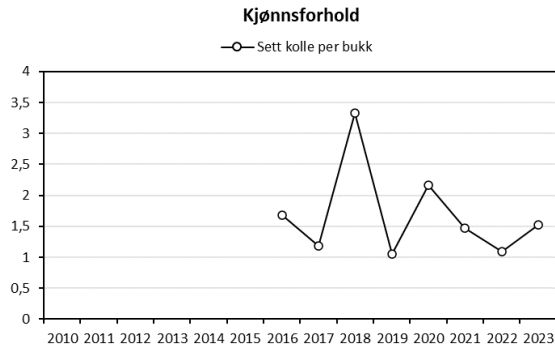
Det ble observert 0,42 hjort per jegerdag og felt 0,065 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabilt for siste treårsperiode.

Figur Grimstad 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnsforhold

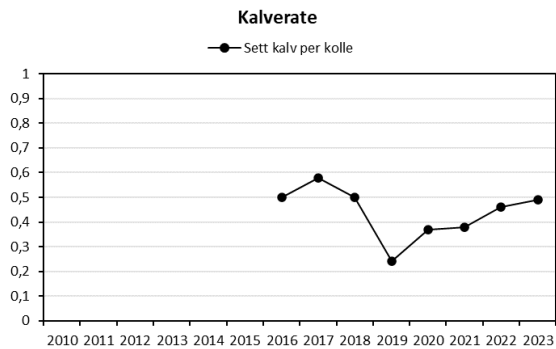
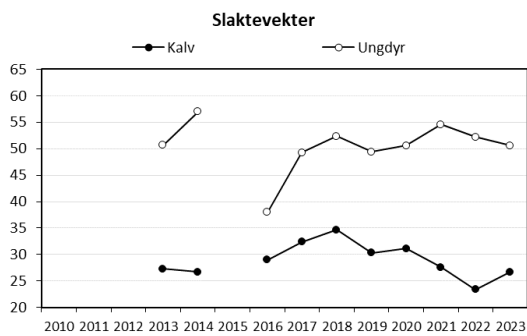
Det ble observert 1,5 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,4 for siste treårsperiode. Andelen bukk har trolig vært stabil i perioden 2020-2023. Andel spissbukker av observerte bukker var på 0,81 i 2023.

Figur Grimstad 8. Sett kolle per.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 27 kg og 51 kg i 2023. Det har vært en antatt stabil utvikling i slaktevekter for siste treårsperiode. Kalveraten var i 2023 på 0,44, og har vært svakt økende for siste femårsperiode.

Figur Grimstad 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Hjortebestanden virker å holde seg stabil den siste tiden, men i takt med økende tetthet generelt i Agder kan det tenkes at bestanden i Grimstad også er i svak vekst. Det anbefales å opprettholde jaktuttaket og dermed holde bestandsveksten på et kontrollert nivå, slik at bestanden ikke skyter fart.

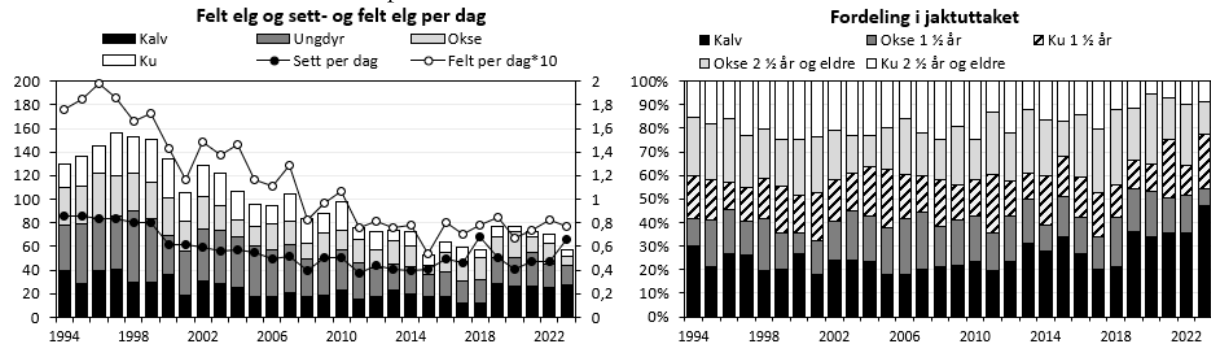
Hægebostad kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 57 elg av en kvote på 114 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 50. Bak hver felling lå det omtrent 6900 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 27 kalv, 17 ungdyr, 8 eldre kyr og 5 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 77 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 40 prosent okser. Majoriteten av uttaket består av kalv og ungdyr de siste årene.

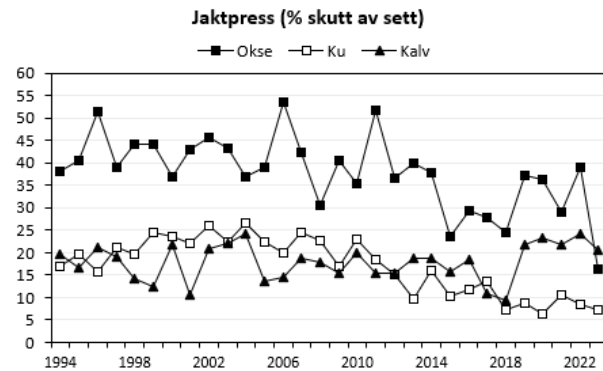
Det ble observert 0,66 elg per jegerdag og felt 0,077 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å være svakt økende for siste treårsperiode.

Figur Hægebostad 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

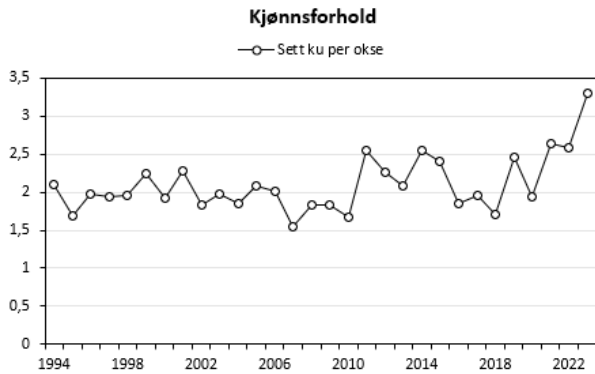
Det ble registrert 791 jegerdager og 513 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget er dermed litt under det som er ansett for å minimere sjansen for statistiske tilfeldigheter. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 16, 7 og 21 prosent i 2023.

Figur Hægebostad 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

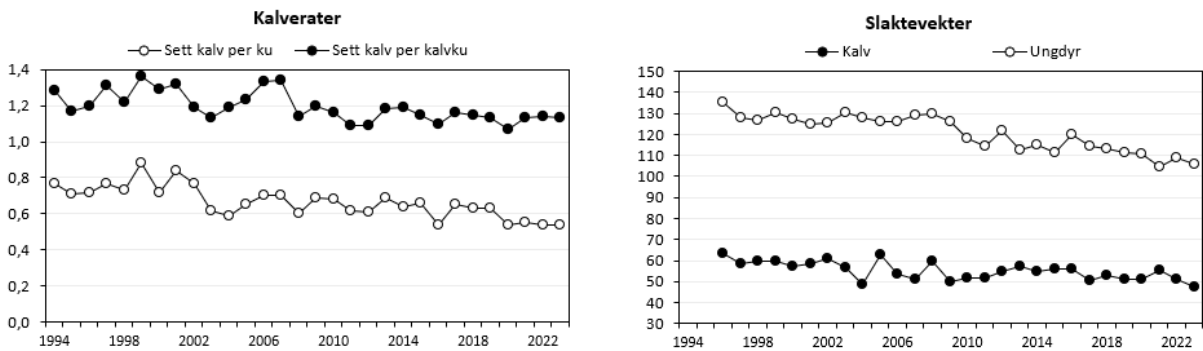
Det ble observert 3,3 ku per okse i 2023, med snitt på 2,8 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært synkende i perioden 2021-2023.

Figur Hægebostad 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

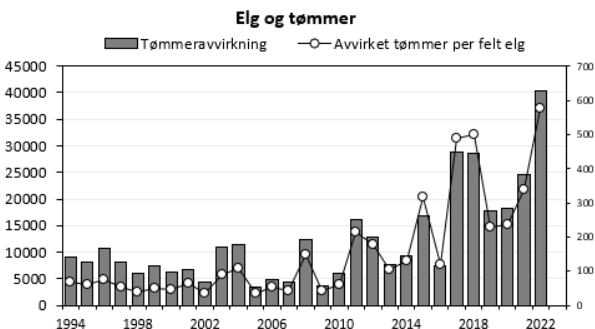
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,54 og 1,13. Det har vært en stabil utvikling de siste 3 årene. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 48 kg og 106 kg. Særlig kalvevektene har vist en svak negativ utvikling de siste 3 årene.

Figur Hægebostad 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

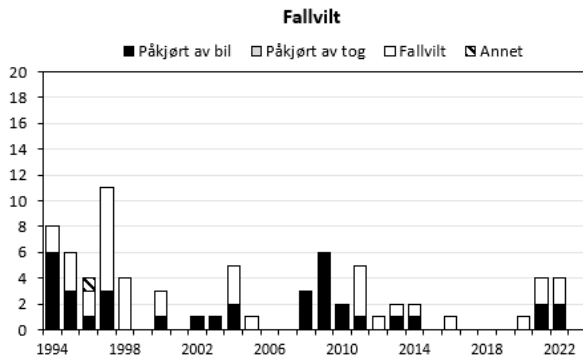
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 27 800 m³ årlig. Det har vært en markant økning i tømmeravvirkning siden 2017. Økt avvirkningen vil ha positiv effekt på fôrgrunlaget på sikt, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Hægebostad 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 4 trafikkdrepte elg, alle påkjørt av bil. I samme periode er det registrert 5 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 1,9 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Hægebostad 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

Ved forrige beitetakst i 2021 var beitetrykket nær bærekraftig. Siden den gang har jaktuttaket blitt gradvis redusert, og vurdert til å være noe under den årlige tilveksten av elg. Ut ifra dette forventer vi at tettheten av elg har økt noe, selv om også produktiviteten har vært noe lavere og kalvedødeligheten muligens har vært høyere enn tidligere de siste 4 årene. Tross økt tommeravvirkning siste år og forventet økt fremtidig førtilbud, anbefales det i påvente av oppdatert beitetakst at nåværende vinterbestand stabiliseres noe under dagens nivå. For å nå målsettinger om et bærekraftig beitetrykk anbefaler vi en svak reduksjon i elgtetthet, og at fremtidig jaktuttak økes til minimum 75 elg i 2024.

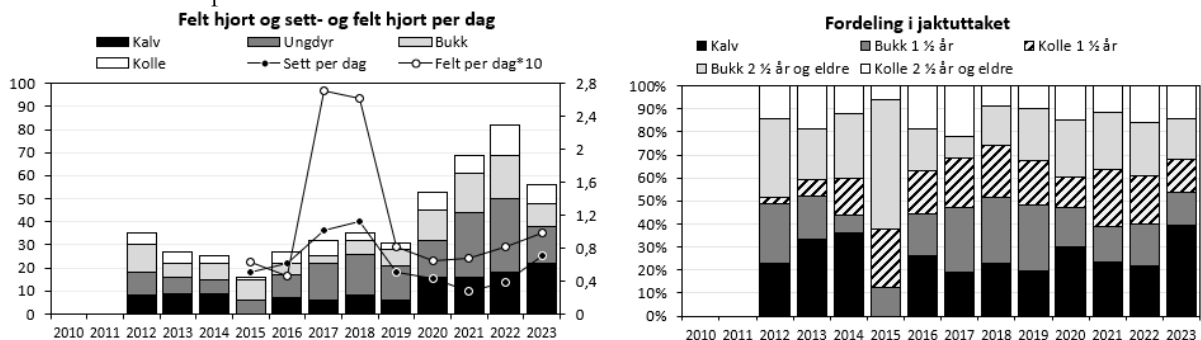
I tillegg advarer vi mot å opprettholde det skeive kjønnsforholdet som observeres «i dag», ettersom et svært skeivt kjønnsforhold (>3 ku per okse) potensielt kan føre til begrensninger mht. oksenes bedekningskapasitet. For å oppnå et jevnere kjønnsforhold, bør uttaket av hanndyr nedjusteres, sammenlignet med uttaket av hodyr.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 56 hjort av en kvote på 185 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 30. Bak hver felling lå det omtrent 7100 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 22 kalv, 16 ungdyr, 8 eldre kolle og 10 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 68 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 53 prosent bukker.

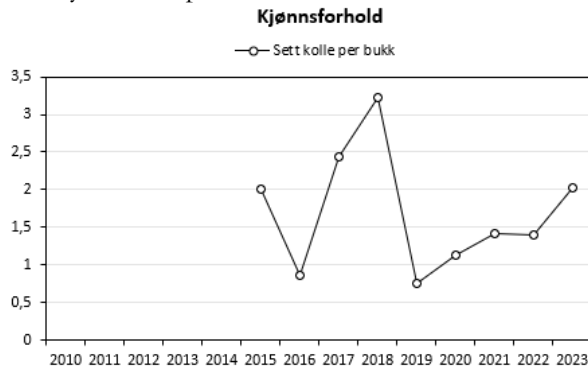
Det ble observert 0,70 hjort per jegerdag og felt 0,099 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å øke for siste treårsperiode.

Figur Hægebostad 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnforhold

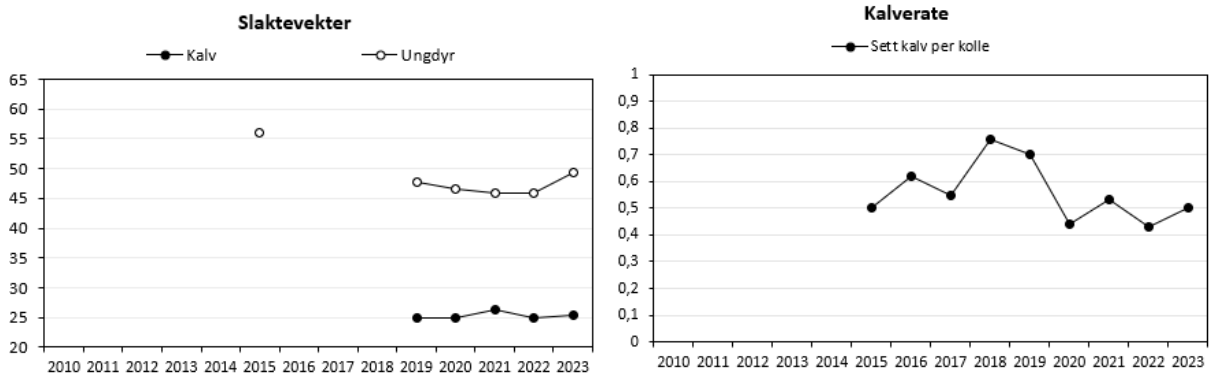
Det ble observert 2,0 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,6 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært synkende i perioden 2020-2023.

Figur Hægebostad 8. Sett kolle per bukk (venstre delfigur).

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 25 kg og 49 kg i 2023. Det har vært en stabil utvikling i perioden med data. Kalveraten var i 2023 på 0,50, og har vært stabil de siste 4 årene.

Figur Hægebostad 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

I motsetning til alle av nabokommunene, gikk fellingstallene i Hægebostad ned i 2023. Sett i lys av observasjonsdata er dette overraskende. Vi anbefaler å øke neste års uttak opp mot 100 dyr for å forsøke å stabilisere tettheten av hjort.

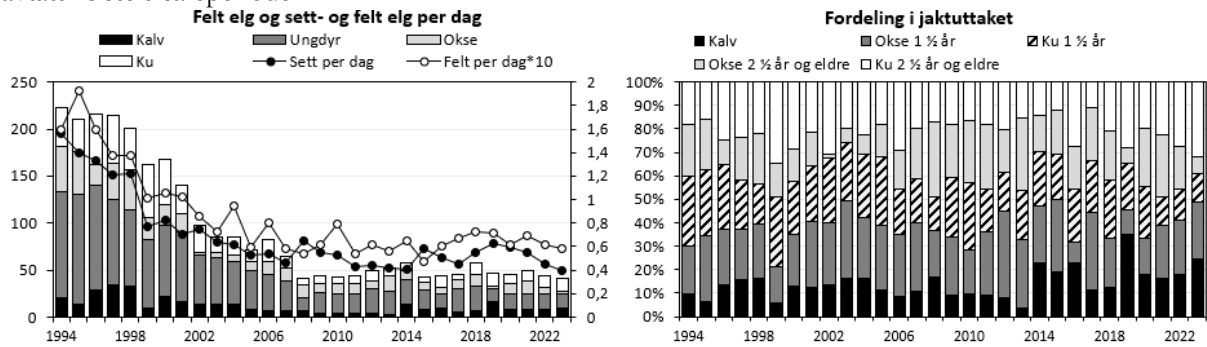
Iveland kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 41 elg av en kvote på 66 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 62. Bak hver felling lå det omtrent 5700 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 10 kalv, 15 ungdyr, 13 eldre kyr og 3 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 61 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 42 prosent okser.

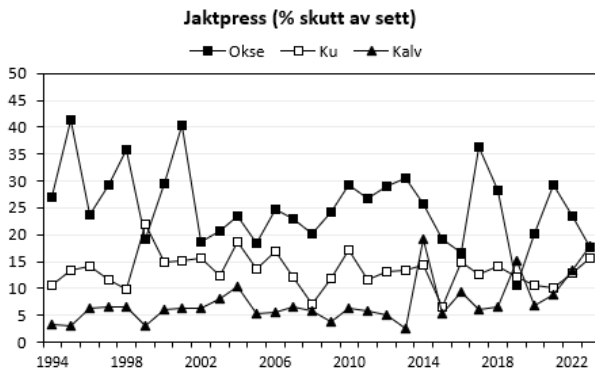
Det ble observert 0,40 elg per jegerdag og felt 0,058 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å ha avtatt i siste treårsperiode.

Figur Iveland 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

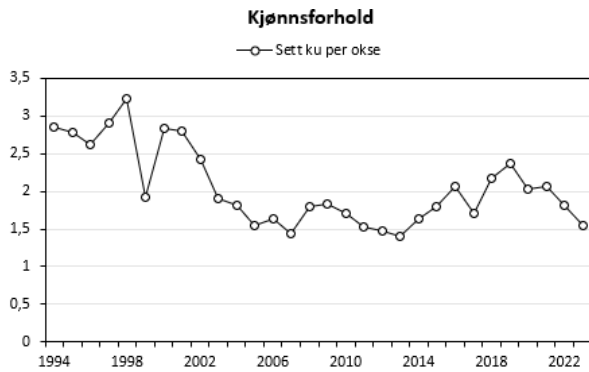
Det ble registrert 704 jegerdager og 282 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed ikke som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen med sikkerhet. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 18, 16 og 18 prosent i 2023.

Figur Iveland 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

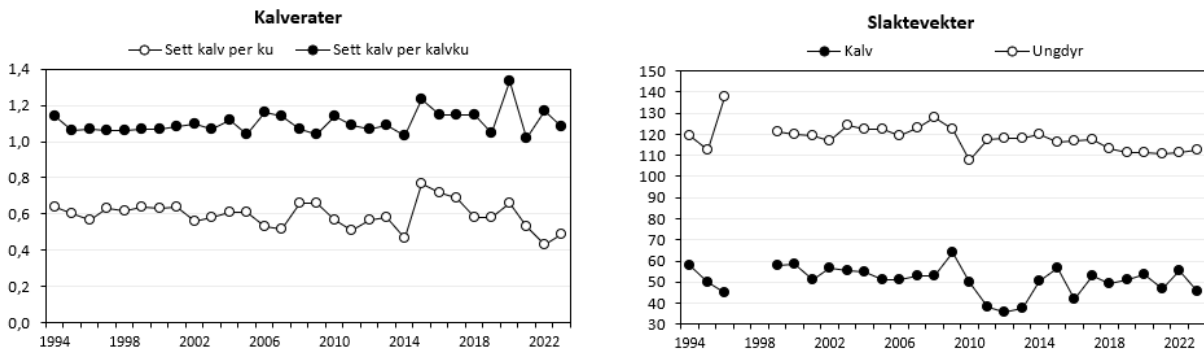
Det ble observert 1,6 ku per okse i 2023, med snitt på 1,8 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært økende i perioden 2021-2023.

Figur Iveland 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

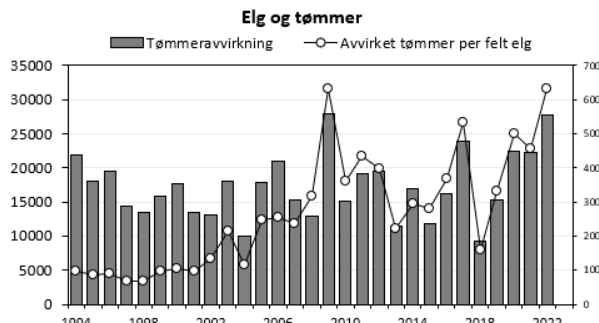
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,49 og 1,08. Utviklingen har vist en negativ trend for kalveratene siden 2015, mens tvillingraten har holdt seg noenlunde stabil. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 46 kg og 112 kg. Det har vært en stabil utvikling for både kalve- og ungdyrvektene de siste 5 årene.

Figur Iveland 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

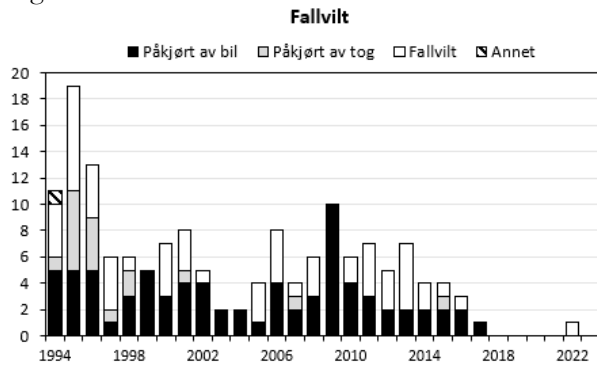
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 24 200 m³ årlig. Årlig tømmeravvirkning har vært varierende over tid, uten en tydelig utviklingstrend.

Figur Iveland 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det ikke registrert trafikkdrepte elg i Iveland. I samme periode er det registrert 1 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Konfliktnivået mellom elg og trafikk er følgelig lavt per i dag.

Figur Iveland 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

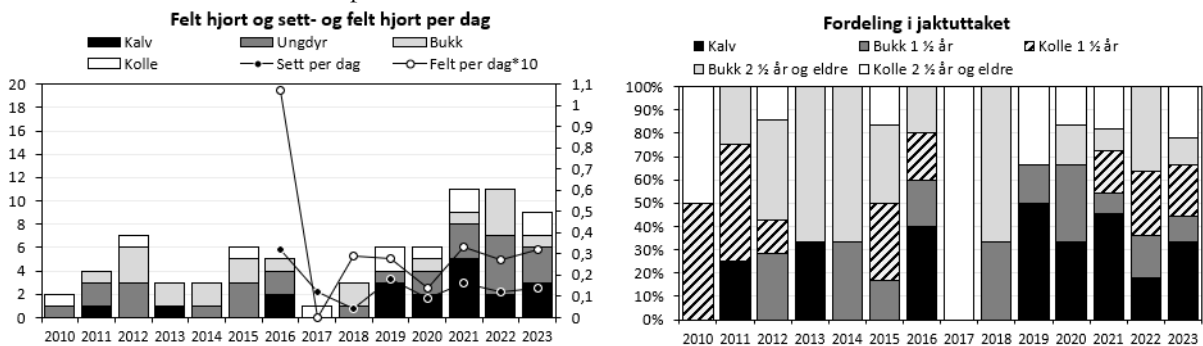
Elgbeitetaksten som ble gjennomført våren 2021 viste et moderat overbeite. Siden den gang indikerer sett og felt-indeksen at tettheten av elg er redusert. Selv om avskytingen av elg er relativt uendret i antall, er det over tid felt en høyere andel voksne hodyr. I tillegg har kalveproduksjonen vært lav de siste 2 årene. Disse forholdene antas å ha bidratt til en reduksjon i elgtetthet. I påvente av en oppdatert beitetakst anbefaler vi å stabilisere tettheten av elg, og anbefaler et uttak i 2024 på om lag 50 elg.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 9 hjort av en kvote på 35 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 26. Bak hver felling lå det omtrent 26 000 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 3 kalv, 3 ungdyr, 2 eldre kolle og 1 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 67 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 33 prosent bukker.

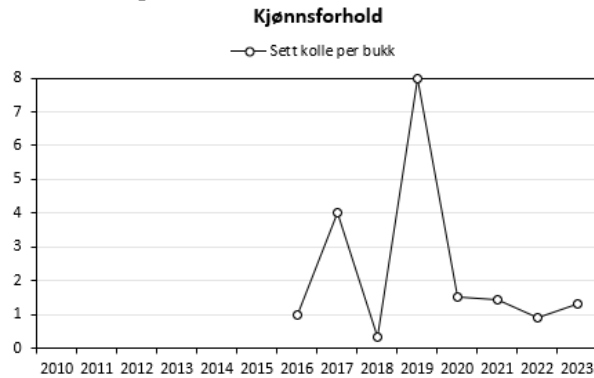
Det ble observert 0,14 hjort per jegerdag og felt 0,032 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å være relativt stabil i siste treårsperiode.

Figur Iveland 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnforhold

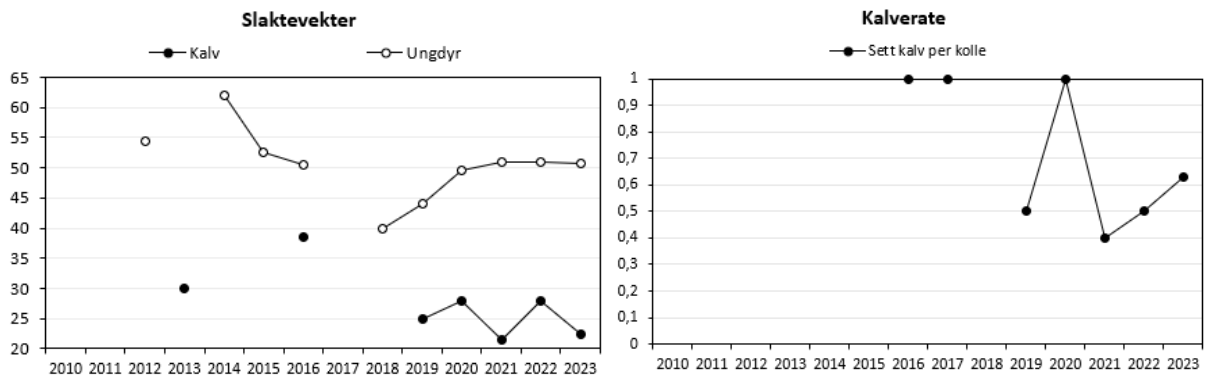
Det ble observert 1,3 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,2 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært stabil i perioden 2020-2023.

Figur Iveland 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 22 kg og 51 kg i 2023. Snittvektene utgjøres av få individ, og er således noe usikre, selv om utviklingstrenden er relativt stabil de siste 3 årene. Kalveraten var i 2023 på 0,63.

Figur Iveland 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Lave fellingstall og stabile observasjonsdata tilsier at tettheten av hjort fortsatt er lav i Iveland. Vi anbefaler at bestandsvekst skjer langsomt med å opprettholde kvoter, med fokus på registrering av sett og felt-data og et balansert kjønns- og aldersuttak.

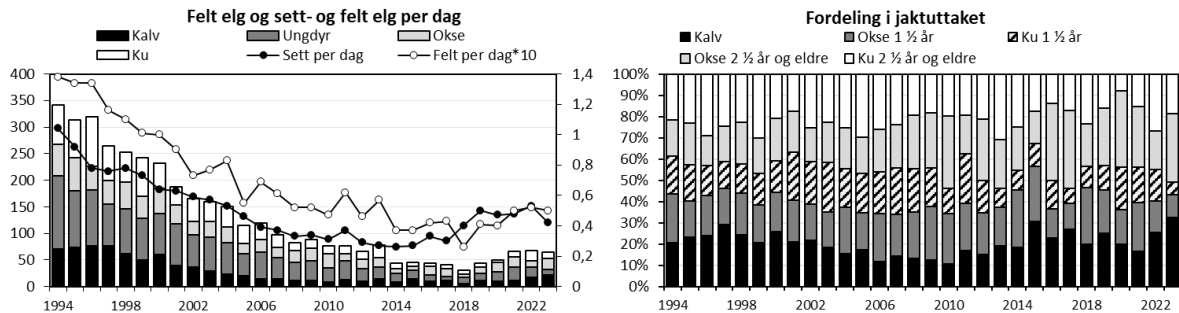
Kristiansand kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 65 elg av en kvote på 118 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 55. Bak hver felling lå det omtrent 7 300 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 21 kalv, 11 ungdyr, 12 eldre kyr og 21 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 49 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 64 prosent okser.

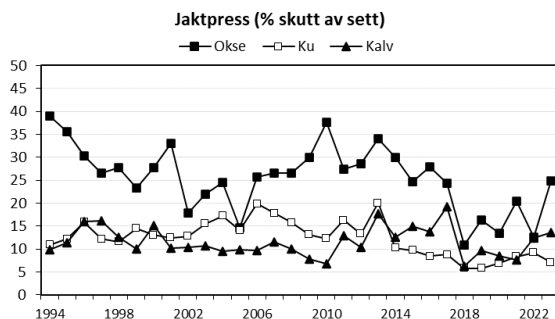
Det ble observert 0,42 elg per jegerdag og felt 0,05 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabil for siste treårsperiode.

Figur Kristiansand 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

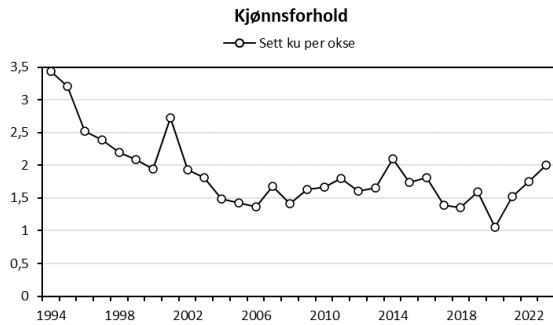
Det ble registrert 1289 jegerdager og 547 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 25, 7 og 14 prosent i 2023.

Figur Kristiansand 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

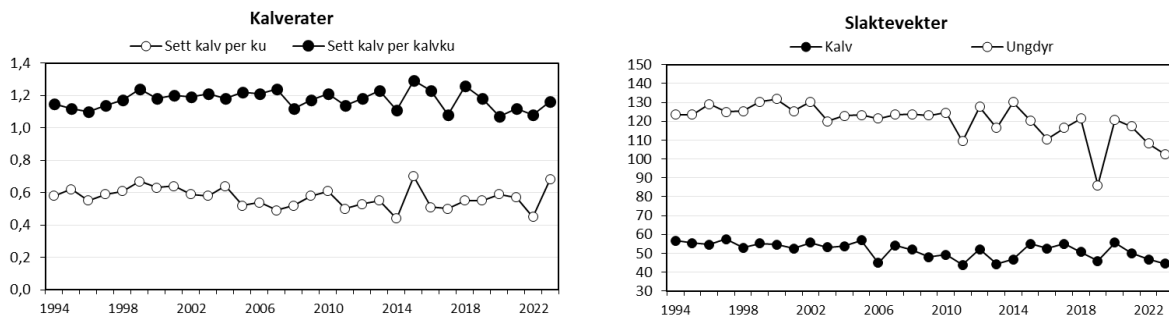
Det ble observert 2 ku per okse i 2023, med snitt på 1,8 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært synkende i perioden 2021-2023. Høyere jaktuttak av okser enn kyr i 2023 kan medvirke til et enda skjevare kjønnsforhold.

Figur Kristiansand 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

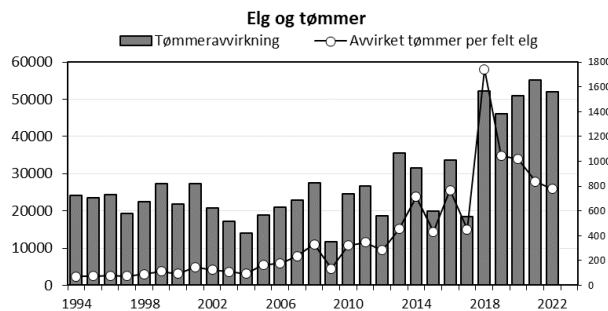
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,68 og 1,16. Tvillingraten har hatt en svak økning for siste treårsperiode. Kalveraten var i fjor blant de høyeste i Agder. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 45 kg og 102 kg. Det har vært en negativ utvikling i slaktevekter for både kalv og ungdyr siste fireårsperiode.

Figur Kristiansand 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

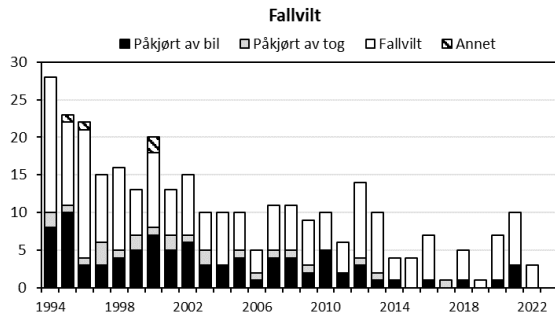
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 52 700 m³ årlig. Det har vært en stabil utvikling i tømmeravvirkning for siste femårsperiode. Samtidig avvirknes det langt mer tømmer i inneværende periode, enn perioden før 2017. Økt avvirkning vil ha positiv effekt på fôrgrunlaget på sikt, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Kristiansand 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 4 trafikkdrepte elg påkjørt av bil. I samme periode er det registrert 16 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 2 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Kristiansand 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

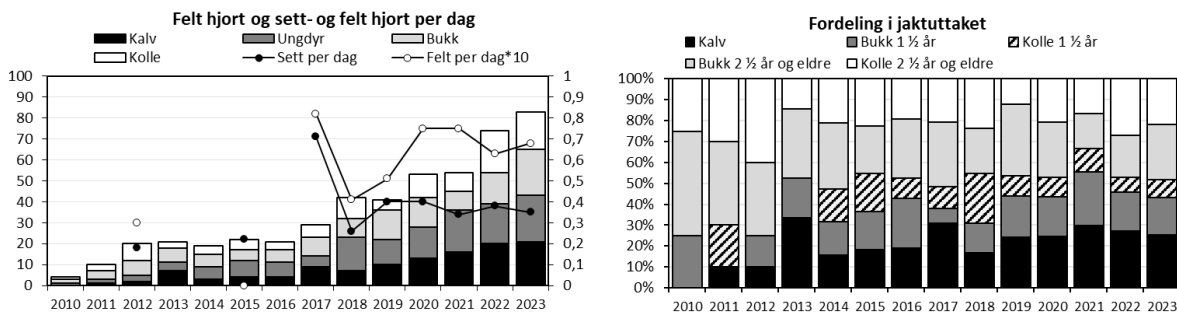
Det er varierende elgtetthet i kommunen med større tetthet og antatt fortsatt høyere beitetrykk nord i kommunen. Økt tømmeravvirkning medvirker til at man er inne i en periode med mer ungskog og bedre tilgang på kvistbeite enn tidligere, samtidig ser man at slaktevekter har en negativ utvikling. Det er gledelig at kalveproduksjonen var såpass god i 2023. Med bakgrunn i tidligere registrert beitetrykk og utvikling i slaktevekter anbefales det å stabilisere bestanden under dagens nivå. Vi anbefaler et uttak på 80 elg i 2024 for å oppnå en svak bestandsreduksjon.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 83 hjort av en kvote på 153 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 54. Bak hver felling lå det omtrent 5700 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 21 kalv, 22 ungdyr, 18 eldre kolle og 22 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 52 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 60 prosent bukker.

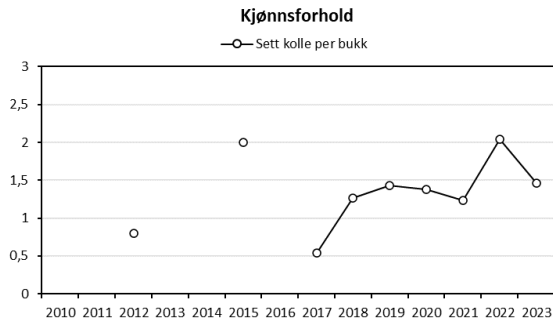
Det ble observert 0,35 hjort per jegerdag og felt 0,068 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabil til svakt økende for siste treårsperiode.

Figur Kristiansand 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnforhold

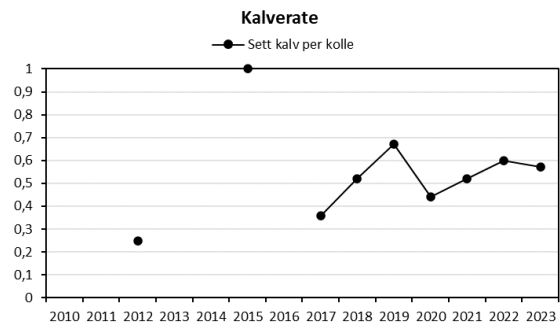
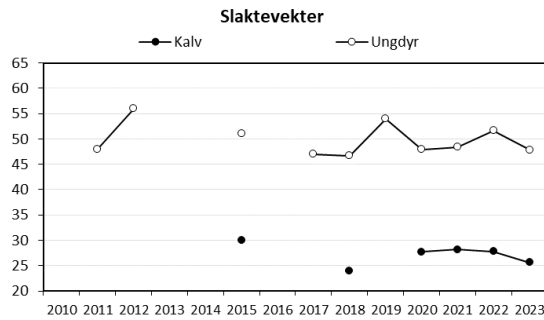
Det ble observert 1,5 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,6 for siste treårsperiode. Andelen bukk virker å holde seg relativt stabil for siste femårsperiode.

Figur Kristiansand 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 26 kg og 48 kg i 2023. Det har vært en relativ stabil utvikling av slaktevekter for kalv og ungdyr siste fireårsperiode. Kalveraten var i 2023 på 0,57, og har vært stabil siste femårsperiode.

Figur Kristiansand 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Hjorten er godt etablert i kommunen og hatt en klar økning de senere år. Den holder en god kondisjon, men stedvis begynner beiteskader på innmark å gjøre seg gjeldene. Det er stor regional forskjell i tetthet i området. For effektivt å kunne regulere bestanden, bør det kunne felles mer hjort der den finnes i større tettheter. Vi anbefaler som i fjor å redusere bestandsveksten ved å opprettholde kvotene og fremtidig jaktuttak. Det synes fornuftig å stabilisere bestanden og opprettholde jaktuttaket.

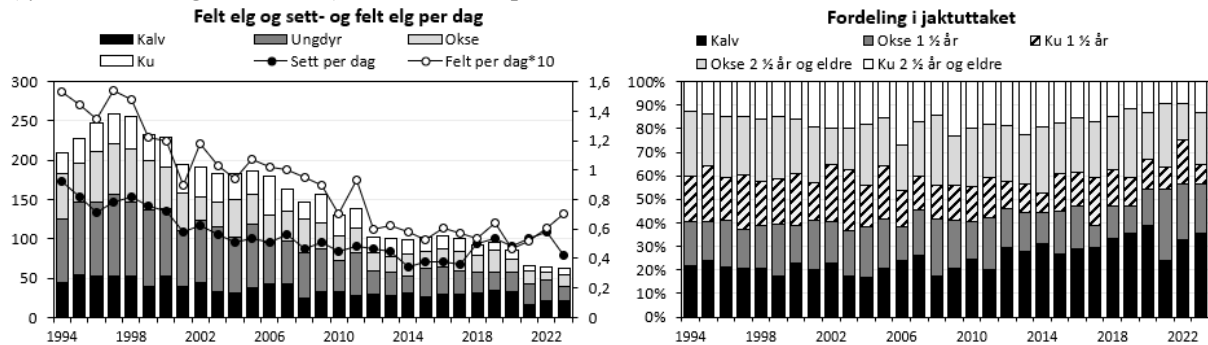
Kvinesdal kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 62 elg av en kvote på 162 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 38. Bak hver felling lå det omtrent 10 800 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 22 kalv, 18 ungdyr, 8 eldre kyr og 14 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 65 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 68 prosent okser.

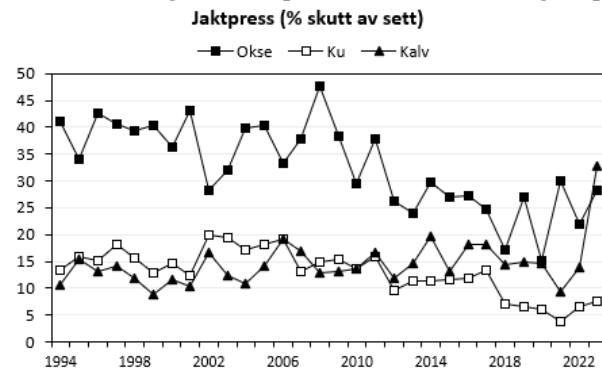
Det ble observert 0,42 elg per jegerdag og felt 0,070 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å (synke/holde seg stabilt/øke) for siste treårsperiode.

Figur Kvinesdal 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

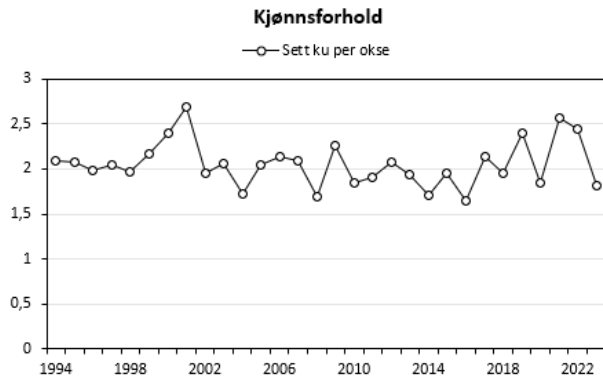
Det ble registrert 890 jegerdager og 374 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget er relativt bra, men likevel noe snaut til å slå sikkert fast at dataene gjenspeiler faktiske bestandsforhold. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 28, 7 og 33 prosent i 2023.

Figur Kvinesdal 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønsforhold

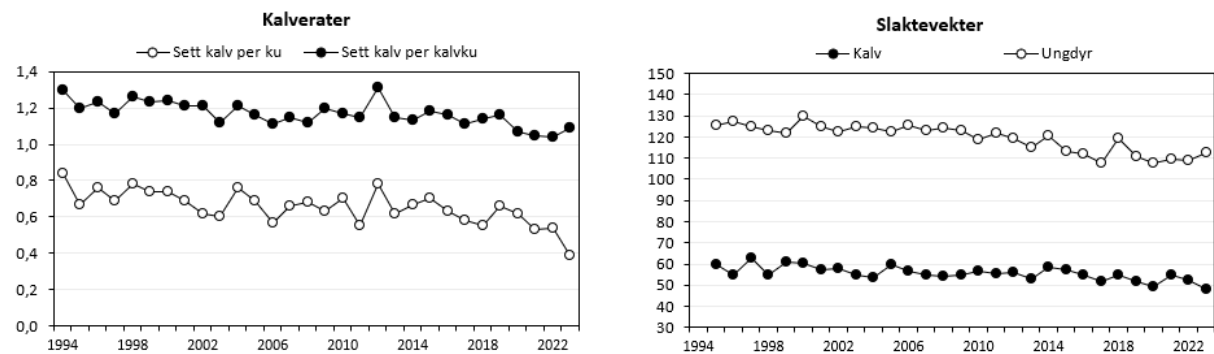
Det ble observert 1,8 ku per okse i 2023, med snitt på 2,3 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært variabel de siste årene, og variert i intervallet 2 – 2,5 ku per okse.

Figur Kvinesdal 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

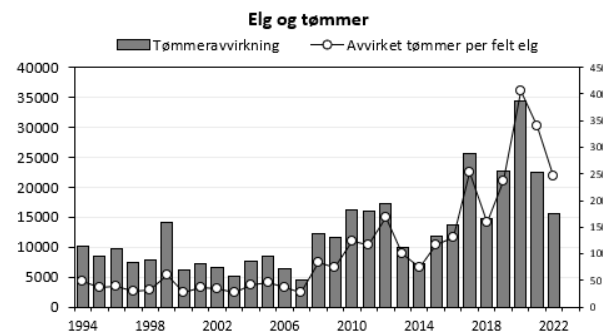
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,39 og 1,09. Særlig for kalveraten har utviklingstrenden vært negativ de siste 5 årene. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 48 kg og 113 kg. Slaktevektene viser en svak negativ utvikling over tid, der kalvevektene har vært historisk lave de siste årene.

Figur Kvinesdal 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

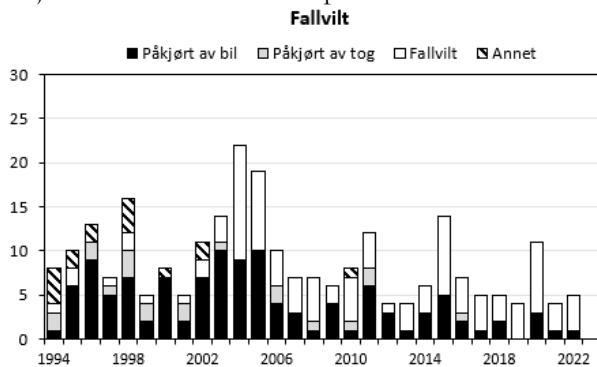
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 24 200 m³ årlig. Det har over tid vært en økning i tømmeravvirkning i siste femårsperiode, sammenlignet med perioden før. Dette bidrar også til økt mattilbud for elg, uttrykt som avvirket tømmer per felt elg.

Figur Kvinesdal 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 6 trafikkdrepte elg, der alle er påkjørt langs veg. I samme periode er det registrert 15 elg omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 2,3 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Kvinesdal 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

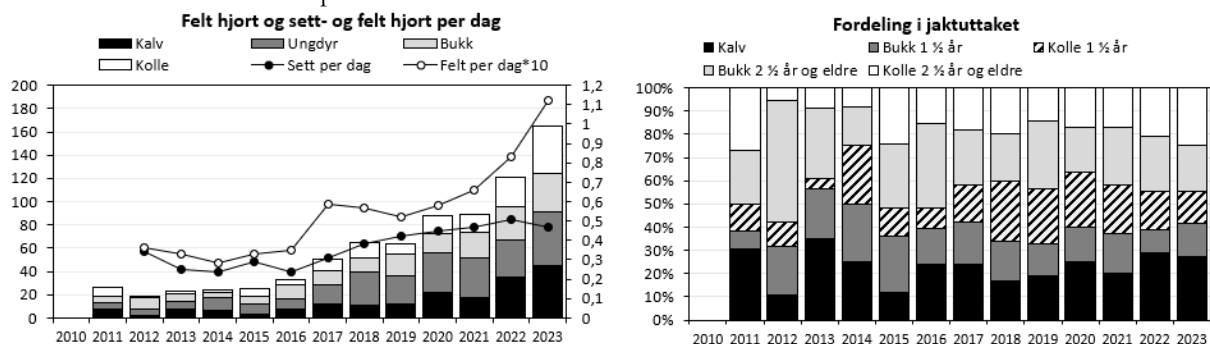
Beitetaksten i 2021 viste at beitetrykket var nær bærekraftig. Siden den gang er det felt færre enn tidligere, og vi skulle forvente at tettheten av elg hadde økt. Ut ifra sett-elg per dag synes imidlertid ikke dette å ha vært tilfelle, noe som etter vår vurdering kan skyldes at kalveproduksjonen og eller kalvedødeligheten før jakt var spesielt lav i 2023. Vinterbestanden vurderes som relativt uendret eller noe høyere siden forrige beittakst, men med lavere tilvekst. Ut ifra dette og en målsetting om en mer robust og produktiv bestand av elg anbefaler vi en svak reduksjon i elgtetthet, i påvente av en ny elgbeitetakst. For å oppnå dette anbefaler vi at det i 2024 bør være grunnlag for å felle om lag 80 elg.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 165 hjort av en kvote på 339 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 49. Bak hver felling lå det omtrent 4200 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 45 kalv, 46 ungdyr, 41 eldre kolle og 33 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 55 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 48 prosent bukker.

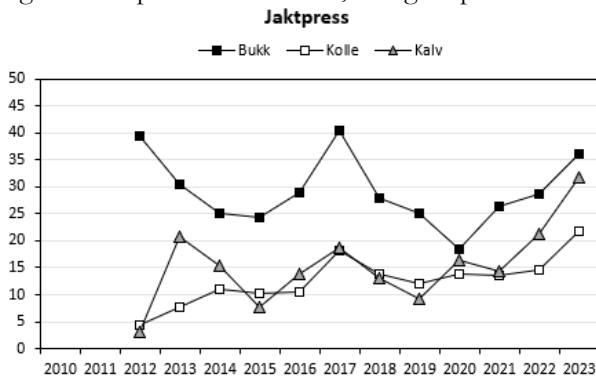
Det ble observert 0,47 hjort per jegerdag og felt 0,112 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å være økende for siste treårsperiode.

Figur Kvinesdal 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

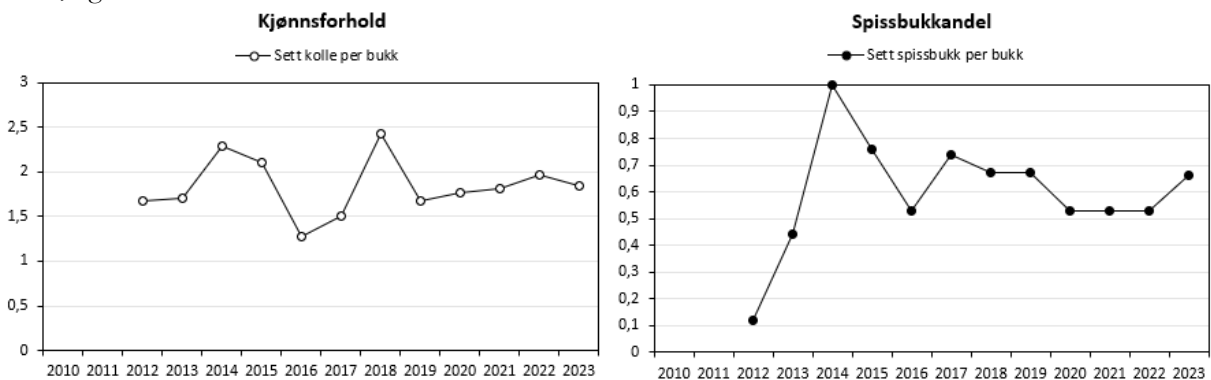
Det ble registrert 1120 jegerdager og 521 observasjoner av hjort i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for bukk, kolle og kalv var på henholdsvis 36, 22 og 32 prosent i 2023.

Figur Kvinesdal 8. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnforhold

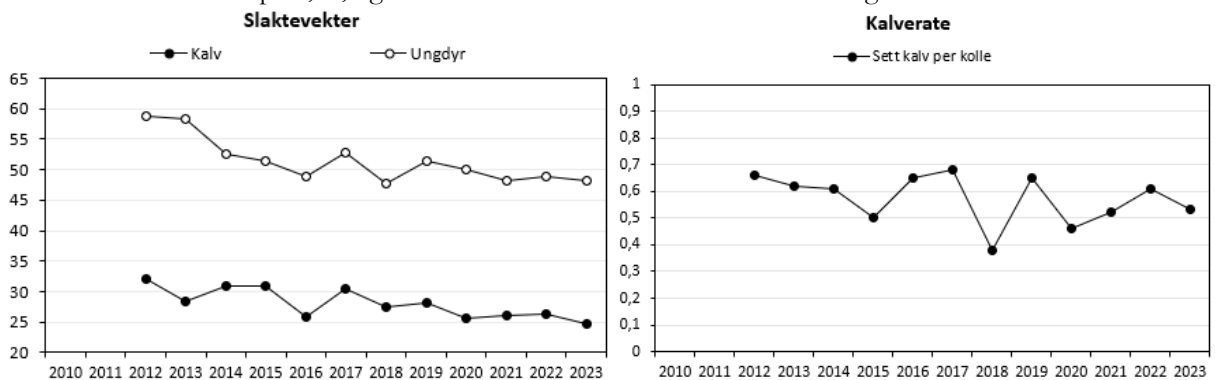
Det ble observert 1,9 kolle per bukk i 2023, noe som var identisk for gjennomsnittet i siste treårsperiode. Andelen bukk har vært svakt synkende siden 2019. Andel spissbukk av observerte bukker utgjorde 0,66 i 2023, og har vært forholdsvis stabil de siste 7 årene.

Figur Kvinesdal 9. Sett kolle per bukk (venstre delfigur) og sett spissbukk per bukk (høyre delfigur).

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 25 kg og 48 kg i 2023. Det har vært en negativ utvikling i slaktevekter siden 2012, noe som sannsynligvis skyldes tetthetsavhengige faktorer. Kalveraten var i 2023 på 0,53, og viser i likhet med slaktevektene er svak negativ trend over tid.

Figur Kvinesdal 10. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

En klar økning i jaktuttak i 2023, med et relativt høyt uttak av hodyr forventes å begrense bestandsveksten mot neste års jakt. Bestandskondisjonen har avtatt noe over tid, og antas i hovedsak å skyldes tetthetsavhengige faktorer og økt konkurranse. Slaktevektene for ungdyr har de siste tre årene vært lavere enn regionalt mål (50 kg). For å nå regionale mål om bestandskondisjon anbefales det at årlig uttak blir opprettholdt i antall og fordeling, eller aller helst økes noe.

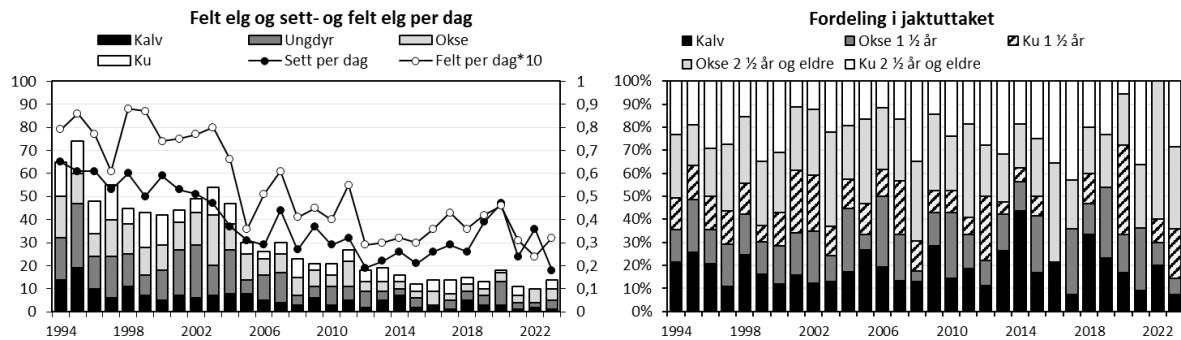
Lillesand kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 14 elg av en kvote på 29 tildelte dyr (en økning på 4 dyr fra 2022), noe som tilsvarer en fellingsprosent på 48. Bak hver felling lå det omtrent 7800 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 3 kalv, 8 ungdyr, 5 eldre kyr og 5 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 36 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 46 prosent okser.

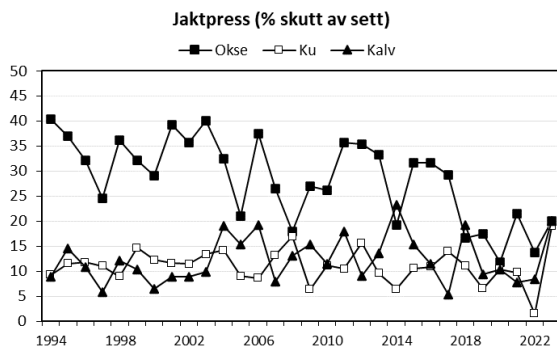
Det ble observert 0,18 elg per jegerdag og felt 0,032 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å ha holdt seg stabil for siste treårsperiode, men er antagelser basert på få observasjoner.

Figur Lillesand 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre del) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre del).

Jaktpress

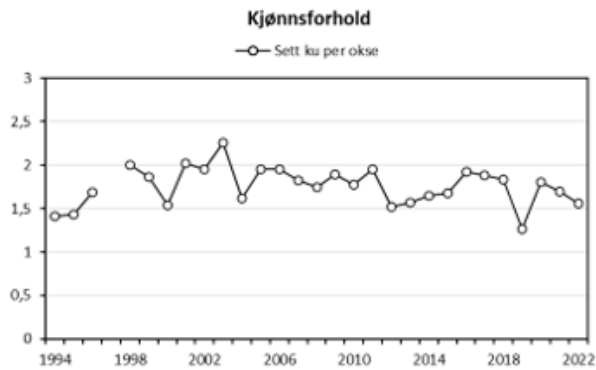
Det ble registrert 431 jegerdager og 78 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som noe lav for å si med sikkerhet at det gjenspeiler faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 20, 19 og 20 prosent i 2023.

Figur Lillesand 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnssforhold

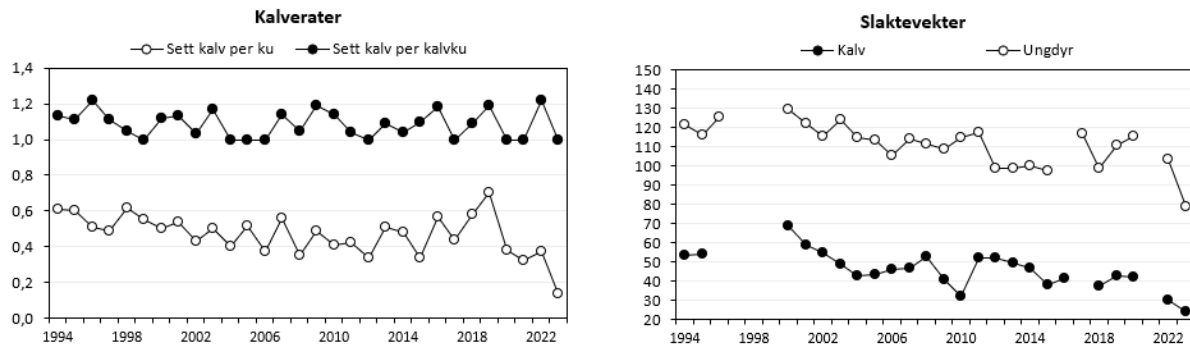
Det ble observert 1,2 ku per okse i 2023, med snitt på 1,3 for siste treårsperiode. Okseandelen virker synkende for perioden 2021-2023.

Figur Lillesand 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

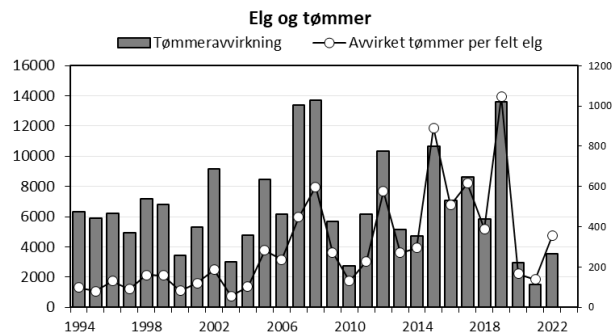
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,14 og 1. Det er altså ikke observert tvillinger i 2023. Det har vært en negativ utvikling i kalverater for siste femårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 24 kg og 79 kg. Basert på lite data, virker det som en negativ utvikling i vekter for begge kategorier siste femårsperiode.

Figur Lillesand 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

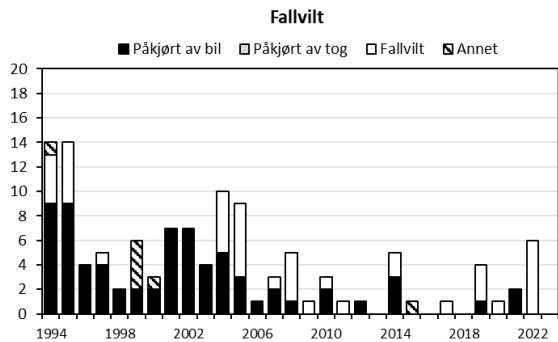
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 2700 m³ årlig. Det har vært en stabil utvikling i tømmeravvirkning for siste treårsperiode, men på et langt lavere nivå enn hva den tidligere har vært.

Figur Lillesand 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 2 trafikkdrepte elg påkjørt av bil. I samme periode er det registrert 7 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 5,1 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Lillesand 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

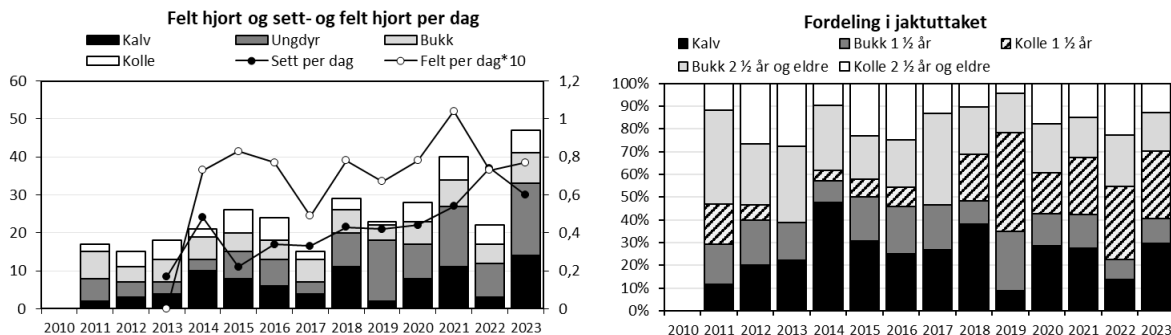
Kalverraten har fått en betydelig knekk de siste årene, og kondisjonen for elg i Lillesand er generelt lav. Videre er datagrunnlaget tynt og må tolkes med varsomhet. Beitetrykket var i 2021 noe høyt, men bestanden er trolig noe redusert siden den gang som følge av jaktuttaket og lav kalveproduksjon. Det anbefales å stabilisere bestanden, men det må allikevel opprettholdes et visst uttak for å forbedre bestanden på sikt. Det anbefales et uttak på 20 dyr i 2024. Det bør legges vekt på uttak av «mindreverdige» dyr.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 47 hjort av en kvote på 58 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 81. Bak hver felling lå det omtrent 2300 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 14 kalv, 19 ungdyr, 6 eldre kolle og 8 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 70 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 39 prosent bukker.

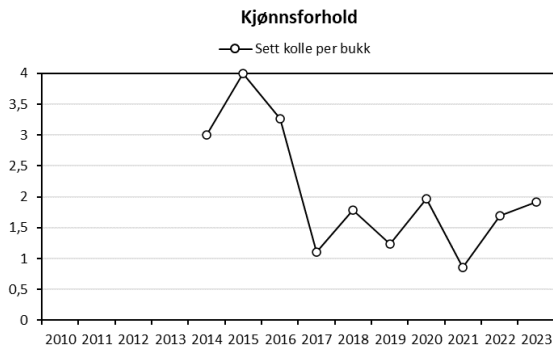
Det ble observert 0,6 hjort per jegerdag og felt 0,077 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å ha holdt seg stabilt til svakt økende for siste treårsperiode.

Figur Lillesand 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnsforhold

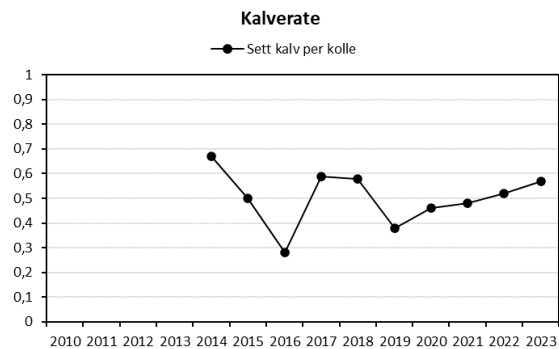
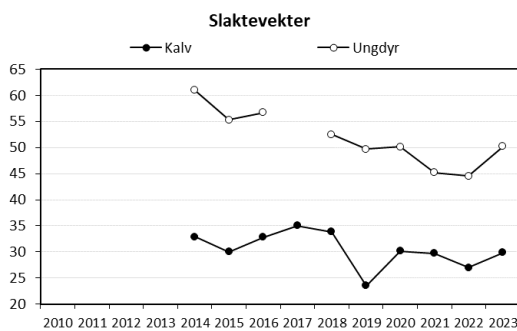
Det ble observert 1,9 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,5 for siste treårsperiode. Andelen bukk virker å være svakt synkende siste femårsperiode. Andel spissbukk av observerte bukker var på 0,41 prosent i 2023.

Figur Lillesand 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 30 kg og 50 kg i 2023. Det har vært en stabil utvikling for siste treårsperiode. Kalveraten var i 2023 på 0,57, og har hatt en stabil trend for siste treårsperiode.

Figur Lillesand 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Hjortebestanden i Lillesand virker å være stabil til svakt økende, med en antatt allerede stor tetthet. Bare Farsund av kommunene i Agder feller flere hjort per tellende areal enn Lillesand. Det er anbefalt å stabilisere bestanden for å motvirke negativ bestandskondisjon og økt konfliktnivå mot trafikk, skog- og jordbruk. Jaktuttaket bør dermed opprettholdes. For å regulere bestanden mer effektivt er det fornuftig å fortsatt ha høy andel hodyr i uttaket.

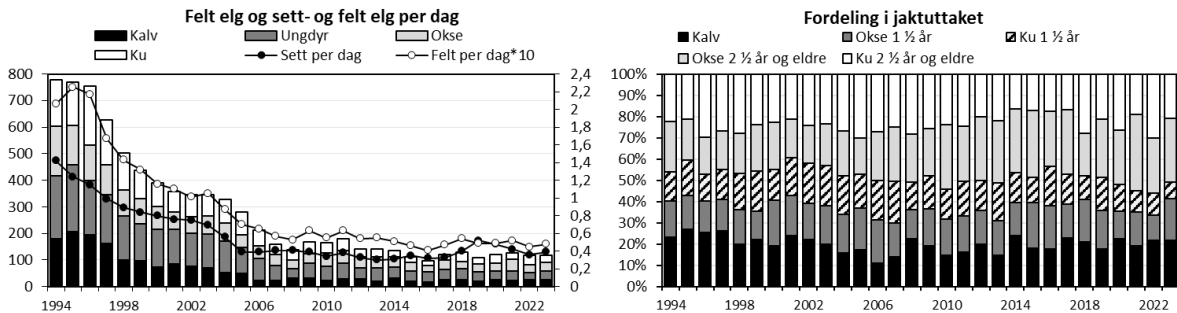
Lindesnes kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 116 elg av en kvote på 249 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 47. Bak hver felling lå det omtrent 7 500 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 25 kalv, 32 ungdyr, 24 eldre kyr og 35 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 49 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 64 prosent okser.

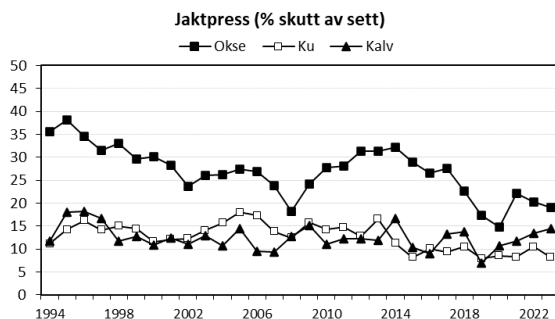
Det ble observert 0,39 elg per jegerdag og felt 0,048 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg relativt stabilt for siste treårsperiode.

Figur Lindesnes 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

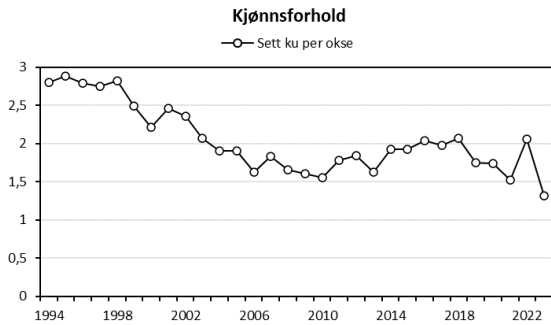
Det ble registrert 2428 jegerdager og 946 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 19, 8 og 14 prosent i 2023.

Figur Lindesnes 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

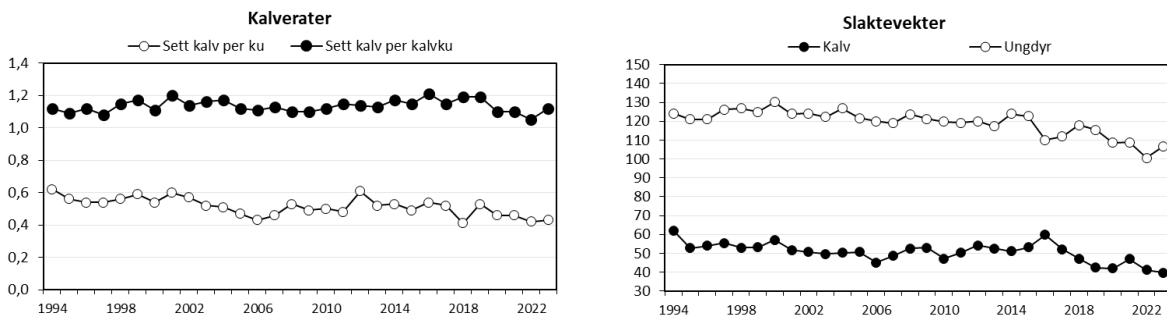
Det ble observert 1,3 ku per okse i 2023, med snitt på 1,6 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært svakt økende siste femårsperiode.

Figur Lindesnes 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

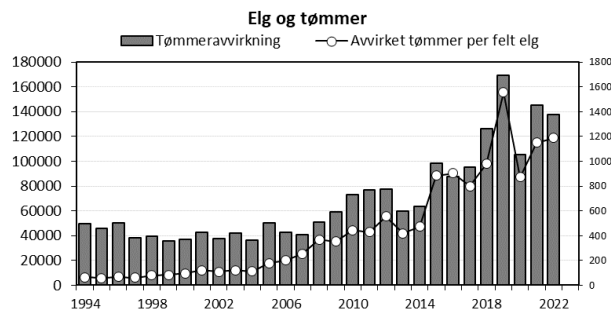
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,43 og 1,12. Det har vært en svak negativ utvikling i kalve- og tvillingrate for siste femårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 40 kg og 107 kg. Kalvevektene har holdt seg stabilt lavt siste femårsperiode. Ungdyrvektene har hatt en negativ utvikling i samme periode.

Figur Lindesnes 4. Kalve- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

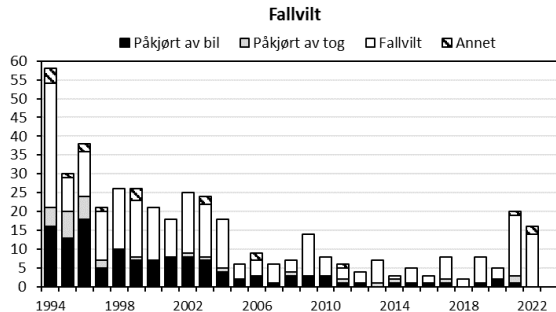
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 129 400 m³ årlig. Det har vært en økning i tømmeravvirkning siste de åtte årene. Økt avvirkning vil ha positiv effekt på fôrgrunnet dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå. Nåværende periode vil ha langt bedre tilgang på kvistbeite enn årene før 2015.

Figur Lindesnes 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 5 trafikkdrepte elg, hvorav 3 påkjørt av bil og 2 påkjørt av tog. I samme periode er det registrert 33 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 1 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Lindesnes 6. Fallvilt av elg (trafikkdrepte og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

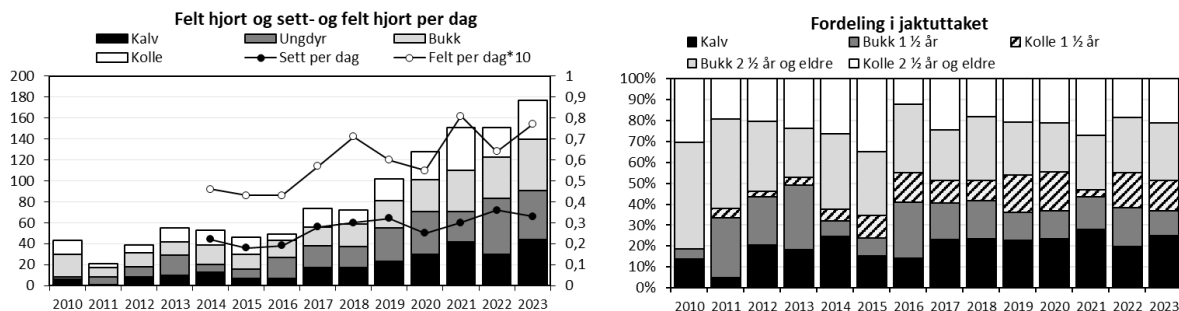
Bestandskondisjonen synes tidligere å ha avtatt parallelt med at beitetrykket har økt. Beitetaksten som ble gjennomført sist i 2021 begynner å bli utdatert i tid, men det antas at det fortsatt er noe høyt beitetrykk særlig for ROS-artene. Antatt beitetrykk og lav kondisjon tatt i betraktning bør uttaket av elg opprettholdes, tross at konfliktnivået mot trafikk er akseptabelt og at fôrproduksjonen bør være bedre i innværende periode. Det er imidlertid en langstrakt kommune med regionale forskjeller i beitetrykk, elgtetthet og kondisjon. Fordi en liten og skranten elg er en dårlig bidragsyter inn i bestanden, bør det i stor grad etterstrebtes å felle «mindreverdige» dyr. Det anbefales et jaktuttak på 135 elg i 2024 med hensikt i en svak bestandsreduksjon.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 177 hjort av en kvote på 471 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 38. Bak hver felling lå det omtrent 4900 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 44 kalv, 47 ungdyr, 37 eldre kolle og 49 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 51 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 53 prosent bukker.

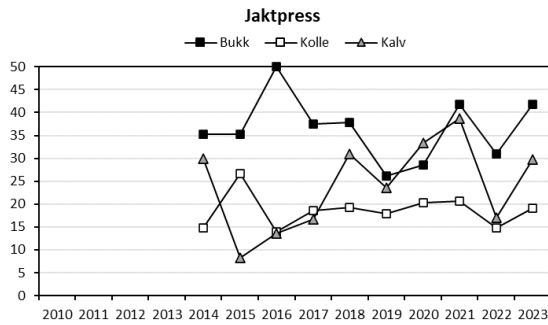
Det ble observert 0,33 hjort per jegerdag og felt 0,077 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å øke svakt basert på siste treårsperiode.

Figur Lindesnes 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

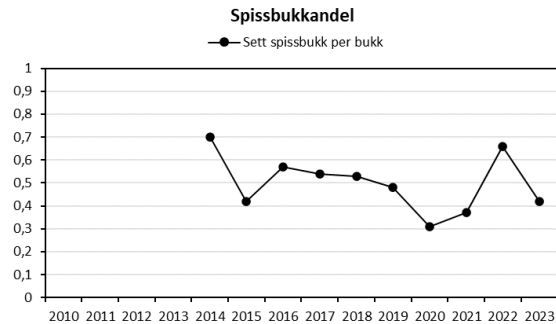
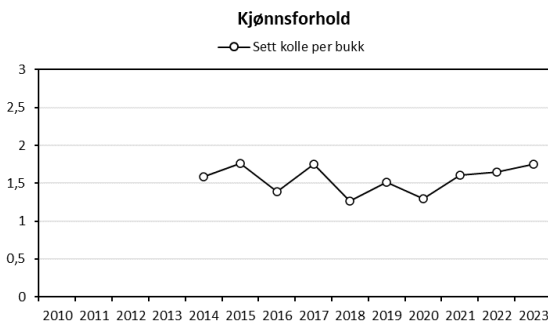
Det ble registrert 1971 jegerdager og 646 observasjoner av hjort under utmarksjakt i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for bukk, kolle og kalv var på henholdsvis 42, 19 og 30 prosent i 2023.

Figur Lindesnes 8. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnssforhold

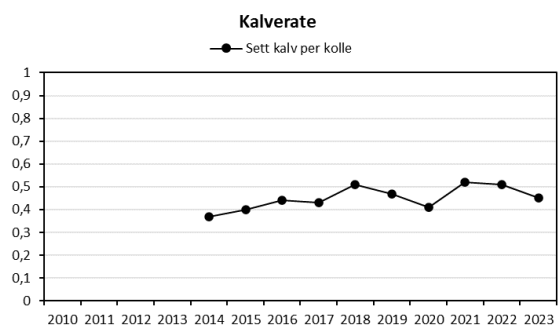
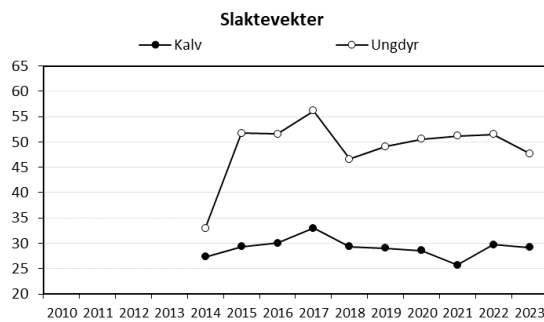
Det ble observert 1,8 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,7 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært stabilt fra 2014 til 2023. Andel spissbukk av observerte bukker var på 42 prosent i 2023.

Figur Lindesnes 9. Sett kolle per bukk (venstre delfigur) og sett spissbukk per bukk (høyre delfigur).

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 29 kg og 48 kg i 2023. Det har vært en relativt stabil utvikling i slaktevekter for kalv og ungdyr siste femårsperiode. Kalveraten var i 2023 på 0,45, og har hatt en svak negativ trend for siste treårsperiode.

Figur Lindesnes 10. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Kondisjonen for hjorten er god og konfliktnivået mot skog og innmark er jevnt over lavt, slik sett er bestanden på et bærekraftig nivå. Tross høyt observert jaktpress (prosent skutt av sett), relativt høy andel av voksne dyr i uttaket og romslige kvoter virker bestanden å fortsatt vokse. Det grunn til å tro at bestanden vil fortsette å øke om ikke fellingstallene opprettholdes. Etter vårt syn er det fornuftig å opprettholde jaktuttaket for å hindre ukontrollert bestandsvekst. Dette gjøres mest effektivt ved å høste mest der den finnes i størst tetthet. Det anbefales å stabilisere bestanden rundt dagens nivå og opprettholde jaktuttaket.

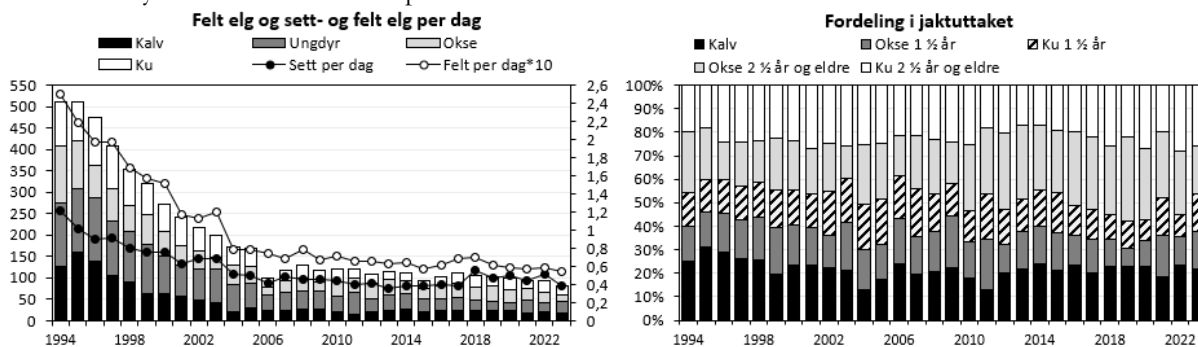
Lyngdal kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 82 elg av en kvote på 139 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 59. Bak hver felling lå det omtrent 6900 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 18 kalv, 26 ungdyr, 21 eldre kyr og 17 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 54 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 47 prosent okser.

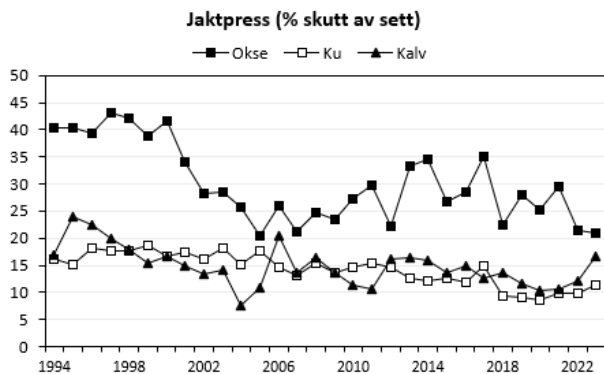
Det ble observert 0,39 elg per jegerdag og felt 0,054 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å være svakt synkende for siste treårsperiode.

Figur Lyngdal 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

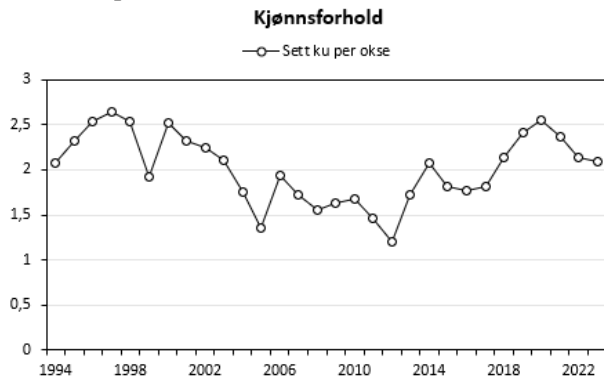
Det ble registrert 1506 jegerdager og 593 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 21, 11 og 17 prosent i 2023.

Figur Lyngdal 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

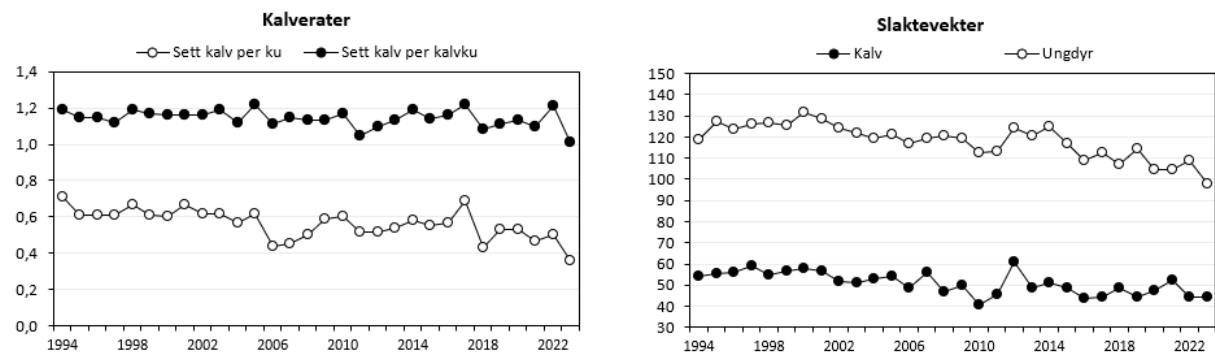
Det ble observert 2,1 ku per okse i 2023, med snitt på 2,2 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært økende i perioden 2021-2023.

Figur Lyngdal 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

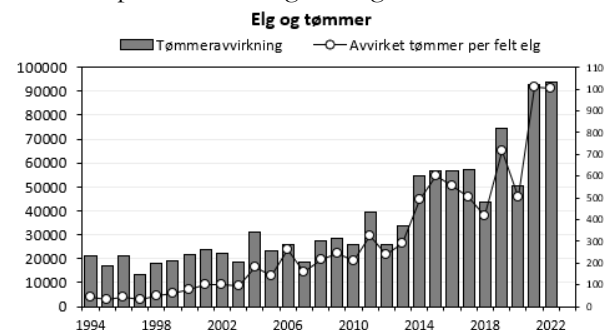
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,36 og 1,01. Det har vært en negativ utvikling de siste 5 årene. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 44 kg og 98 kg. Det har vært en negativ utvikling for slaktevektene, spesielt for ungdyr i samme periode.

Figur Lyngdal 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

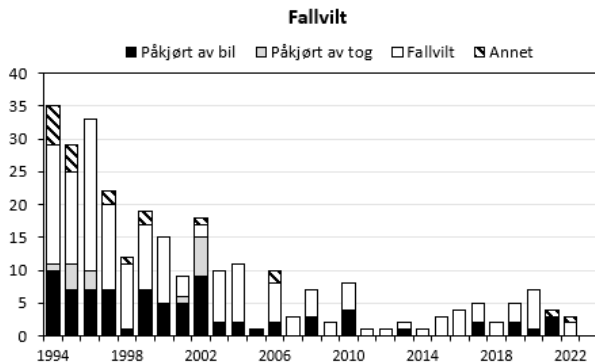
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 78 900 m³ årlig. Det har vært en klar økning i tømmeravvirkning i siste femårsperiode sammenlignet med perioden før. Den økte avvirkningen vil på sikt være positivt for fôrgrunnlaget.

Figur Lyngdal 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 4 trafikkdrepte elg, hvorav alle ble påkjørt av bil. I samme periode er det registrert 8 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt) og 2 elg felt ulovlig. Trafikkdrepte elg utgjorde 1,4 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Lyngdal 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

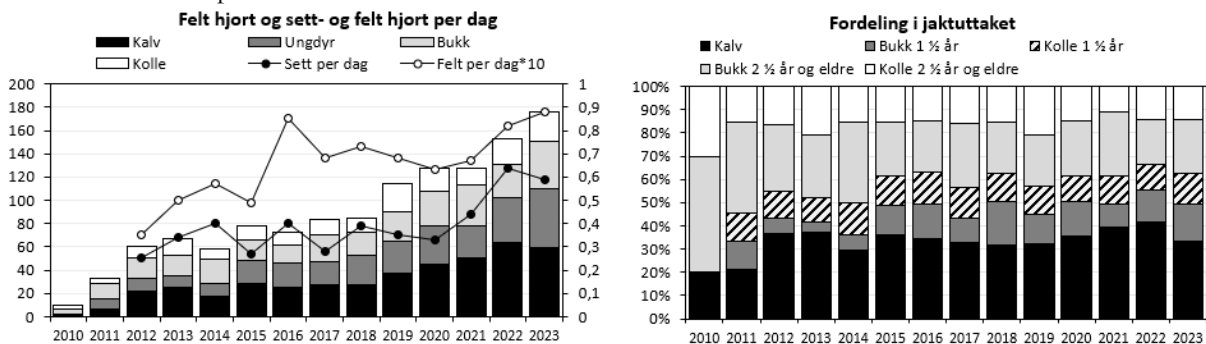
Sett- og felt elg-indeksene indikerer en svak nedgang i elgtetthet siden forrige beitetakst i 2021, der beitetrykket den gang ble ansett som nær bærekraftig. Selv om det ble felt noe færre elg i 2023 enn tidligere, tyder den lave observerte kalveandelen at den årlige tilveksten også var lavere enn tidligere år. I sum vurderes tettheten av elg som noe lavere etter jakt 2023, sammenlignet med etter beitetaksten i 2021. Tross økt tømmeravvirkning de siste årene og forventet økt fremtidig førtilbud, anbefales det i påvente av oppdatert beitetakst at nåværende vinterbestand stabiliseres noe under dagens nivå. For å nå målsettinger om et bærekraftig beitetrykk anbefaler vi en svak reduksjon i elgtetthet, og at jaktuttaket økes til om lag 100 elg i 2024.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 176 hjort av en kvote på 242 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 73. Bak hver felling lå det omtrent 3200 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 59 kalv, 51 ungdyr, 25 eldre kolle og 41 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 63 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 59 prosent bukker.

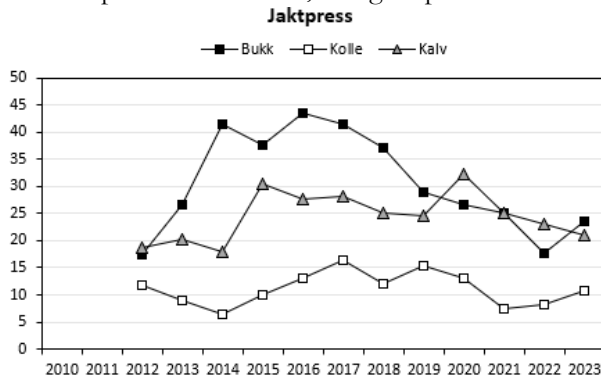
Det ble observert 0,59 hjort per jegerdag og felt 0,088 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å ha økt i siste treårsperiode.

Figur Lyngdal 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

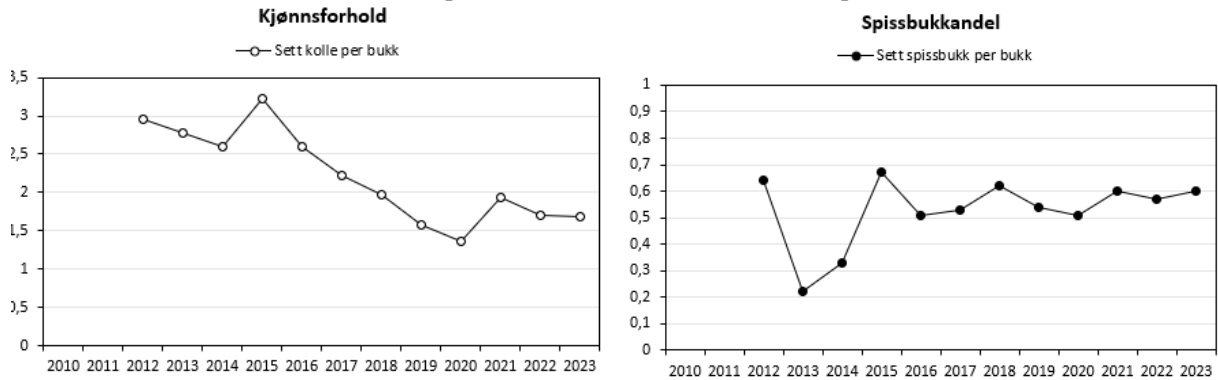
Det ble registrert 1632 jegerdager og 970 observasjoner av hjort i 2023. Datagrunnlaget ansees som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for bukk, kolle og kalv var på henholdsvis 24, 11 og 21 prosent i 2023.

Figur Lyngdal 8. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnssforhold

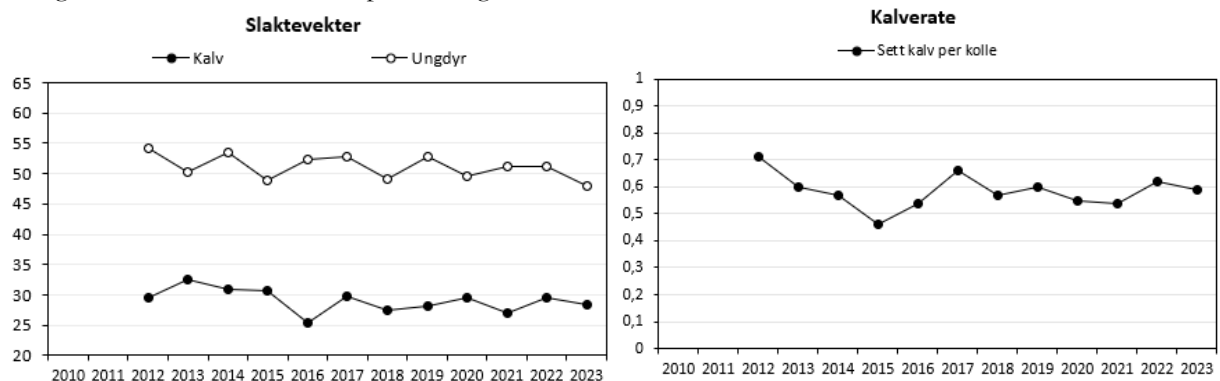
Det ble observert 1,7 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,8 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært økende de siste 10 årene. Andel spissbukk av observerte bukker var på 0,6 i 2023.

Figur Lyngdal 9. Sett kolle per bukk (venstre delfigur) og sett spissbukk per bukk (høyre delfigur).

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 28 kg og 48 kg i 2023. Det har vært svak negativ utvikling i slaktevekter de siste 10 årene. Ungdyrvektene i 2023 var merkbart lavere enn tidligere. Kalveraten var i 2023 på 0,59, og har hatt en stabil trend de siste årene.

Figur Lyngdal 10. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Hjortebestanden i Lyngdal vurderes til å være økende, og det settes årlig nye fellingsrekorder. For å unngå videre ukontrollert bestandsvekst, anbefaler vi at man søker å øke andelen hodyr i uttaket. Et samlet uttak over 200 hjort i 2024 bør være gjennomførbart. Selv om bestandskondisjonen fortsatt er relativt god, forventer vi at tetthetsavhengige faktorer som reduserte slaktevekter snart vil vises tydeligere.

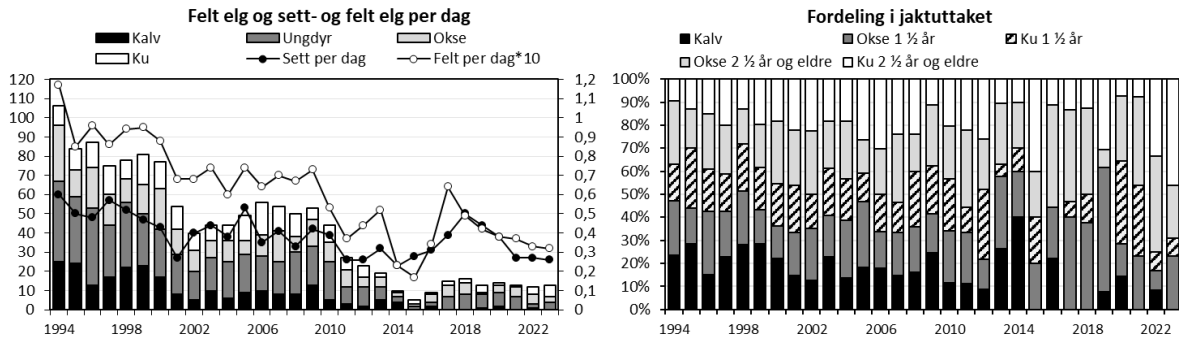
Risør kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 13 elg av en kvote på 37 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 35. Bak hver felling lå det omtrent 11 300 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 4 ungdyr, 6 eldre kyr og 3 eldre okser. Ungdyr utgjorde 31 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 46 prosent okser.

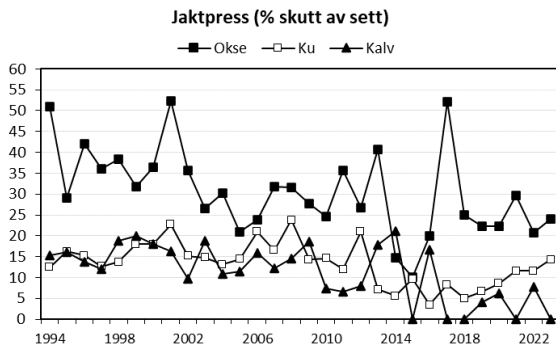
Det ble observert 0,26 elg per jegerdag og felt 0,032 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg relativt stabilt i løpet av siste treårsperiode.

Figur Risør 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

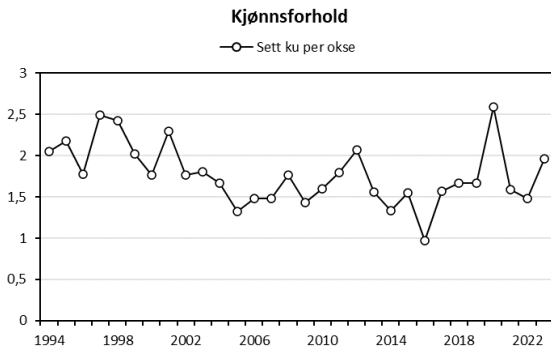
Det ble registrert 412 jegerdager og 107 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed ikke som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 24, 14 og 0 prosent i 2023.

Figur Risør 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

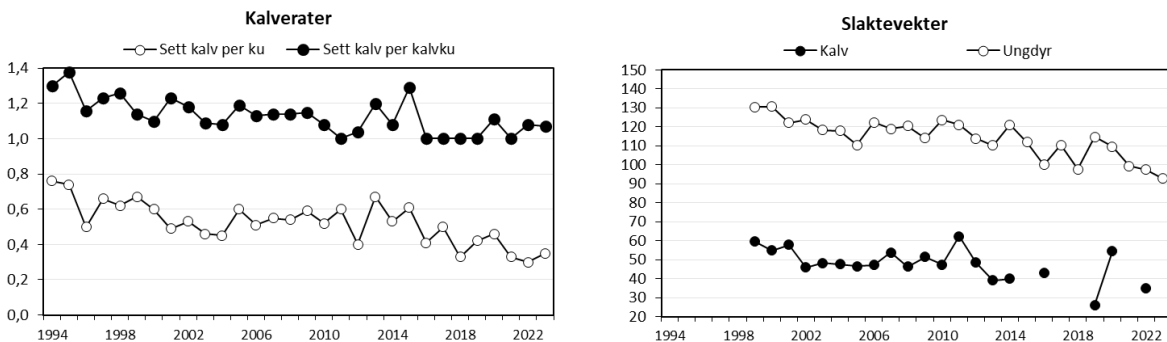
Det ble observert 2 ku per okse i 2023, med snitt på 1,7 for siste treårsperiode. Okseandelen viser store svingninger i perioden, trolig grunnet det knappe datagrunnlaget.

Figur Risør 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

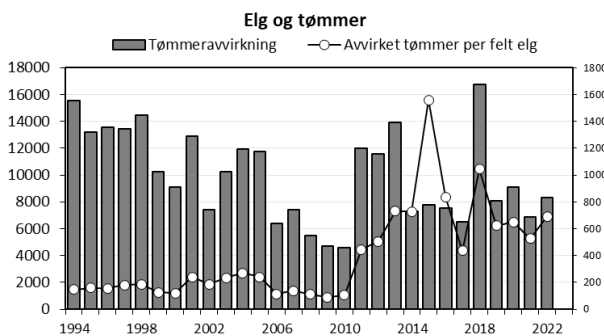
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,35 og 1,07. Sett kalv per ku viser en liten oppgang i 2023 sammenliknet med bunnåret 2022, men ligger på et lavt og synkende nivå. Gjennomsnittlig slaktevekt på ungdyr var i 2023 93 kg, det foreløpig laveste som er registrert i kommunen. Det ble ikke felt noen kalver i Risør i 2023, men det ble felt 1 kalv i 2022 med slaktevekt på 35 kg. Det har vært en negativ utvikling i slaktevekter for kalv og ungdyr i Risør gjennom hele perioden.

Figur Risør 4. Kalve- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

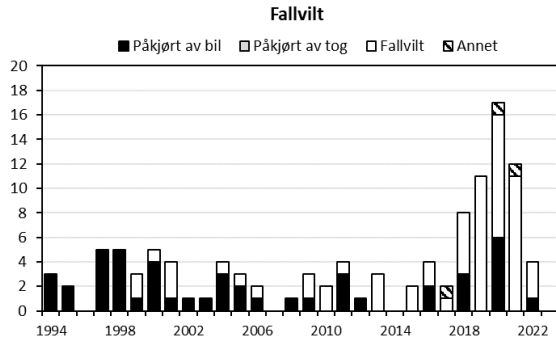
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 8078 m³ årlig. Det har vært en temmelig stabil avvirkning i kommunen de siste fire årene.

Figur Risør 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 7 trafikkdrepte elg. I samme periode er det registrert 26 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 17 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag, men antall omkommet av andre årsaker har de siste årene ligget høyere enn ellers i perioden.

Figur Risør 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

Elgen i Risør har en fallende kondisjon som vises gjennom synkende slaktevekter og kalverater. Mengden fallvilt er høyere enn ønskelig, samtidig som konfliktnivået med trafikk er relativt lavt. Beitetrykket registrert under beitetaksering i Risør i 2021 viste et totalt sett bærekraftig beitetrykk, men med et kraftig overbeite på eik, som er tallrik i kommunen. Samtidig har Risør kommune store områder med grunt jordsmonn som er tørkeutsatt og som kan være med på å gjøre elgstammen ekstra følsomme for klimaendringer så som tørre og varme forsommer. Vi anbefaler at bestanden bør stabiliseres. Antallet elg som felles årlig kan økes dersom en større del av uttaket legges over på kalv og ungdyr, og vi anbefaler at det felles minimum 15 elg i 2024. Om mulig bør det fokuseres på å ta ut små dyr av alle kategorier.

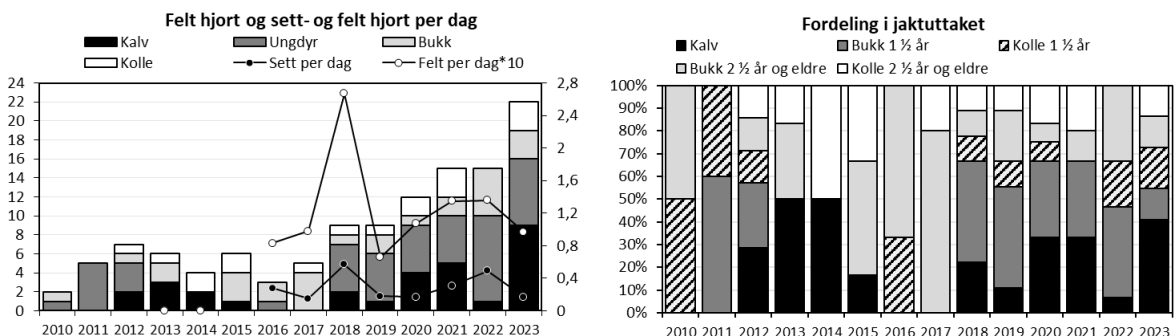
Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 22 hjort av en kvote på 27 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 81. Bak hver felling lå det omtrent 6690 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 9 kalv, 7 ungdyr, 3 eldre kolle og 3 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 73 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 46 prosent bukker.

Det ble observert 0,17 hjort per jegerdag og felt 0,097 hjort per jegerdag ved utmarksjakt i 2023.

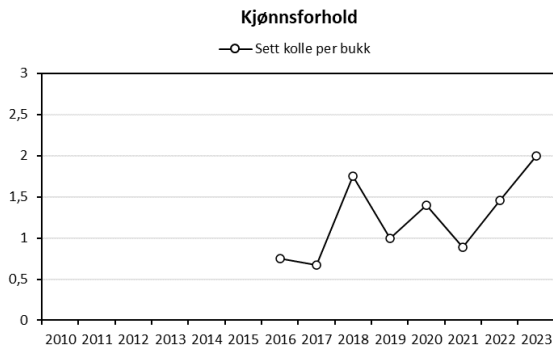
Observert tetthet ser ut til å ha gått ned i 2023 sammenliknet med de foregående to årene, men få observasjoner gjør datagrunnlaget usikkert.

Figur Risør 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnsforhold

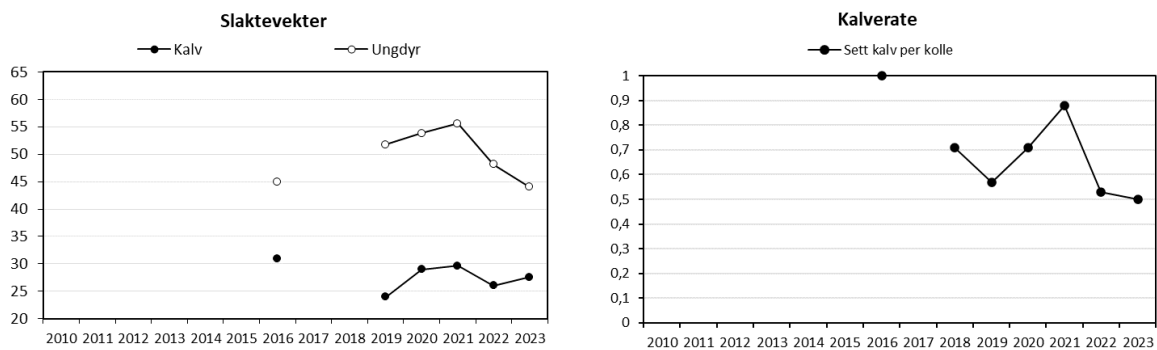
Det ble observert 2 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,5 for siste treårsperiode. Andelen bukk ser ut til å være synkende i perioden 2020-2023, men få observasjoner gjør at utviklingen er forbundet med stor usikkerhet.

Figur Risør 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 28 kg og 44 kg i 2023. Gjennomsnittlige ungdyrvekter har vist en nedgang de siste to årene, mens kalvevekter var noe høyere i 2023 sammenliknet med 2022. Kalveraten var i 2023 på 0,50, noe som ligger noe lavere enn gjennomsnittet for de tre siste år som er 0,64 kalv per hind.

Figur Risør 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Foreløpig er datagrunnlaget for hjort i Risør kommune noe for lite til å kunne si noe sikkert om faktorer som utvikling i kondisjon og kjønnsforhold. Sett hjort og felt hjort per jegerdager peker muligens på en nedgang i 2023 sammenliknet med foregående 2-3 år, men en høy fellingsprosent og et økende antall felte hjort de siste årene antyder en bestand i vekst. Hjorten er et vilt som er godt tilpasset et liv i en urbanisert kystkommune som Risør, men et økende antall fellinger kan tenkes å bremse utviklingen. Vi anbefaler at uttaket opprettholdes et år eller to dersom det er ønskelig å unngå sterk vekst i bestanden, for deretter å evaluere. Det er viktig å holde fokus på innsamling av sett hjort og slaktevekter for å få et best mulig grunnlag for videre forvaltning.

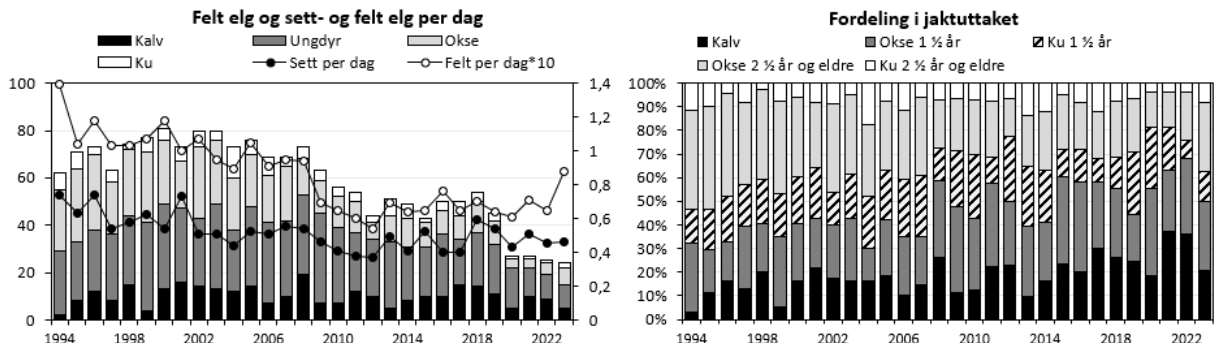
Sirdal kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 24 elg av en kvote på 90 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 27. Bak hver felling lå det omtrent 30 200 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 5 kalv, 10 ungdyr, 2 eldre kyr og 7 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 63 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 74 prosent okser.

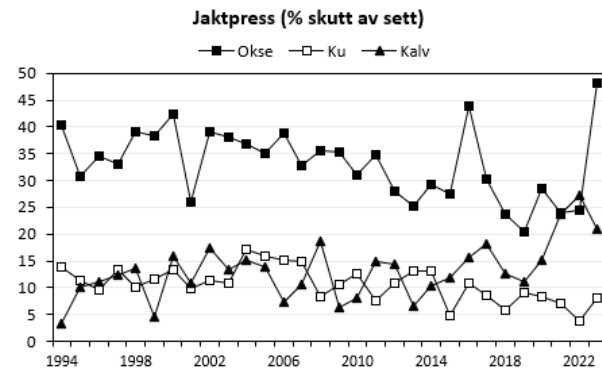
Det ble observert 0,46 elg per jegerdag og felt 0,088 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å være i relativt stabil i siste treårsperiode.

Figur Sirdal 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre del) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre del).

Jaktpress

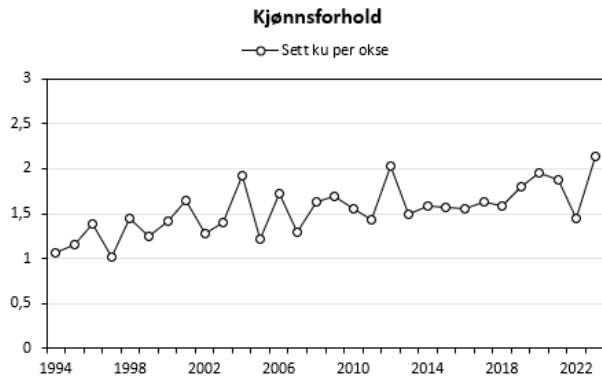
Det ble registrert 272 jegerdager og 125 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget er for lavt til å slå fast at dataene med stor sannsynlighet gjenspeiler de faktiske forhold i kommunen. Her bemerkes også at jaktinnsatsen er nærmest halvert de siste 4 årene, og der noen jaktfelt ikke heller ikke har jaktet. Dette kan gi en lite representativ sammenligning med tidligere års data. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 48, 8 og 21 prosent i 2023.

Figur Sirdal 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

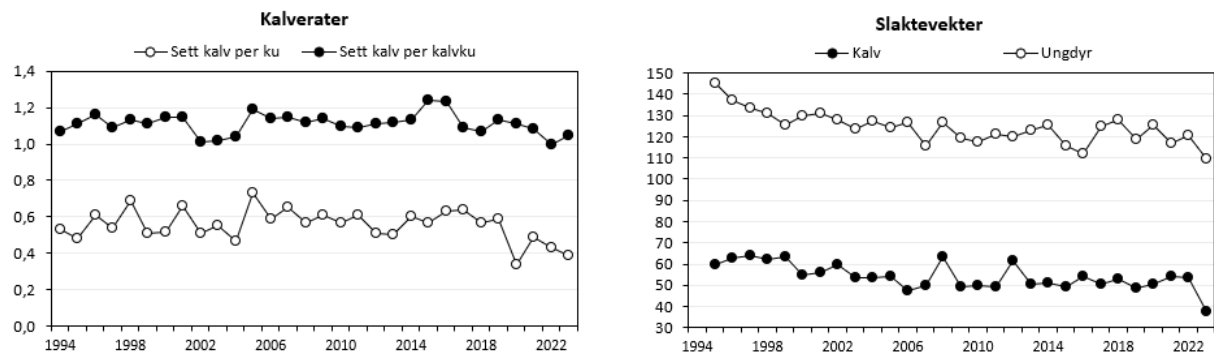
Det ble observert 2,1 ku per okse i 2023, med snitt på 1,8 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært svakt synkende de siste 6 årene.

Figur Sirdal 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

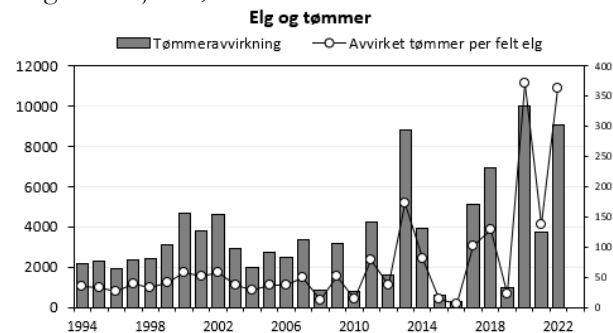
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,39 og 1,05. Det har vært en negativ utvikling for siste treårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 38 kg og 110 kg. Særlig lave var slaktevektene for kalv, som riktignok bare bestod av 5 dyr. Med unntak av 2023, har utviklingstrenden for kalve- og ungdyrvektene vært relativt stabil.

Figur Sirdal 4. Kalve- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

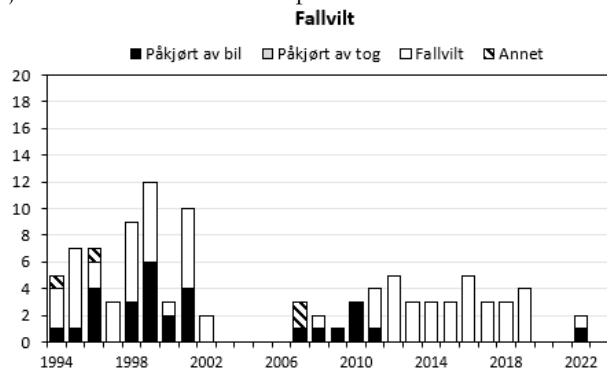
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 7600 m³ årlig. Avvirkning av tømmer har hatt store årlige variasjoner, selv om det i det siste 3-4 årene er avvirket mer tømmer enn tidligere.

Figur Sirdal 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felt elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 1 trafikkdrepte elg. Denne ble påkjørt av bil. I samme periode er det registrert 1 elg omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 1,3 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt.

Figur Sirdal 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

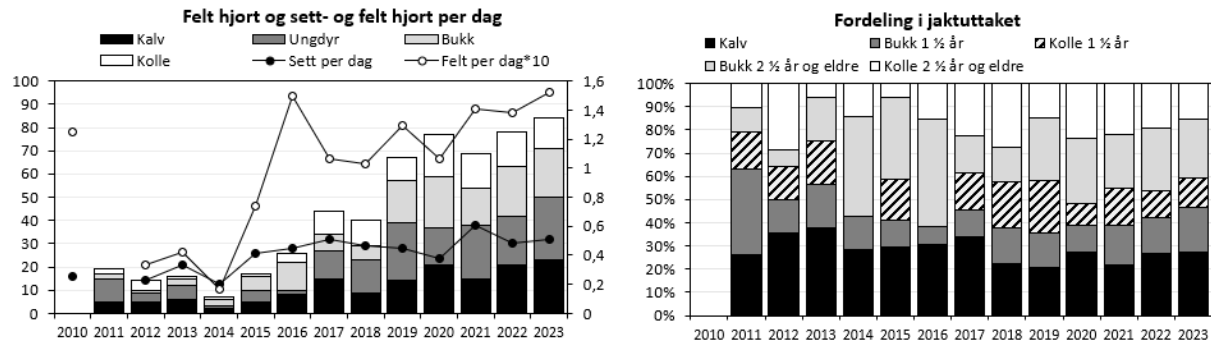
Etter elgbeitetaksten i 2021, ble beitetrykket i Sirdal betegnet som et moderat overbeite. Taksten omfattet imidlertid ikke øvre deler av kommunen. Sett i lys av lave fellingstall de siste 4 årene, vurderes det som lite sannsynlig at tettheten av elg har avtatt, noe som også bekreftes av observasjonsdataene fra jakta. Det er dermed også lite sannsynlig at beitetrykket har forbedret seg nevneverdig. Av denne grunn holder vi frem med å anbefale en svak reduksjon i elgtetthet i Sirdal, og foreslår et uttak i 2024 på minimum 40 elg. Ut ifra den lave observerte kalveandelen de siste 4 årene, vurderes dette uttaket å bidra til en mer robust elgbestand og et mer bærekraftig beite.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 84 hjort av en kvote på 222 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 38. Bak hver felling lå det omtrent 8500 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 23 kalv, 27 ungdyr, 13 eldre kolle og 21 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 60 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 61 prosent bukker.

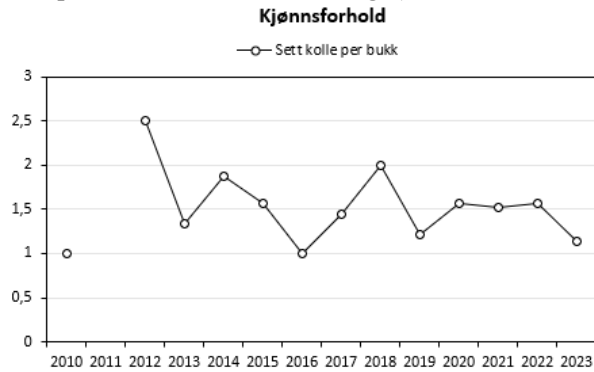
Det ble observert 0,51 hjort per jegerdag og felt 0,152 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å ha vært i svak vekst de siste 4-5 årene.

Figur Sirdal 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnsforhold

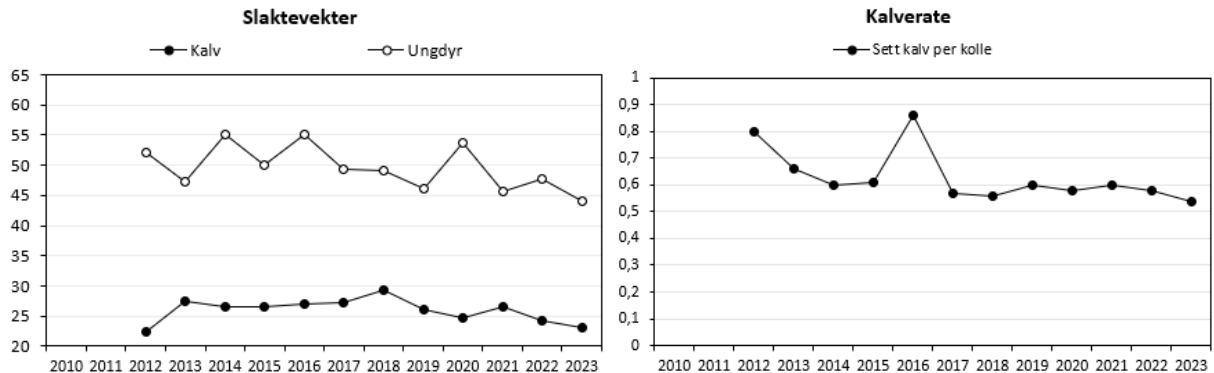
Det ble observert 1,1 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,4 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært på et stabilt nivå over tid, og kjønnsforholdet må betegnes som relativt jevnt.

Figur Sirdal 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 23 kg og 44 kg i 2023. Det har vært en negativ utvikling i slaktevekter de siste 5 årene. Kalveraten var i 2023 på 0,54, og har hatt en negativ trend i siste treårsperiode.

Figur Sirdal 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Til tross for ny fellingsrekord i 2023, vurderes hjortebestanden til å være i svak vekst.

Bestandskondisjonen, særlig slaktevektene har avtatt noe over tid. Dette antas i hovedsak å skyldes tetthetsavhengige faktorer og økt konkurranse. Slaktevektene for ungdyr har de siste tre årene vært lavere enn regionalt mål (50 kg). Det bør være rom for et uttak godt over 100 hjort for å oppnå en reduksjon i tetthet av hjort. Selv om kjønnsforholdet i dag er relativt jevnt, kan det med fordel tilstrebes å ha et høyere uttak av hodyr som et mer effektivt bestandsreduserende tiltak.

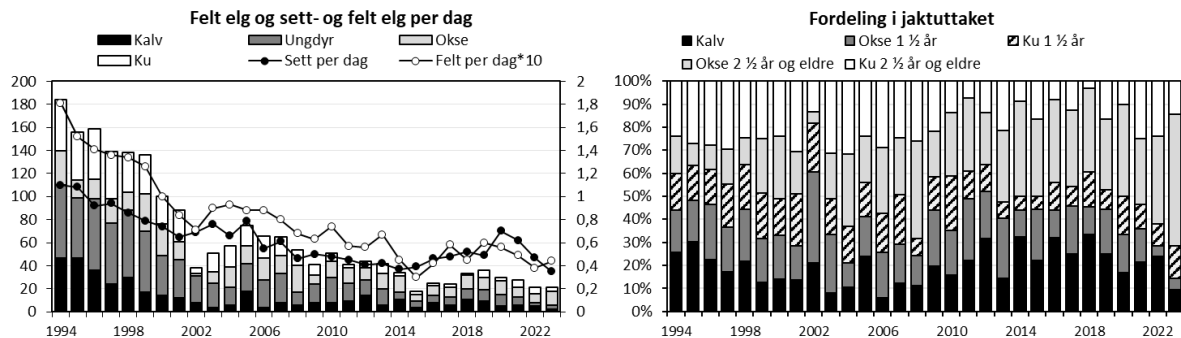
Tvedestrand kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 21 elg av en kvote på 120 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 18. Bak hver felling lå det omtrent 8700 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 2 kalv, 4 ungdyr, 3 eldre kyr og 12 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 29 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 68 prosent okser.

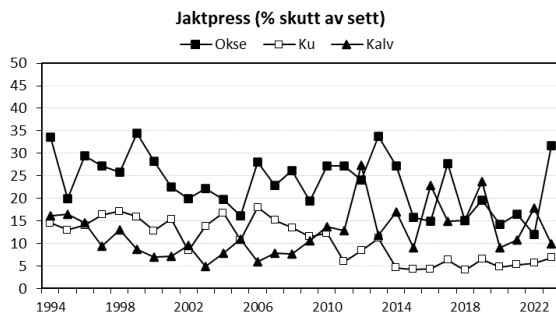
Det ble observert 0,35 elg per jegerdag og felt 0,044 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å synke for siste treårsperiode.

Figur Tvedestrand 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre del) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre del).

Jaktpress

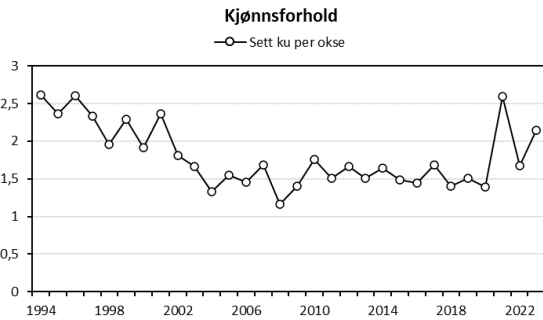
Det ble registrert 474 jegerdager og 164 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget er for lavt for å kunne slå fast at dataene med stor sannsynlighet gjenspeiler de faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 32, 7 og 10 prosent i 2023.

Figur Tvedestrand 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

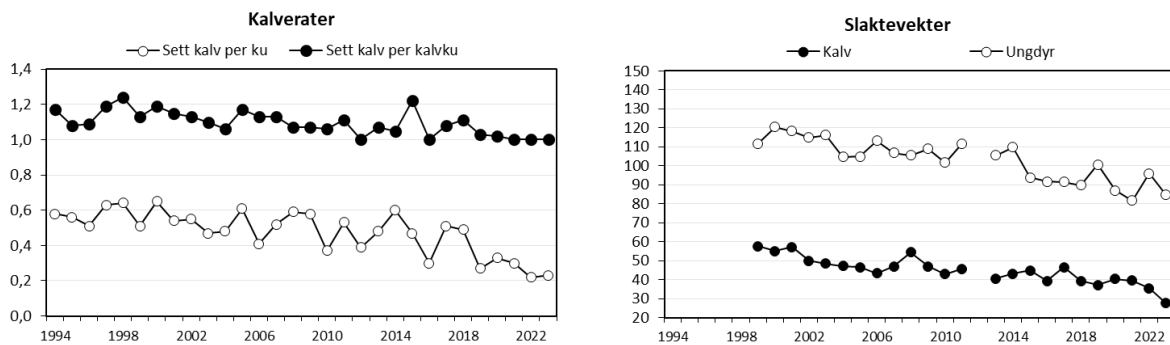
Det ble observert 2,1 ku per okse i 2023, med snitt på 2,2 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært antatt svakt synkende i perioden 2021-2023.

Figur Tvedestrand 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

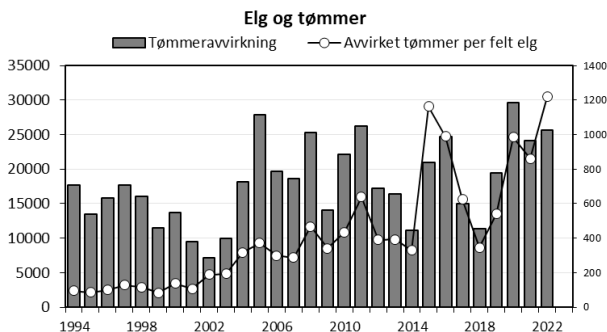
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,23 og 1,0. Det er altså ikke observert tvillingkalver i 2023. Det har vært en negativ utvikling i kalverater for siste femårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 28 kg og 85 kg, men baserer seg på få individ. Det har vært en jevn negativ utvikling i slaktevekter for kalv og ungdyr for hele perioden.

Figur Tvedestrand 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

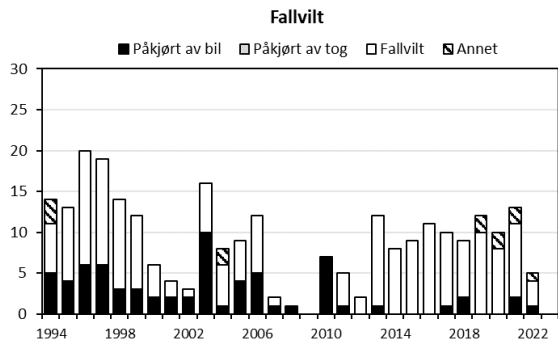
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 26 400 m³ årlig. Det har vært en stabil utvikling i tømmeravvirkning for siste treårsperiode. Økt avvirkning vil ha positiv effekt på førgrunnet på sikt, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Tvedestrand 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 3 trafikkdrepte elg påkjørt av bil. I samme periode er det registrert 20 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 4,8 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Tvedestrand 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

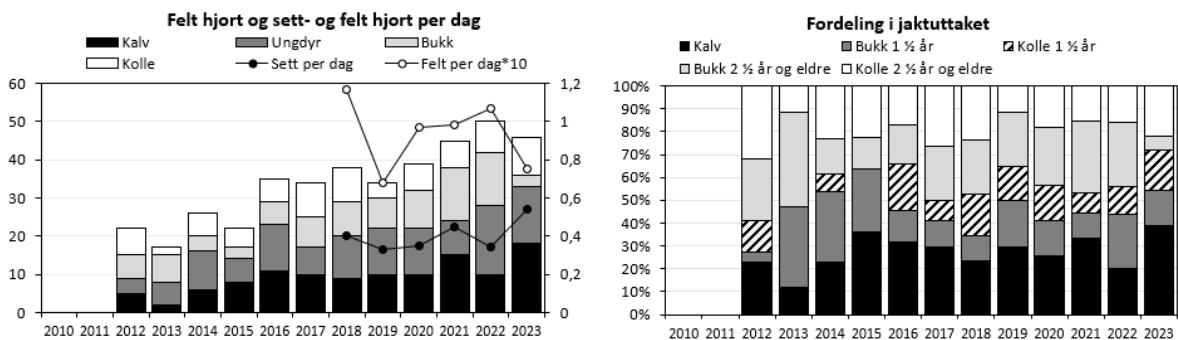
Tettheten av elg i Tvedestrand er synkende, og har de siste årene hatt lav tilvekst som følge av lite kalveproduksjon. Det kompenseres med lav fellingsprosent, men det kan tenkes at tilveksten er noe høyere enn uttaket. Datamengden er noe for lav og tallene må tolkes med varsomhet. Man bør fortsette uttaket av dyr med dårligere kondisjon fremover, og prioritere å få frem individer med god kondisjon. Videre er det også antatt høy naturlig dødelighet i Tvedestrand noe som også har sin påvirkning på uttaket. Det anbefales et uttak på 30 dyr i 2024.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 46 hjort av en kvote på 50 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 92. Bak hver felling lå det omtrent 4000 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 18 kalv, 15 ungdyr, 10 eldre kolle og 3 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 72 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 36 prosent bukker.

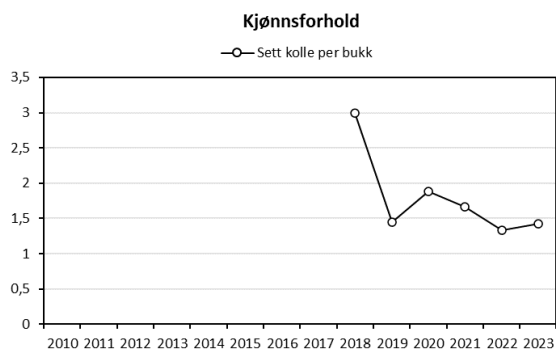
Det ble observert 0,54 hjort per jegerdag og felt 0,075 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å øke for siste femårsperiode.

Figur Tvedestrand 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnsforhold

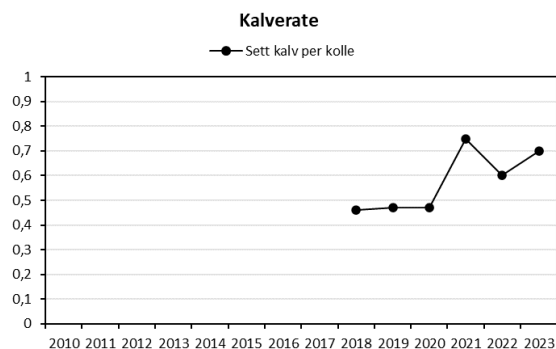
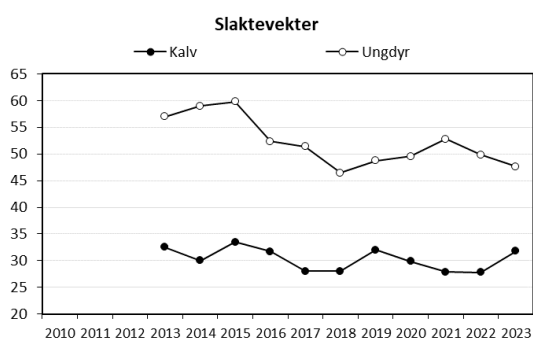
Det ble observert 1,4 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,5 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært stabil i perioden 2020-2023. Andel spissbukker av observerte bukker var på 0,39 i 2023.

Figur Tvedestrand 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 32 kg og 48 kg i 2023. Det har vært en stabil utvikling for siste treårsperiode. Kalveraten var i 2023 på 0,70, og har vært økende for siste treårsperiode.

Figur Tvedestrand 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

I Tvedestrand har tettheten av hjort økt de senere årene, som for resten av fylket. Bestanden virker å ha god kondisjon med gode vekter og høyt antall kalv per kolle. For å unngå at bestanden vokser ut av kontroll anbefales det å opprettholde jaktuttaket for å stabilisere bestanden. Fellingsprosenten var høy i 2023 og kan bli begrensende for uttaket kommende år. Her er det grunnlag for økt tildeling.

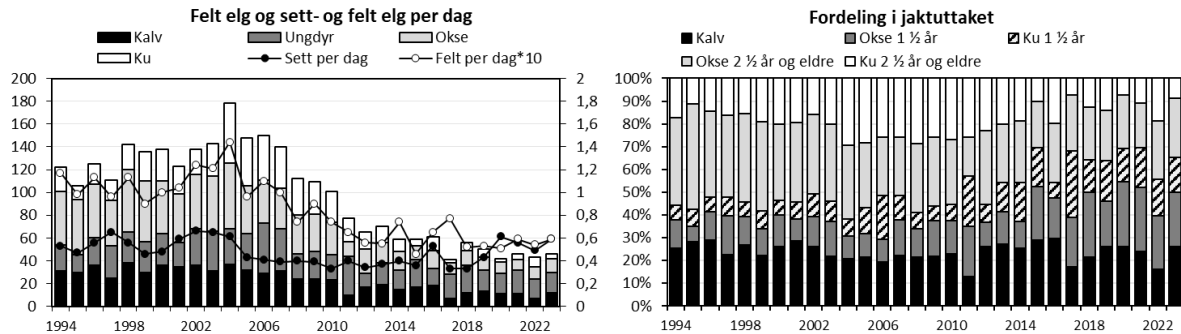
Valle kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 46 elg av en kvote på 65 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 71. Bak hver felling lå det omtrent 11 400 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 12 kalv, 18 ungdyr, 4 eldre kyr og 12 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 65 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 68 prosent okser.

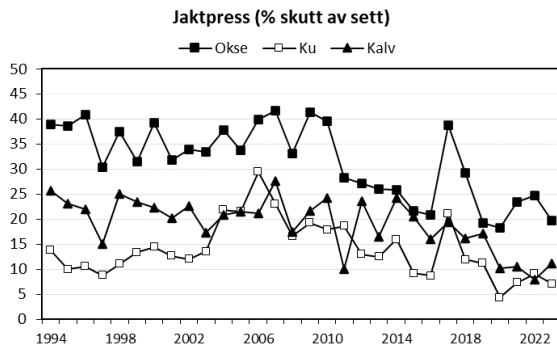
Det ble observert 0,59 elg per jegerdag og felt 0,059 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabilt for siste treårsperiode.

Figur Valle 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

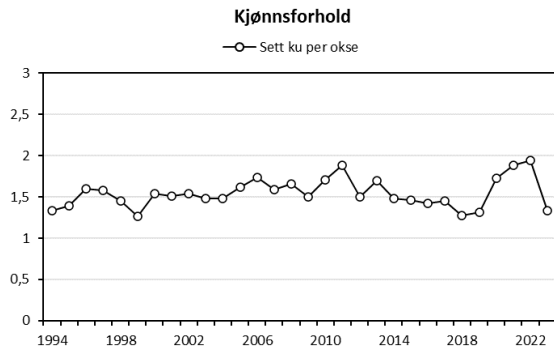
Det ble registrert 778 jegerdager og 460 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget er for lavt til å slå fast at dataene med stor sannsynlighet gjenspeiler de faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 20, 7 og 11 prosent i 2023.

Figur Valle 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

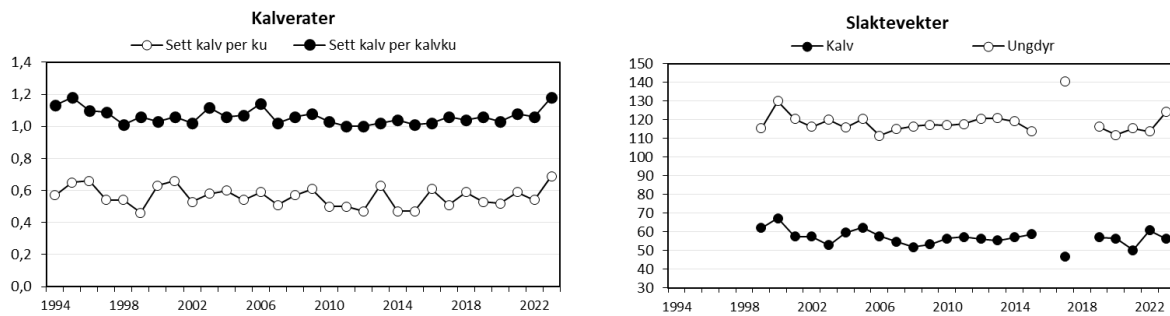
Det ble observert 1,3 ku per okse i 2023, med snitt på 1,7 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært antatt stabil i perioden 2021-2023.

Figur Valle 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

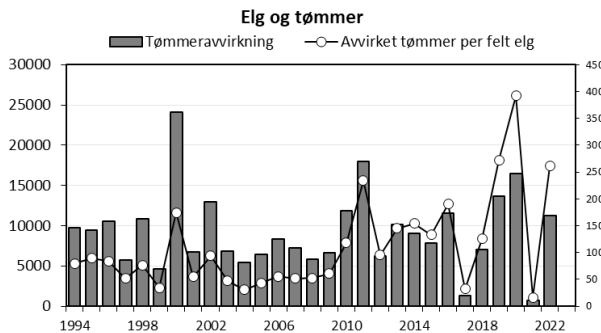
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,69 og 1,18. Det har vært en økning i kalveproduksjon for siste treårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 56 kg og 125 kg. Det har vært en stabil utvikling i kalvevekter og en økning i ungdyrvekter for siste femårsperiode.

Figur Valle 4. Kalve- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

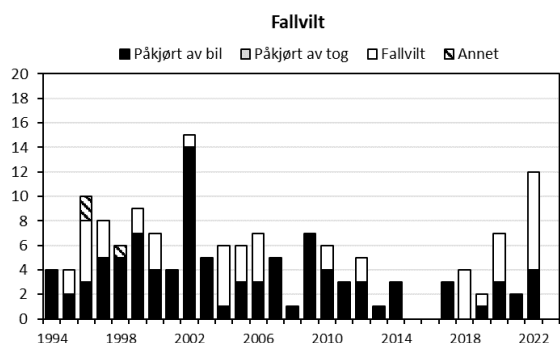
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 9500 m³ årlig. Det har vært en økning i tømmeravvirkning for siste treårsperiode, men det påpekes at det er store variasjoner i avvirkningen mellom år. Økt avvirkning vil ha positiv effekt på fôrgrunnet, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Valle 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 9 trafikkdrepte elg påkjørt av bil. I samme periode er det registrert 12 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 6,9 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som moderat per i dag.

Figur Valle 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

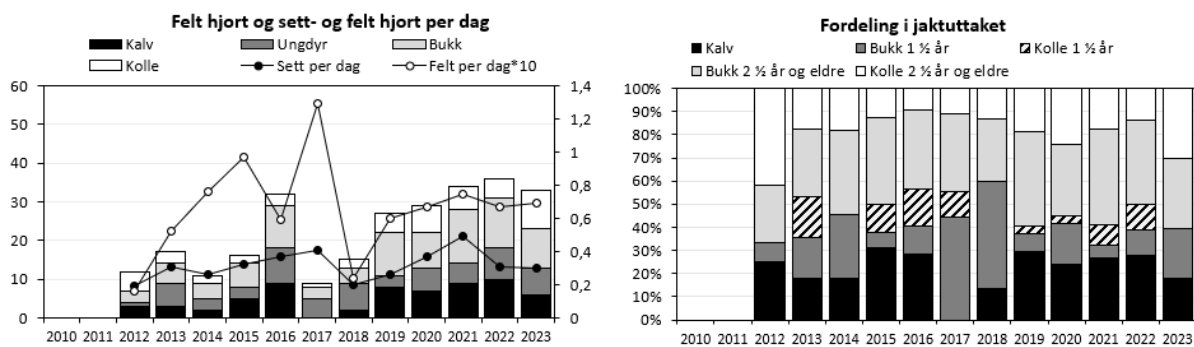
Kondisjonen for elgen i Valle er av de bedre i Agder, samtidig er det noe konflikt knyttet mot skogbruk og trafikk. Det ble registrert moderat overbeite i Valle i 2021, og bestanden virker å ha holdt seg stabil siden den gang. Den forholdsvis gode kalveproduksjonen i 2023 vil gi en vekst i bestanden, og det bør derfor felles en god del mer elg kommende høst. Det anbefales et uttak av 75 dyr i 2024 med hensikt å redusere bestanden.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 33 hjort av en kvote på 87 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 38. Bak hver felling lå det omtrent 15 872 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 6 kalv, 7 ungdom, 10 eldre kolle og 10 eldre bukk. Kalv og ungdom utgjorde 39 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 63 prosent bukker.

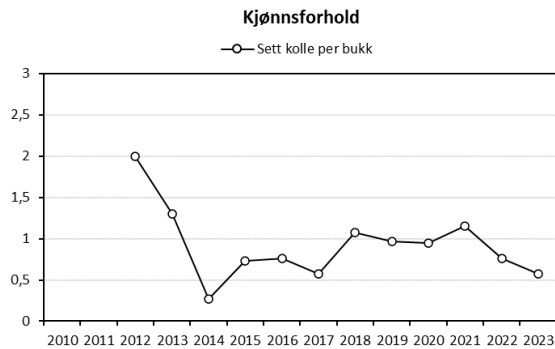
Det ble observert 0,3 hjort per jegerdag og felt 0,069 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabilt for siste treårsperiode.

Figur Valle 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnsforhold

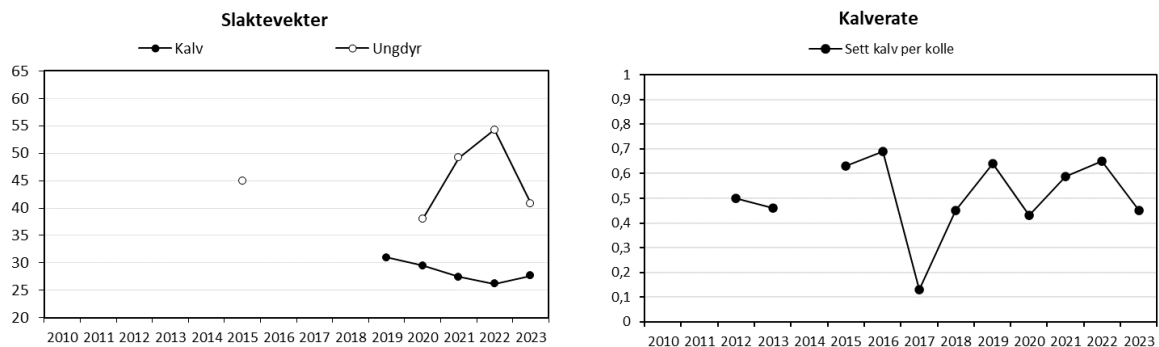
Det ble observert 0,6 kolle per bukk i 2023, med snitt på 0,8 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært økende i perioden 2021-2023. Andel spissbukk av observerte bukker var på 0,29 i 2023.

Figur Valle 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 28 kg og 41 kg i 2023. Det har vært en stabil utvikling for kalvevekter siste treårsperiode, men vekten på ungdyr har hatt en negativ utvikling siste treårsperiode. Kalveraten var i 2023 på 0,45, og har hatt en negativ trend for siste treårsperiode. Overnevnte tall baserer seg riktignok på lite data og må tolkes med varsomhet.

Figur Valle 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Kondisjonen hos kalv og ungdyr virker å være middels god, noe under regionale mål. Tettheten virker å være stabil, på et moderat nivå. Det forekommer trolig regionale forskjeller innad i kommunen. Valle hadde i en undersøkelse fra i fjor en høy andel som mente at beiteskadene på innmark ikke var akseptable⁵. Som vi kjenner til fra merkeprosjekt kan hjorten i Valle vandre over store områder, og kan for eksempel oppholde seg i Fyresdal og Tokke på vinterstid. På grunn av denne vandringen kan det være utfordrende å drive forvaltning på kommunalt nivå når dyrene ferdes på tvers av kommunegrenser.

For at bestanden ikke skal vokse ukontrollert og at konfliktnivå mot jord- og skogbruk holdes akseptable, anbefales det å opprettholde eksisterende jakttrykk. Det anbefales også å registrere sett hjort data og slaktevekter for å få forvaltningsrelevant informasjon.

⁵ Meland, M., Lysestøl, S. Arstein, A. og Åsan, E. 2023. Beiteskader fra hjort i Agder – kartlegging av beiteskader på skog og innmark, samt forslag til overvåkingsprogram. Faun rapport R21-2023. Faun Naturforvaltning.

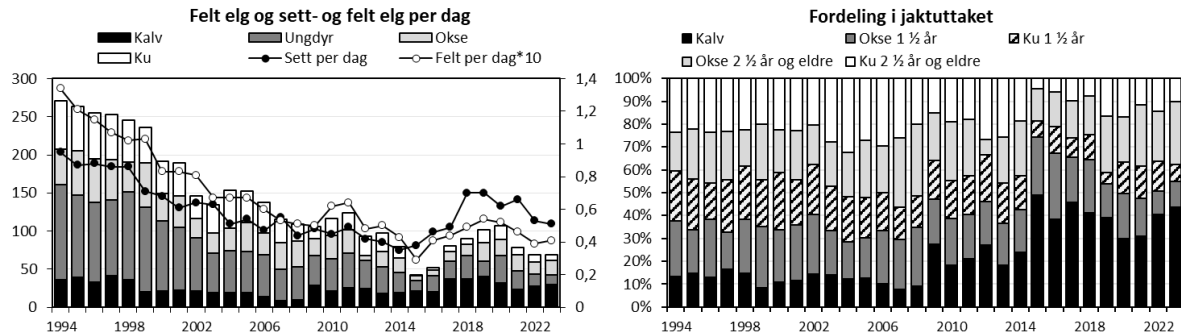
Vegårshei kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 69 elg av en kvote på 118 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 58. Bak hver felling lå det omtrent 4616 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 30 kalv, 13 ungdyr, 7 eldre kyr og 19 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 62 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 69 prosent okser.

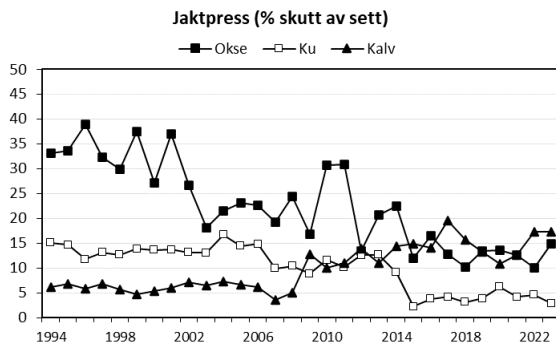
Det ble observert 0,51 elg per jegerdag og felt 0,041 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabil for siste treårsperiode.

Figur Vegårshei 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre del) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre del).

Jaktpress

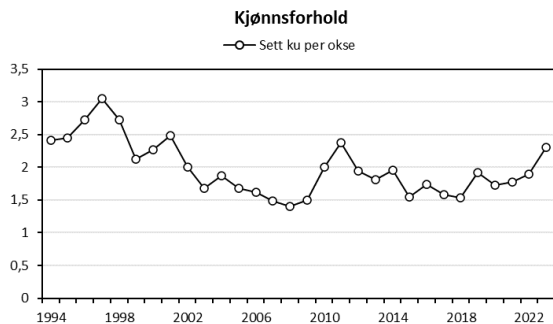
Det ble registrert 1703 jegerdager og 874 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 15, 3 og 17 prosent i 2023.

Figur Vegårshei 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

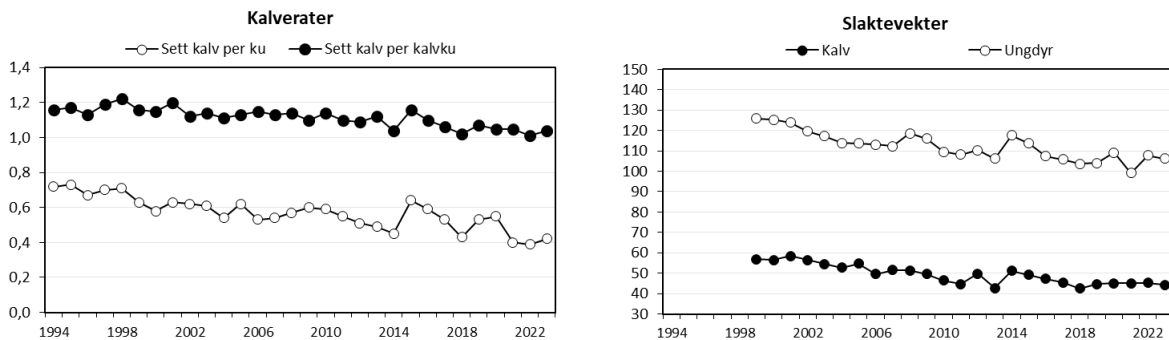
Det ble observert 2,3 ku per okse i 2023, med snitt på 2 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært synkende i perioden 2021-2023.

Figur Vegårshei 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

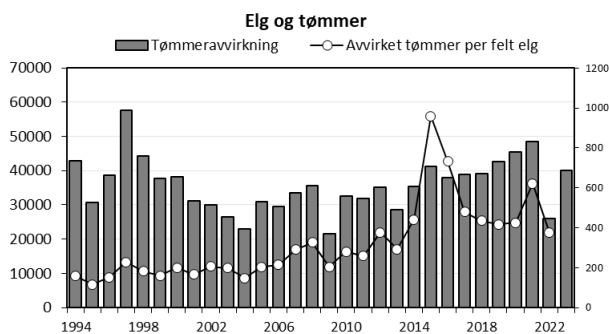
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,42 og 1,04. Det har vært en stabil utvikling i kalveproduksjon for siste treårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 44 kg og 106 kg. Det har vært en stabil utvikling i begge for siste treårsperiode.

Figur Vegårshei 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

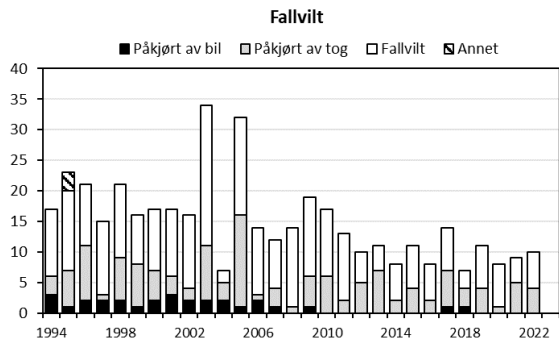
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 40 000 m³ årlig. Det har vært en stabil utvikling i tømmeravvirking for siste treårsperiode. Økt avvirking siste tiårsperiode vil ha positiv effekt på fôrgrunlaget, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Vegårshei 5. Tømmeravvirking og avvirking per felt elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 10 trafikkdrepte elg påkjørt av tog. I samme periode er det registrert 17 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 5,8 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt til moderat per i dag.

Figur Vegårshei 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

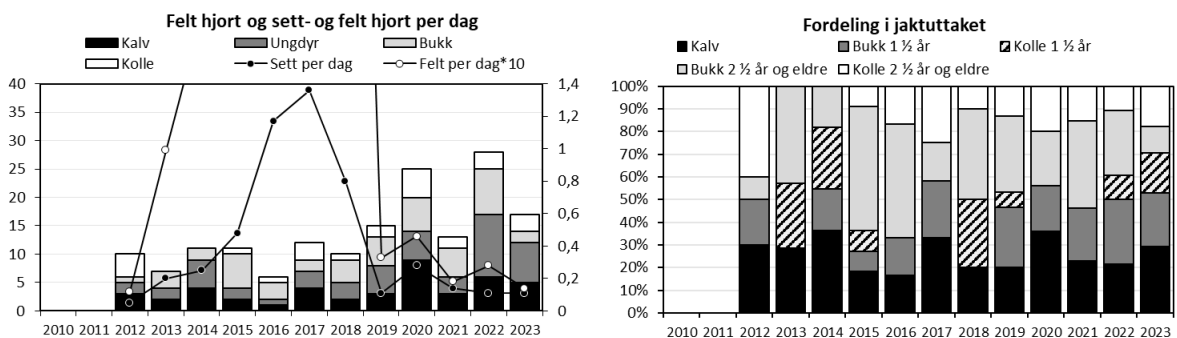
Det er en gjennomgående trend at kondisjon virker å holde seg på et stabilt lavt nivå de siste årene. Beitetaksten i 2021 viste et bærekraftig beitetrykk, og bestanden virker å ha sunket svakt siden den gang. Som følge av lav kondisjon og noe konflikt mot jernbane, anbefaler vi at bestanden reduseres noe. Det anbefales et uttak rundt 95 dyr i 2024. Stor andel okser i uttaket i 2023 vil trolig medvirke til kjønnsforholdet forblir skjevt, om ikke skjevare. Det anbefales å felle en større andel hodyr for å motvirke ytterligere skjevhet i kjønnsforhold og for å regulere bestanden mer effektivt.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 17 hjort av en kvote på 52 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 33. Bak hver felling lå det omtrent 18 700 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 5 kalv, 7 ungdyr, 3 eldre kolle og 2 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 71 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 50 prosent bukker.

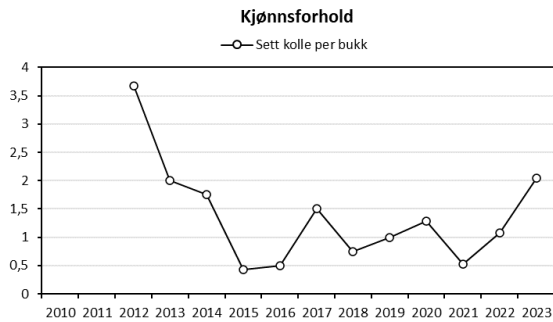
Det ble observert 0,11 hjort per jegerdag og felt 0,014 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabilt for siste treårsperiode.

Figur Vegårshei 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnsforhold

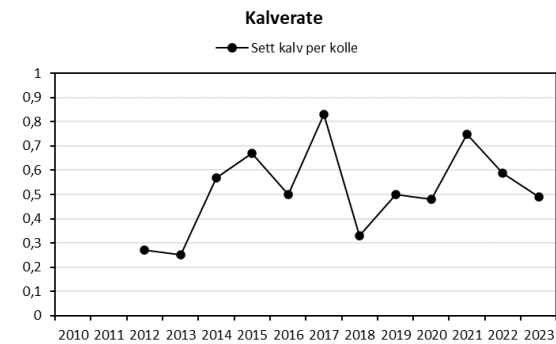
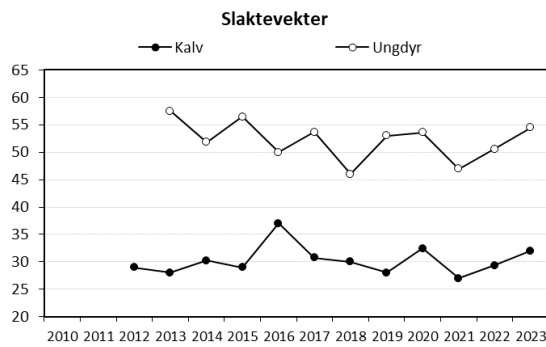
Det ble observert 2,1 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,2 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært synkende i perioden 2020-2023.

Figur Vegårshei 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 32 kg og 54 kg i 2023, men få innrapporterte vekter danner et usikkert snitt. Kalveraten var i 2023 på 0,49, og har hatt vært stabil for siste treårsperiode.

Figur Vegårshei 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Det ble rapportert en betydelig jaktinnsats for hjort i kommunen i 2023. Antall jegerdager har økt betydelig de siste årene. Foreløpig er det en lav hjortetetthet og rom for å øke bestanden, om ønskelig. Det er antatt at tettheten vil øke i området som følge av en generell vekst i fylket. Derfor er det fornuftig å opprettholde et visst uttak for å unngå kraftig bestandsvekst.

Det mangler innrapportering av flere felte kalver og ungdyr. Rapportering av slaktevekter bidrar med forvaltningsrelevant informasjon og bør derfor prioriteres.

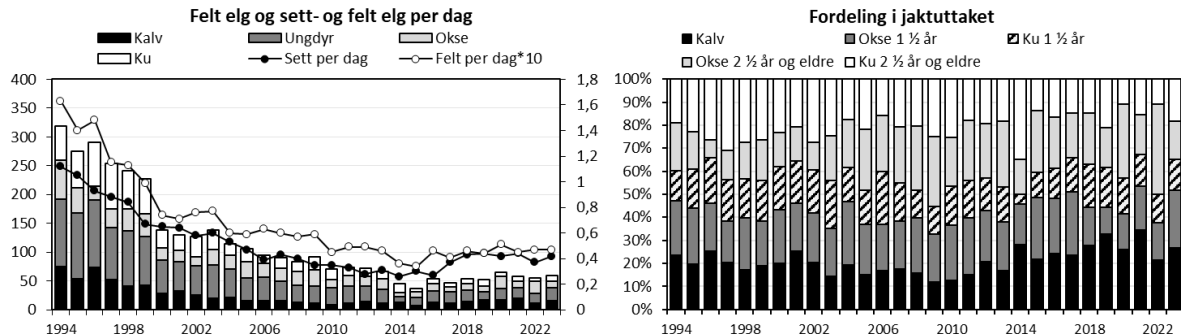
Vennesla kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 60 elg av en kvote på 75 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 80. Bak hver felling lå det omtrent 5770 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 16 kalv, 23 ungdyr, 11 eldre kyr og 10 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 65 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 57 prosent okser.

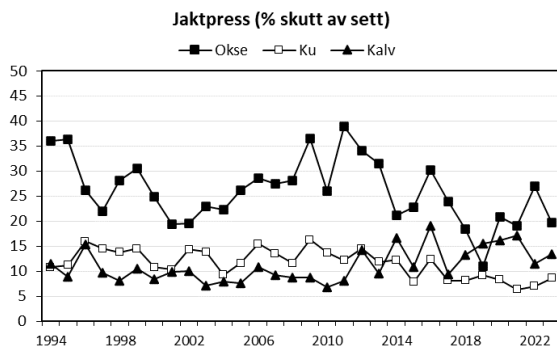
Det ble observert 0,42 elg per jegerdag og felt 0,047 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabilt for siste treårsperiode.

Figur Vennesla 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

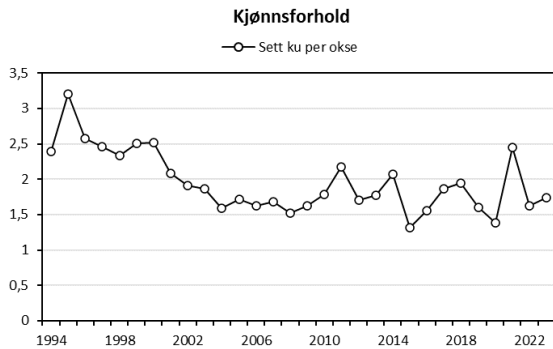
Det ble registrert 1277 jegerdager og 540 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 20, 9 og 13 prosent i 2023.

Figur Vennesla 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

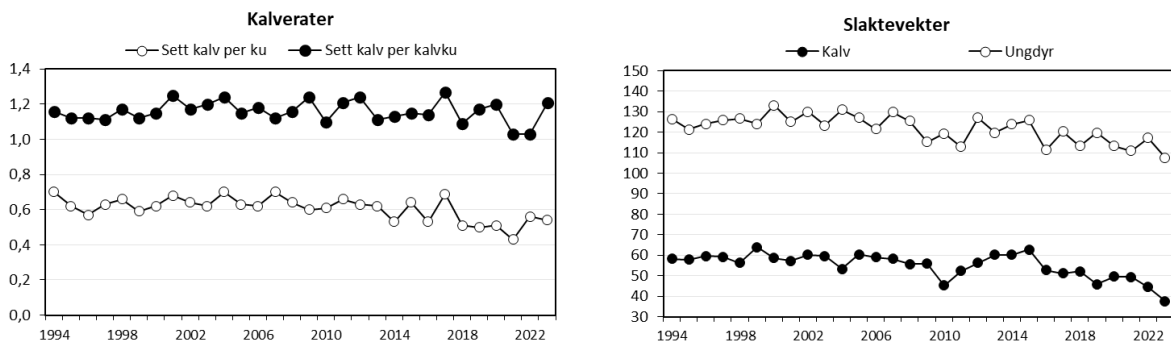
Det ble observert 1,7 ku per okse i 2023, med snitt på 1,9 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært stabil til svakt synkende i siste femårsperiode.

Figur Vennesla 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

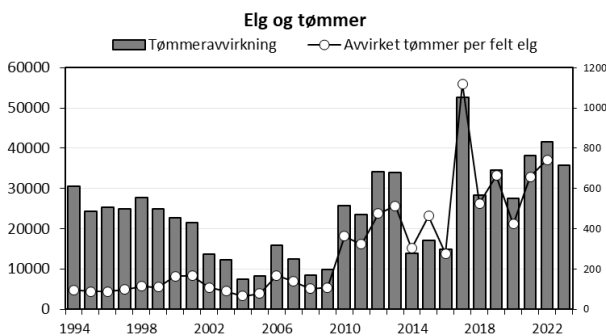
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,54 og 1,21. Det har vært en stabil utvikling i kalveproduksjonen for siste femårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 38 kg og 108 kg. Det har vært en negativ utvikling i begge kategorier siste treårsperiode.

Figur Vennesla 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

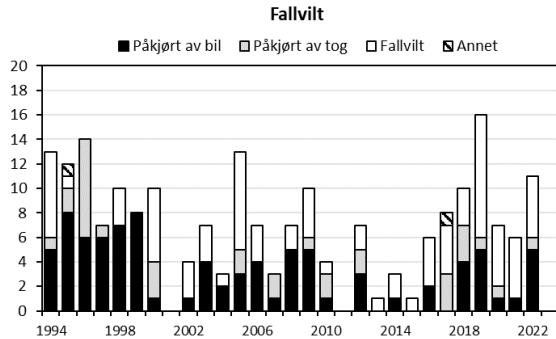
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 35 700 m³ årlig. Det har vært en stabil utvikling i tømmeravvirkning for siste treårsperiode, men på et høyere nivå enn perioden før 2017. Økt avvirkning den siste perioden vil ha positiv effekt på førgrunnet på sikt, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Vennesla 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 9 trafikkdrepte elg, hvorav 7 påkjørt av bil og 2 påkjørt av tog. I samme periode er det registrert 15 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 5 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Vennesla 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

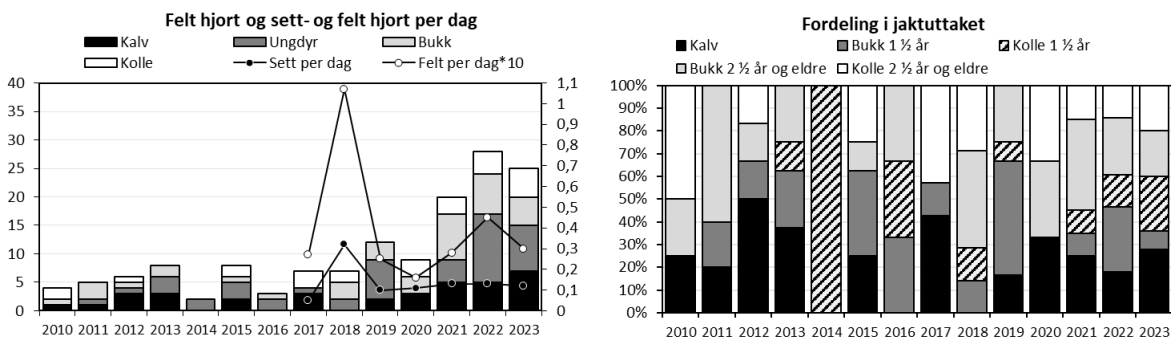
Kondisjonen for både kalv og ungdyr har hatt en betydelig nedgang de senere årene. Beitetaksten i 2021 viste et overbeite på ROS-artene. Bestanden virker å holde seg noenlunde like stor som den gang og det anbefales derfor en svak reduksjon i tetthet. Kalveproduksjonen i 2023 var forholdsvis god og det bør derfor tas høyde for en vekst i stammen mot 2024. Det anbefales et uttak på 70 elg i 2024 med mål om en svak bestandsreduksjon.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 25 hjort av en kvote på 69 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 36. Bak hver felling lå det omtrent 13 980 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 7 kalv, 8 ungdyr, 5 eldre kolle og 5 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 60 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 39 prosent bukker.

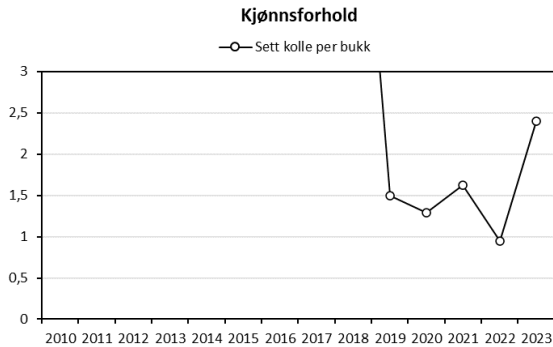
Det ble observert 0,12 hjort per jegerdag og felt 0,03 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å øke svakt siste treårsperiode.

Figur Vennesla 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnsforhold

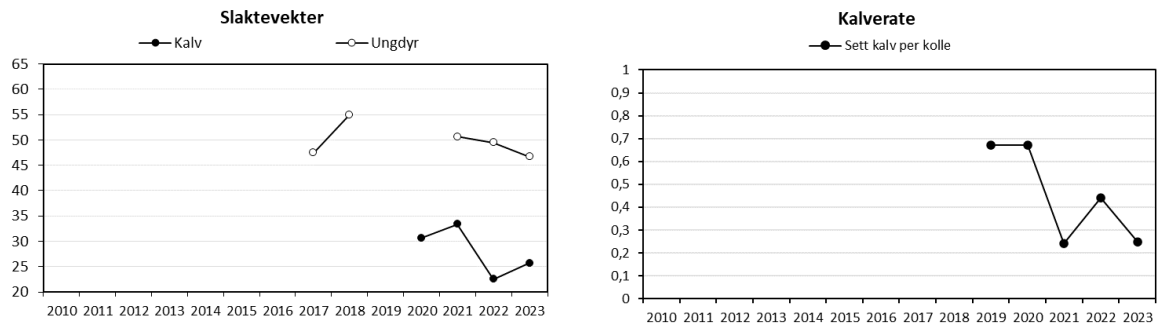
Det ble observert 2,4 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,7 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært antatt synkende i perioden 2020-2023.

Figur Vennesla 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 26 kg og 47 kg i 2023. Det har vært en negativ utvikling for siste treårsperiode. Kalveraten var i 2023 på 0,25, og har hatt en negativ trend for siste treårsperiode. Overnevnte er basert på få individ og må derfor tolkes med forsiktighet.

Figur Vennesla 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Bestandstettheten kan se ut til å øke svakt, men det er fortsatt en relativt lav tetthet av hjort i Vennesla. Det er for lavt antall individer å vurdere kondisjon. Vi anbefaler å opprettholde jaktuttaket for å motvirke en ukontrollert bestandsvekst. Vi oppfordrer også til å rapportere inn sett hjort data og slaktevekter for å få tilstrekkelig forvaltningsrelevant informasjon om bestanden.

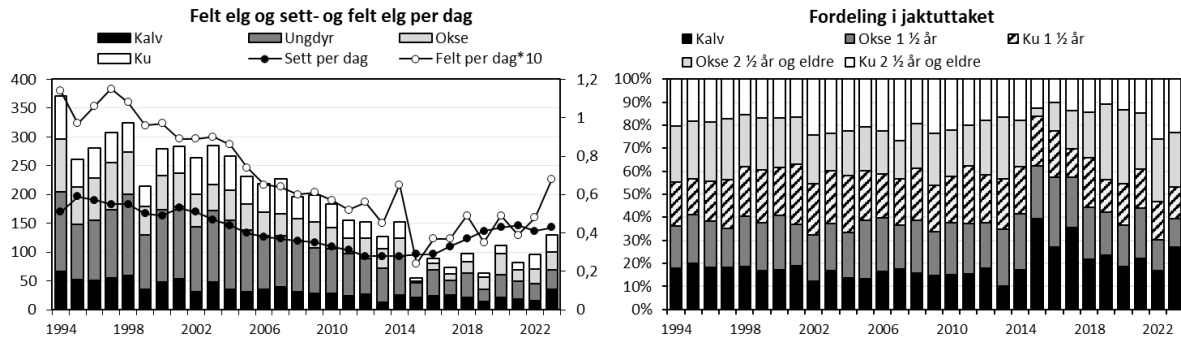
Åmli kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 130 elg av en kvote på 150 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 87. Bak hver felling lå det omtrent 8301 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 35 kalv, 34 ungdyr, 30 eldre kyr og 31 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 53 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 49 prosent okser.

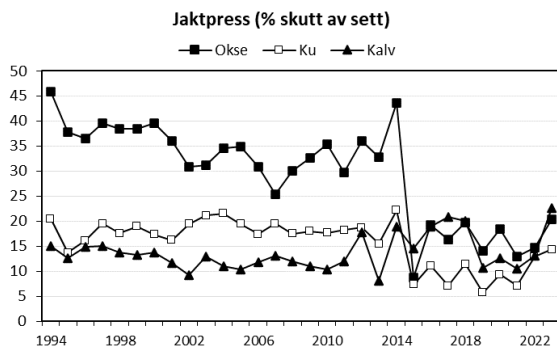
Det ble observert 0,43 elg per jegerdag og felt 0,068 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabil for siste treårsperiode.

Figur Åmli 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

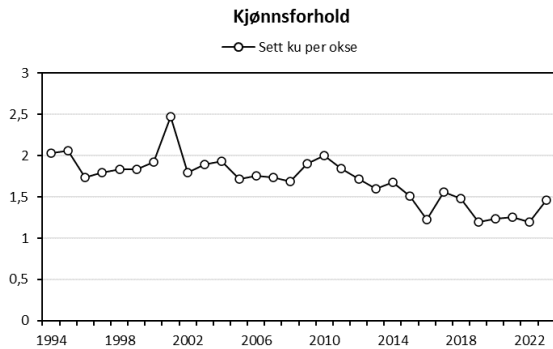
Det ble registrert 1915 jegerdager og 829 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen med stor sikkerhet. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 20, 14 og 23 prosent i 2023.

Figur Åmli 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

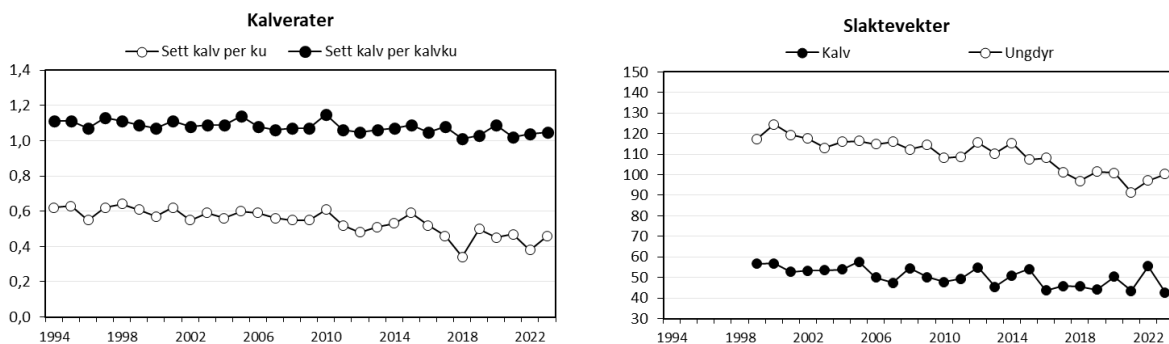
Det ble observert 1,5 ku per okse i 2023, med snitt på 1,3 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært stabil til svakt synkende siste femårsperiode.

Figur Åmli 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

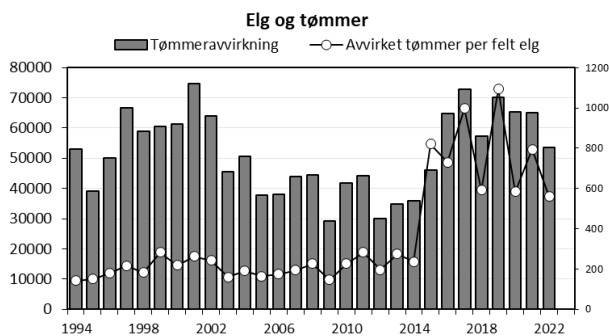
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,46 og 1,05. Det har vært en stabil utvikling i kalveproduksjon siste femårsperiode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 43 kg og 100 kg. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv i fjor er den laveste registrerte i kommunen.

Figur Åmli 4. Kalve- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

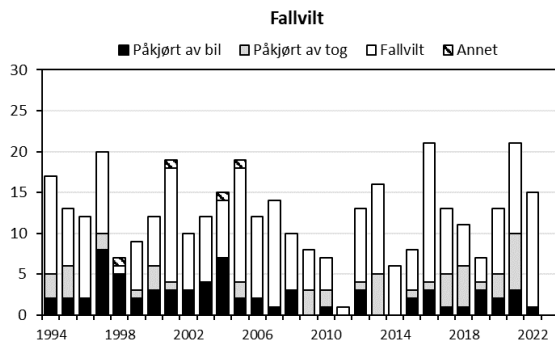
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 61 400 m³ årlig. Det har vært en økning i tømmeravvirkning den siste perioden, fra 2014 til i dag. Økt avvirkning den siste tiden vil ha positiv effekt på førgrunnet på sikt, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Åmli 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det registrert 16 trafikkdrepte elg, hvorav 6 ble påkjørt av bil og 10 påkjørt av tog. I samme periode er det registrert 33 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Trafikkdrepte elg utgjorde 5,5 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Åmli 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

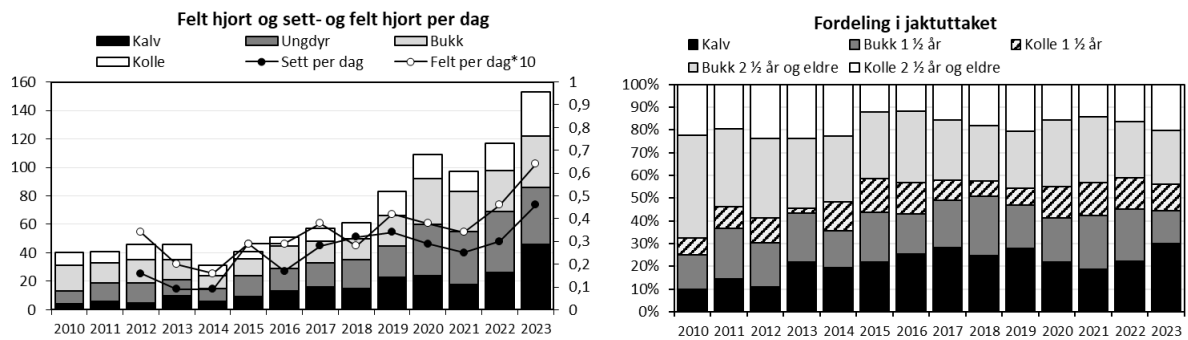
Kondisjonen er i snitt på et lavt nivå i kommunen. Beitetaksten viste et moderat beitetrykk i Åmli med overbeite på ROS-artene. Sett i lys av dette anbefales det å redusere bestanden. Jaktuttaket økte betydelig i 2023 og har trolig hatt en svak reduserende effekt på bestanden. Vi anbefaler å opprettholde jaktuttaket også i 2024 med et uttak rundt 150 dyr.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 153 hjort av en kvote på 179 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 85. Bak hver felling lå det omtrent 7100 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 46 kalv, 40 ungdyr, 31 eldre kolle og 36 eldre bukk. Kalv og ungdyr utgjorde 56 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 54 prosent bukker.

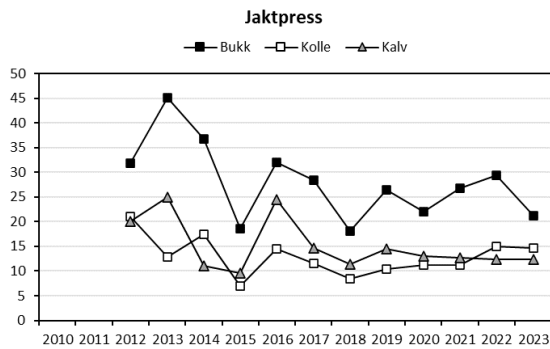
Det ble observert 0,46 hjort per jegerdag og felt 0,064 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten har økt for siste treårsperiode.

Figur Åmli 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

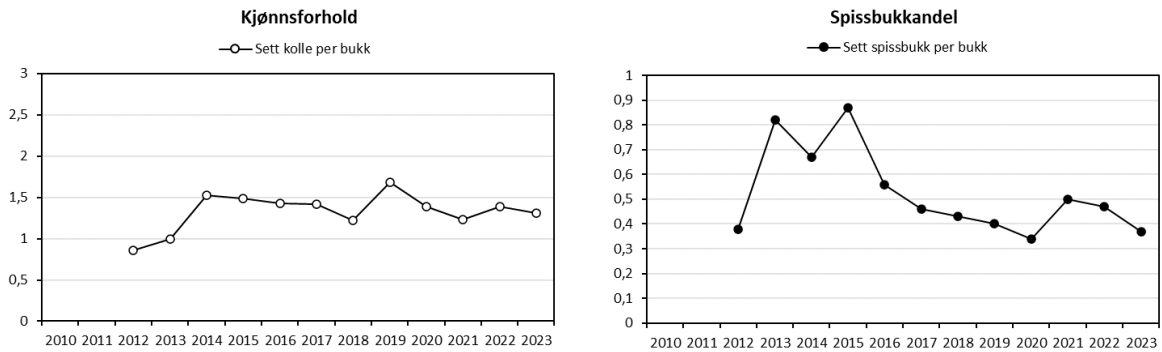
Det ble registrert 1553 jegerdager og 718 observasjoner av hjort i 2023. Datagrunnlaget ansees dermed som tilstrekkelig for å kunne gjenspeile faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for bukk, kolle og kalv var på henholdsvis 21, 15 og 12 prosent i 2023.

Figur Åmli 8. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnsforhold

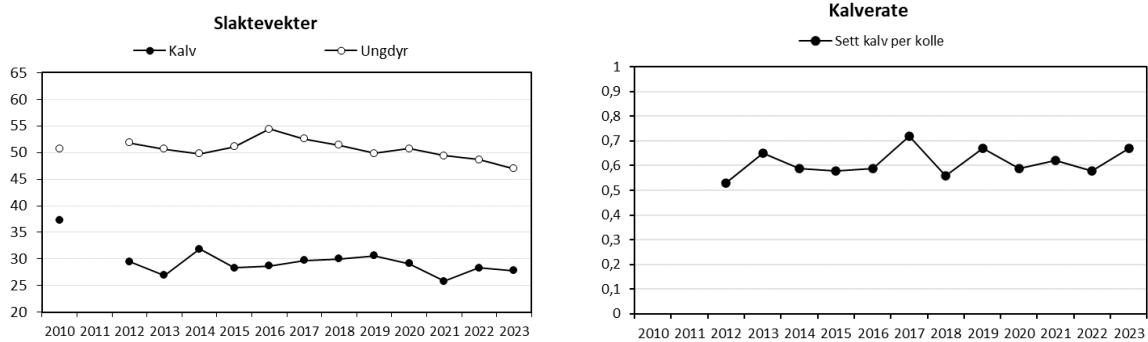
Det ble observert 1,3 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,3 for siste treårsperiode. Andelen bukk har vært stabil i perioden 2020-2023. Andel spissbukk av observerte bukker var på 37 prosent i 2023.

Figur Åmli 9. Sett kolle per bukk (venstre delfigur) og sett spissbukk per bukk (høyre delfigur).

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr var på henholdsvis 28 kg og 47 kg i 2023. Det har vært en svak negativ trend for slaktevekter for begge kategorier siste femårsperiode. Kalveraten var i 2023 på 0,67, og har vært stabil trend for siste femårsperiode.

Figur Åmli 10. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Hjortebestanden i Åmli ser fortsatt ut til å være i vekst, og for å holde bestandsveksten under kontroll anbefales det å opprettholde jaktuttaket på dagens nivå. Et økt uttak av hodyr vil ha en større bestandsregulerende effekt, og anbefales for å unngå videre økning i tetthet.

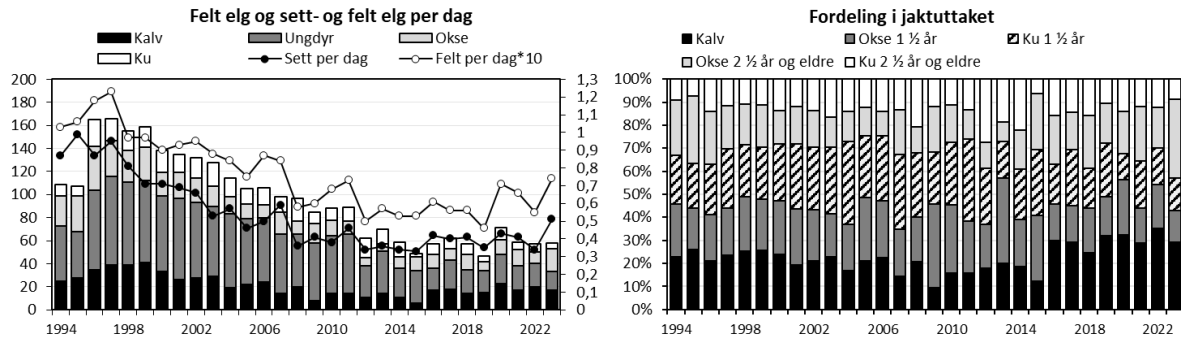
Åseral kommune

Elg

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 58 elg av en kvote på 106 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 55. Bak hver felling lå det omtrent 8702 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 17 kalv, 16 ungdyr, 5 eldre kyr og 20 eldre okser. Kalv og ungdyr utgjorde 57 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 68 prosent okser.

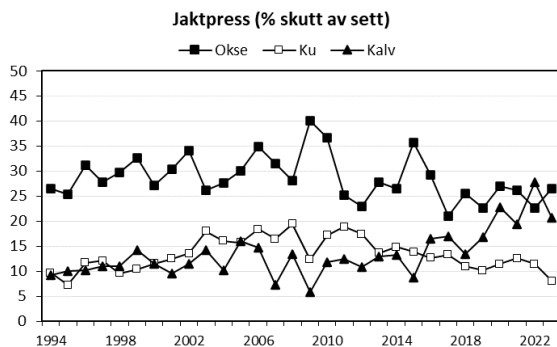
Det ble observert 0,51 elg per jegerdag og felt 0,074 elg per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å øke for siste treårsperiode.

Figur Åseral 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte elg fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Jaktpress

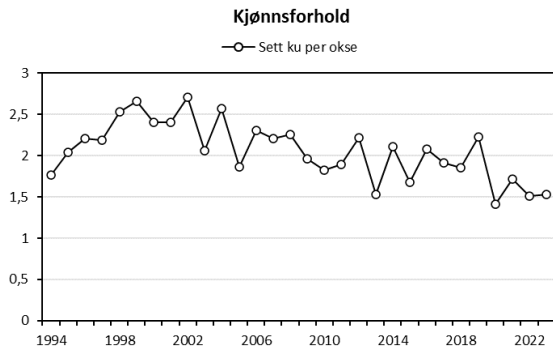
Det ble registrert 780 jegerdager og 395 observasjoner av elg i 2023. Datagrunnlaget er for lavt til å slå fast om årets indekser med stor sannsynlighet gjenspeiler faktiske forhold i kommunen. Prosent skutt av sett for okse, ku og kalv var på henholdsvis 26, 8, og 21 prosent i 2023.

Figur Åseral 2. Jaktpress ut fra andelen skutte av sette dyr.

Kjønnssforhold

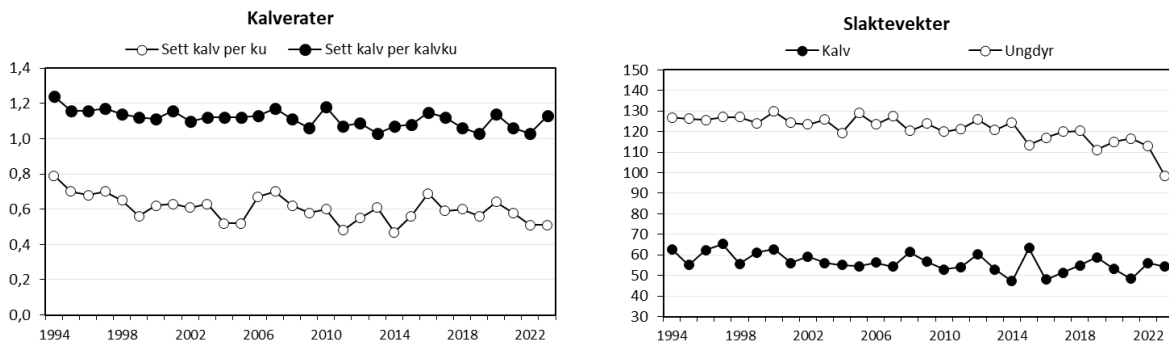
Det ble observert 1,5 ku per okse i 2023, med snitt på 1,6 for siste treårsperiode. Okseandelen har vært stabil for perioden 2020-2023.

Figur Åseral 3. Sett ku per okse.

Bestandskondisjon

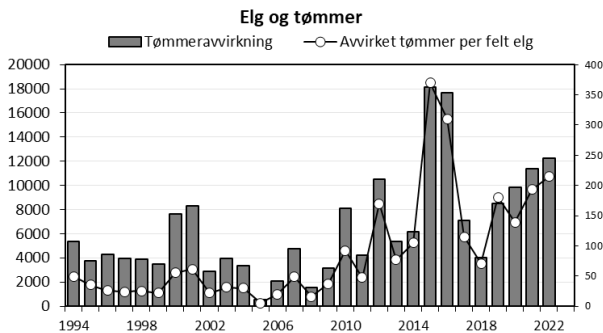
Kalve- og tvillingratene var i 2023 på henholdsvis 0,51 og 1,13. Det har vært en negativ trend særlig for «kalv per kalvku» siste periode. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og ungdyr var i 2023 på henholdsvis 54 kg og 98 kg. Det har vært en stabil utvikling i slaktevekter for kalv og negativ utvikling for ungdyrvekter for siste treårsperiode.

Figur Åseral 4. Kalv- og tvillingrate (venstre delfigur) og gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (høyre delfigur).

Elg og tømmer

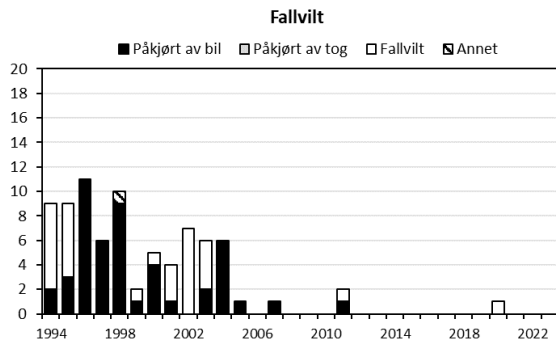
I perioden 2020-2022 er det i snitt avvirket rundt 11 200 m³ årlig. Det har vært en økning i tømmeravvirkning siste tiårsperiode. Økt avvirkning den siste tiden vil ha positiv effekt på forgrunnlaget, dersom tettheten av elg holdes på et bærekraftig nivå.

Figur Åseral 5. Tømmeravvirkning og avvirkning per felte elg.

Elg og trafikk

I perioden 2020-2022 er det ikke registrert trafikkdrepte elg. Trafikkdrepte elg utgjorde dermed 0 prosent av jaktuttaket for siste treårsperiode. I samme periode er det registrert 1 omkommet eller felt av andre årsaker (fallvilt). Konfliktnivået mellom elg og trafikk ansees som lavt per i dag.

Figur Åseral 6. Fallvilt av elg (trafikkdrept og felt eller omkommet av andre årsaker).

Anbefaling elg

Gjennomsnittlig slaktevekt for ungdyr var betydelig lavere i fjor enn tidligere år. Samtidig mangler det innrapporterte vekter for mange felte dyr i 2023, noe som påvirker snittvekter. Eksempelvis ligger det ingen innrapporterte vekter fra Ytre Åseral viltlag. Vi minner om viktigheten av rapportering av slaktevekter til hjorteviltregisteret for å få forvaltningsrelevant data.

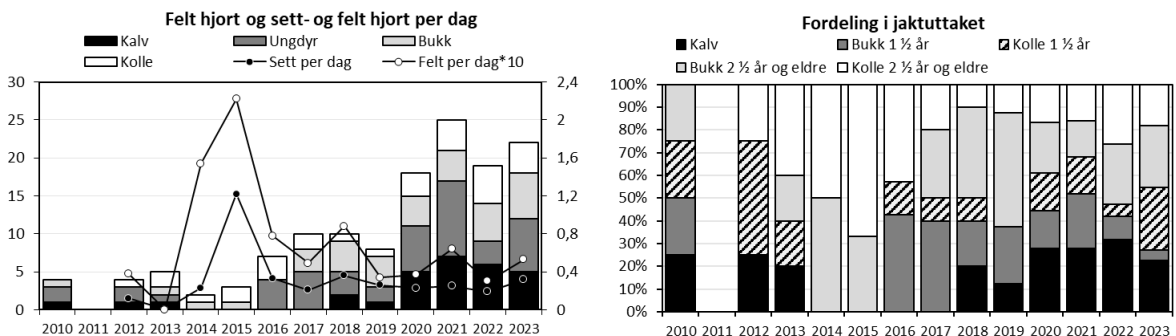
Kondisjonen på bestanden har hatt en negativ utvikling over tid. Kalveproduksjonen er på et greit nivå sett i Agder-perspektiv, men er likevel ikke så god som den bør være. Sett elg per jegerdag økte en del i 2023, men dette kan skyldes tilfeldigheter og det knyttes noe usikkerhet til hvor reel økningen gjenspeiler en tilsvarende vekst i bestanden. Det anbefales å stabilisere bestanden med et uttak rundt 70 dyr i 2024.

Hjort

Fellingstall og bestandsutvikling

I 2023 ble det felt 22 hjort av en kvote på 86 tildelte dyr, noe som tilsvarer en fellingsprosent på 26. Bak hver felling lå det omtrent 22 900 dekar tellende areal. Uttaket fordelte seg på 5 kalv, 7 ungdyr, 4 eldre kolle og 6 eldre bukker. Kalv og ungdyr utgjorde 55 prosent av uttaket i 2023, mens av dyr 1,5 år og eldre var 41 prosent bukker.

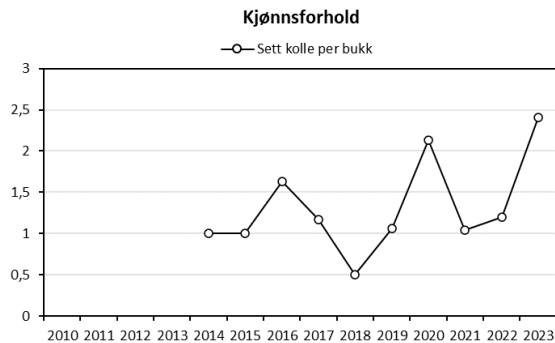
Det ble observert 0,32 hjort per jegerdag og felt 0,053 hjort per jegerdag i 2023. Bestandstettheten virker å holde seg stabil til svakt økende for siste fireårsperiode.

Figur Åseral 7. Felte hjort, sett hjort per jegerdag, samt felt hjort per jegerdag*10 (venstre delfigur) og felte hjort fordelt på alder og kjønn (høyre delfigur).

Kjønnsforhold

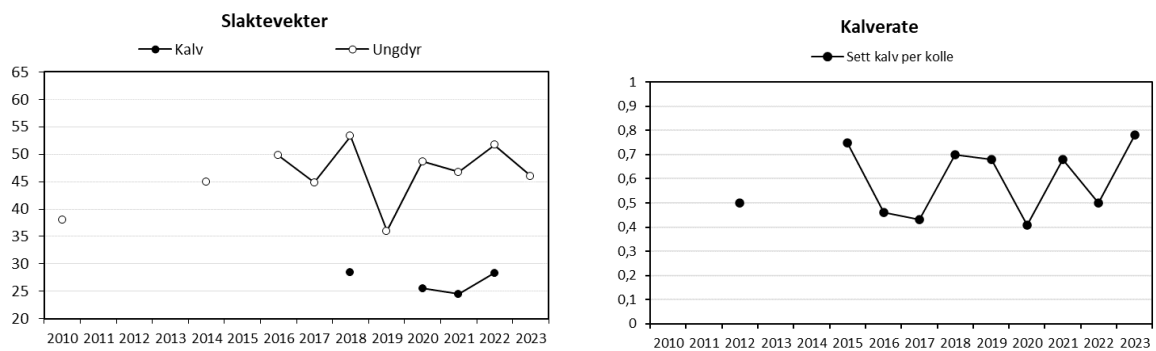
Det ble observert 2,4 kolle per bukk i 2023, med snitt på 1,6 for siste treårsperiode. Andelen bukk virker å ha sunket i perioden 2021-2023.

Figur Åseral 8. Sett kolle per bukk.

Bestandskondisjon

Gjennomsnittlig slaktevekt for ungdyr var på 46 kg i 2023. Kalvevektene er det vanskelig å si noe om, da det ikke har blitt rapportert inn kalvevekter i 2023. Kalveraten var i 2023 på 0,78, og virker å ha holdt seg stabil for siste femårsperiode.

Figur Åseral 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (vestre delfigur) og sett kalv per kolle (høyre delfigur).

Anbefaling hjort

Hjortetettheten virker ikke å være på et for høyt nivå og bestanden virker ikke å ha stor vekst. Det anbefales likevel å opprettholde dagens jaktuttak for å unngå at bestanden vokser ut av kontroll. Rapportering av veid vekt i hjorteviltregisteret er viktig for å ha forvaltningsrelevant informasjon. For felte dyr i 2023 ligger det lite data om vekter. Rapportering av vekter samt «sett hjort» bør prioriteres fremover.

Diskusjon

Etter at Agder offisielt ble et «hjortefylke» ved at det for første gang ble felt flere hjort enn elg i 2022, har hjorten fortsatt sin bestandsvekst i 2023. Dette er forventet, og man forventer at bestanden vil fortsette å øke i årene fremover. Elgbestanden virker derimot å være svakt synkende i tetthet og kondisjon (slaktevekter og kalveproduksjon), en trend som viser seg vanskelig å snu. Det er ikke unaturlig at hjorten har fått utfolde seg under gode betingelser på Agder, hvor den kan tar i bruk stadig nye leveområder. Hjorten er bedre tilpasset et varmere klima enn elgen og utnytter også annet beite. Med et stadig varmere klima og tøffere levemiljø for elg, er det hjorten som er inne i en god periode.

Hvor stor bør hjortestammen være?

Hjortestammen øker gradvis på Agder og det er for alvor tid for å definere hva vi ønsker med fremtidens hjortebestand. Det arbeides fra Agder fylkeskommunes side med nye regionale målsettinger for blant annet hjort på Agder. Sentralt for målsetningene bør bestandskondisjon, rekreasjon og konfliktnivå mot trafikk og jord- og skogbruk være.

Et overordnet mål bør knyttes til å opprettholde en biologisk sunn stamme. Slaktevektene og kalveproduksjonen for hjorten er på et middels godt nivå. Det oppfordres til å opprettholde slaktevekter ved å holde bestandstettheten stabil for en periode. Det forventes en nedgang i gjennomsnittlige slaktevekter om tettheten av hjort fortsetter å øke i årene fremover. Allerede viser kommuner i Agder tegn til negativ utvikling i bestandskondisjon og slaktevekter på ungdyr under fylkesmålet på 50 kg.

Faun Naturforvaltning kartla i 2023 opplevd konfliktnivå knyttet til beiteskader av hjort på Agder gjennom en digital spørreundersøkelse⁶. Av de spurte mente 19 % at det var uakseptable skader på innmark, mens det for skog var 14 % som mente det var uakseptable skader på skog. Opplevd konfliktnivå mot skog og innmark virker fortsatt akseptable på fylkesnivå, men her er det regionale forskjeller. Videre mente om lag 32 % at tettheten burde reduseres, mens 49 % av de spurte svarte at tettheten burde holdes stabil. Om lag 19 % av deltakerne mente tettheten av hjort burde økes. Det er med andre ord en klar overvekt av de spurte som mener at man ikke bør ha høyere tetthet av hjort.

Samlet sett har vi anbefalt en stabilisering av tettheten på fylkesnivå, men at dette må sees i sammenheng med store regionale forskjeller. Hjorten fordeler seg ulikt gjennom fylket og det vil medføre større beiteskader i områder hvor hjorten opptrer i høyere tetthet. Det er fornuftig å ha mulighet for et høyere uttak i slike områder. I andre områder er det fortsatt lite hjort, og her er det potensiale for noe høyere tetthet.

Lav bestandstilvekst for elg på Agder

Kalveratene har hatt en vedvarende nedgang over tid i Agder. Lav kalveproduksjon gir liten vekst i bestanden og et lavere høstingsoverskudd. Den svakt synkende tettheten i elgstammen tilskrives lavere kalveproduksjon enn forventet i inneværende periode, samt et noenlunde likt årlig jaktuttak. Flere områder, særlig langs kysten av gamle Aust-Agder, var det svært lav kalveproduksjon i 2023. Her vil bestandene i liten grad vokse.

Fredning synes gjerne som et fristende tiltak for å opprettholde elgtettheten i enkelte områder. Her minner vi om at totalfredning også vil bidra til at «mindreverdige» dyr fredes. Dette er i stor grad dårlige bidragsyttere inn i bestanden, og jakttrykket på slike dyr burde kunne opprettholdes. Normalt vil det være store produksjonsdyr som bidrar til økt produksjon, da bør man også forsøke å spare på disse dyrene.

⁶ Meland, M., Lystestøl, S. Arstein, A. og Åsan, E. 2023. Beiteskader fra hjort i Agder – kartlegging av beiteskader på skog og innmark, samt forslag til overvåkingsprogram. Faun rapport R21-2023. Faun Naturforvaltning.

Betydningen av klima for Agder-elgen

Bestandskondisjonen for elg i Agder har vist negativ utvikling over mange år. Tross kraftig bestandsreduksjon fra 90-tallet er det lite tegn til bedring i bestandskondisjonen. Det er vanskelig å gi en fullgod og konkret forklaring på hvorfor situasjonen er som den er, og hvorfor man ikke opplever noen bedring. Siste gjennomførte beitetakst viste at beitetrykket, en såkalt tetthetsavhengig faktor (matmangel), er for høyt i Agder⁷. Selv om man antar at tettheten i Agder er noe lavere siden den gang, tilsier de nyeste dataene at beitetrykket er høyere enn optimalt. Det finnes også tetthetsuavhengige faktorer, faktorer som ikke er avhengig av hvor tett individene lever, som i stor grad påvirker elgen. Vi vet i stor grad at det skjer endringer i miljøet elgen lever i. Temperaturen øker og dette har negativ påvirkning på miljøet elgen lever i.

Et varmere klima påfører elgen et høyere stressnivå. Elgen kan klare seg greit under kalde og snørike vintre, men kan få problemer ved høye temperaturer. Elgen må da kvitte seg med overskuddsvarme. Varmestress vil igjen kunne gå ut over næringssøket.

Et varmere klima og samlet sett høy forekomst av hjortevilt gjør det gunstigere for parasitter som flått og hjortelusflue. Flåttens utbredelse er knyttet til temperatur, hvor den er følsom for kuldegrader. Flått og flåttbårne sykdommer vil mest sannsynlig bli langt mer vanlig i Norge i årene som kommer. Det ble i fjor samlet inn prøver og undersøkt 32 døde elgkalver fra Agder (31 stykk) og Telemark (1 stykk), hvor det viste seg at samtlige var smittet av den flåttbårne bakterien *anaplasma phagocytophilum*⁸. Dette er et interessant funn, men man vet enda ikke i hvilken grad dette medvirker til økt dødelighet for elgkalver. Det vil i påfølgende år undersøkes videre i håp om å få bedre svar på hvilken effekt denne flåttbårne bakterien utgjør.

Økt sommerdødelighet for kalv som følge av et varmere klima er trolig også en medvirkende faktor til de lave kalveratene en ser i dag. Dette virker å gi mest utslag langs kysten, men gjør seg også gjeldende lenger inn i landet. Det er forventet at flere elgkyr kan ha produsert kalv, men at færre kalver overlever frem til jakta. En viss kalvedødelighet gjennom sommeren er forventet, men det er antatt en økning flere områder den siste tiden. Samtidig er det være verdt å nevne at man ikke vet når kalvedødeligheten inntreffer. Det kan også tenkes at en betydelig del av bedekte kyr «kaster» kalven før fødsel. Sannsynligvis er det en kombinasjon av dødelighet under svangerskap og i tida etter fødsel og før jakt.

Færre observasjoner av kalv kan også knyttes til kondisjonen til mor/kua. Fra «elgføringsprosjektet» er det kjent at førmangel i løpet av vinteren fører til vektnedgang, aborter, tap av kalv rundt fødselstidspunkt og gjennom sommeren⁹. Kuer som mistet mye vekt utover vinteren hadde større sjanse for å abortere (eller miste kalven gjennom sommeren) enn de som holdt vekten gjennom vinteren. Med andre ord vil tunge kyr i god kondisjon ha bedre sjanse for at kalven overlever svangerskap og sommeren før jakta.

Den såkalte «mors-effekten» gjør at små dyr avler små dyr og kan knyttes tett opp til varme og tørre somre. Økt temperatur bidrar til mer stress for elgen og tydelig lavere slaktevekter for kalv. Videre vil lave kalvevekter påvirke elgens fremtidsutsikter negativt i form av at små dyr forblir små gjennom hele livet. Dette vil komme som en forsinket effekt i bestanden.

⁷ Meland, M., Rolandsen, S., Engh A., Sulheim, L.A., Haugen M.B., Åsan, E. og Opsahl, O.M.E. 2021.

Elgbeitetaksering Agder 2021. Faun rapport R15-2021. Faun Naturforvaltning.

⁸ Agder fylkeskommune. 2024. Hva kan vi si om elgkalvene som ble funnet døde i sommer?

⁹ Milner, J.M., Storaas, T., Beest, F.M.v., Lien, G. 2012. Sluttrapport for Elgføringsprosjektet. Høgskolen i Hedmark. 89s.

Våren kommer tidligere og påvirker vegetasjonen elgen spiser. Temperaturen er økende, vekstsesongene blir lengre, og spiringen vil inntreffe tidligere enn hva den gjorde tidligere. I takt med en lavere elgtetthet og stadig høyere årlig skogavvirkning i Agder, er mengden tilgjengelig kvistbeite bedre enn på mange år. Med dette bakteppet skulle en forventet bedring i elgens kondisjon, mens det motsatte skjer i mye av Agder. Det er tydelig at mengden kvistbeite alene ikke gir noen fullgod forklaring på et godt beitetilbud. For at elgen skal oppnå bedret kondisjon, er det spesielt andelen beite av best kvalitet som er mest avgjørende. Plantenes sammensetning kan være ulik for samme art i forskjellige regioner. Samtidig vil næringsverdien i beiteplantene gå ned ved økende sommertemperaturer. Særlig i varme tørkesommerer som har blitt hyppigere de siste årene, ser en markerte utslag i form av reduserte slaktevekter og kalverater hos elgen påfølgende høst.

Klimaendringer virker å redusere bæreevnen for elg i sørlige deler av landet. I tillegg kommer stadige arealinngrep og tap av natur. Kort fortalt synes å være at miljøet elgen lever i er vesentlig endret i dag sammenlignet med tidligere år. Sammen med at mange av elgene i Agder allerede er små og skrantne, er det utfordrende å ta opp bestandens kondisjon igjen. Kanskje er det heller ikke realistisk å oppnå historiske bestandskondisjoner med dagens forutsetninger.

Videre forvaltning av elg

Vi opplever fortsatt en negativ trend for elgens bestandskondisjon i Agder, hvor det særlig er kystområdene som bemerker seg som mest påvirket. Alt er derimot ikke helt «bekmørkt» fordi det finnes samtidig felte individer i disse områdene med gode vekter. Dette viser at det finnes individ som håndterer forholdene bedre enn andre. På sikt er det vanskelig å fastslå hvor godt en elg vil klare seg med økt temperatur, men elgen er på ingen måter en klimavinner.

Selv om produksjonen er lav bør det ikke være til hinder for jakt, særlig bør man ha mulighet for å ta ut mindreverdige dyr. Ved å frede elgen og spare på «skrantne» dyr, bidrar man i liten grad til bedret bestandskondisjon. Dersom forvaltningen mener det er grunnlag for å nedjustere jaktuttaket for å nå fastsatte mål, mener vi det er en bedre løsning og heller redusere uttaket eller skyte mindreverdige dyr, snarere enn å frede elgen fullstendig. Beitetrykket fra 2021 var ikke bærekraftig og er trolig ikke særlig endret. Ut ifra et føre-var prinsipp bør bestanden ikke økes.

Anbefalingen ligger fortsatt i det å holde tettheten på et bærekraftig nivå noe under dagens tetthet og at det er fokus på hvilke dyr som er igjen i skogen etter jakta. Det er lite man kan gjøre med temperaturen i forvaltningsarbeidet, men den største faktoren jegeren faktisk kan påvirke er hvor mange og hvilke dyr som høstes.

Vedlegg

Vedlegg 1. Sett elg 2023

Kommune	Antall jegerdager	Antall elgobservasjoner 2023							Antall ukjente	Antall elg
		Antall sett okse	Antall kyr uten kalv	Antall kyr med 1 kalv	Antall kyr med 2 kalv	Antall kalv alene	Sum Antall kalv			
Arendal	451	72	99	11	1	3	16	29	228	
Birkenes	1931	196	181	116	3	16	138	78	712	
Bygland	1259	126	112	109	2	8	121	74	544	
Bykle	338	71	60	57	0	0	57	37	282	
Evje og Hornnes	1421	158	189	113	3	17	136	75	674	
Farsund	227	47	50	16	8	0	32	6	159	
Flekkefjord	278	31	26	16	0	0	16	8	97	
Froland	1532	164	197	111	21	18	171	90	754	
Gjerstad	1009	133	174	77	4	9	94	49	531	
Grimstad	585	58	83	15	0	2	17	14	187	
Hægebostad	791	79	144	97	14	11	136	43	513	
Iveland	704	74	67	44	4	4	56	37	282	
Kristiansand	1289	113	109	98	19	18	154	54	547	
Kvinesdal	890	96	120	49	5	8	67	37	374	
Lillesand	431	30	32	5	0	0	5	6	78	
Lindesnes	2428	305	268	119	16	23	174	64	946	
Lyngdal	1506	144	203	97	1	9	108	40	593	
Risør	412	25	34	14	1	1	17	16	107	
Sirdal	272	29	42	19	1	3	24	10	125	
Tvedestrand	474	41	74	14	0	6	20	15	164	
Valle	778	117	68	72	16	4	108	79	460	
Vegårshei	1703	181	259	152	6	10	174	102	874	
Vennesla	1277	127	131	71	19	10	119	73	540	
Åmli	1915	230	203	126	6	17	155	109	829	
Åseral	780	106	90	63	9	1	82	45	395	
Aust-Agder	14943	1676	1832	1036	67	115	1285	810	6706	
Vest-Agder	9738	1077	1183	645	92	83	912	380	4289	
Agder	24681	2753	3015	1681	159	198	2197	1190	10995	

Vedlegg 2. Sett hjort 2023

Kommune	Antall hjortobservasjoner 2023 (utmark)										Antall hjortobservasjoner 2023 (innmark)					
	Antall jegerdager	Antall sett spissbukk	Antall sett bukk	Antall sett kolle	Antall kalv	Antall ukjente	Antall hjort	Antall jegerdager	Antall sett spissbukk	Antall sett bukk	Antall sett kolle	Antall kalv	Antall ukjente	Antall hjort		
Arendal	277	2	1	10	4	2	19	2	0	0	2	1	0	3		
Birkenes	1978	53	94	258	165	116	686	8	12	32	23	15	90			
Bygland	1085	12	21	53	18	19	123	3	5	12	10	2	32			
Bykle	202	4	12	20	8	7	51	0	0	0	0	0	0			
Evje og Hornnes	767	40	44	146	74	63	367	11	17	30	21	15	94			
Farsund	1007	122	234	736	373	170	1635	22	27	152	96	35	332			
Flekkefjord	705	53	113	238	136	68	608	12	10	28	18	23	91			
Froland	730	26	38	113	75	53	305	5	7	19	15	12	58			
Gjerstad	564	33	43	94	51	40	261	6	9	12	8	3	38			
Grimstad	432	16	32	73	36	23	180	1	4	13	10	1	29			
Hægebostad	506	41	40	161	81	33	356	1	1	3	2	0	7			
Iveland	157	3	3	8	5	3	22	3	1	2	1	0	7			
Kristiansand	818	31	40	104	59	53	287	7	17	48	31	14	117			
Kvinesdal	1120	46	70	215	113	77	521	17	24	55	40	50	186			
Lillesand	506	18	44	119	68	56	305	3	1	11	7	10	32			
Lindesnes	1971	45	108	268	121	104	646	4	10	35	18	15	82			
Lyngdal	1632	86	143	388	228	125	970	11	14	33	20	12	90			
Risør	103	2	2	8	4	2	18	3	5	11	9	0	28			
Sirdal	441	30	32	70	38	53	223	5	9	16	12	9	51			
Tvedestrand	386	13	33	66	46	50	208	10	13	31	20	14	88			
Valle	407	17	37	31	14	24	123	3	8	11	7	8	37			
Vegårshei	1015	11	10	43	21	26	111	1	0	2	1	0	4			
Vennesla	406	3	7	24	6	7	47	1	3	9	6	1	20			
Åmli	1553	52	141	252	169	104	718	63	174	338	271	420	1266			
Åseral	323	5	12	41	32	14	104	2	4	14	4	3	27			
Aust-Agder	10162	302	555	1294	758	588	3497	202	375	919	651	662	2809			
Vest-Agder	8929	462	799	2245	1187	704	5397	82	119	393	247	162	1003			
Agder	19091	764	1354	3539	1945	1292	8894	478	857	2197	1525	1471	6528			

Vedlegg 3. Slaktevekter for elg og hjort (kalv og ungdyr)

Kommune	Elg				Hjort			
	Kalv		Ungdyr		Kalv		Ungdyr	
	Snittvekt	Antall	Snittvekt	Antall	Snittvekt	Antall	Snittvekt	Antall
Arendal	44	3	114	8	33	2	55	3
Birkenes	34	15	96	16	29	32	47	27
Bygland	38	16	112	26	27	6	49	6
Bykle	54	4	110	5	29	1	53	4
Evje og Hornnes	57	19	113	31	27	12	46	27
Farsund					28	64	49	31
Flekkefjord	37	8	122	2	24	20	46	37
Froland	42	22	106	24	25	5	45	12
Gjerstad	38	18	83	8	24	11	47	19
Grimstad			111	4	27	7	51	5
Hægebostad	48	20	106	8	25	14	49	13
Iveland	46	10	112	15	22	3	51	3
Kristiansand	45	20	102	11	26	18	48	19
Kvinesdal	48	17	113	16	25	40	48	39
Lillesand	24	1	79	1	30	6	50	10
Lindesnes	40	22	107	30	29	25	48	23
Lyngdal	44	18	98	21	28	52	48	40
Risør			93	4	28	9	44	7
Sirdal	38	5	110	9	23	21	44	27
Tvedestrand	28	2	85	3	32	18	48	15
Valle	56	12	125	17	28	3	41	7
Vegårshei	44	30	106	13	32	2	55	2
Vennesla	38	15	108	19	26	6	47	6
Åmli	43	35	100	34	28	45	47	40
Åseral	54	3	98	7			46	2
Agder	44	315	107	332	27	260	47	424
VA	43	128	106	123	28	162	47	237
AA	44	187	107	209	27	422	47	187

